

Per Nordin, 0586-482 67
per.nordin@degerfors.se

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens delårsrapport 2021

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsens arbetsutskott samt kommunstyrelsen godkänner kommunstyrelsens delårsrapport 2021.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat en delårsrapport för perioden januari – juli 2021. Prognosen för helåret 2021 är ett överskott om 1 700 tkr.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-08-12

Kommunstyrelsens delårsrapport 2021, 2021-08-12

Teresa Zetterblad
Kommundirektör

Per Nordin
Ekonomichef

Per Nordin, 0586-482 67
per.nordin@degerfors.se

Kommunstyrelsens delårsrapport 2021

Innehållsförteckning

1	Allmänt.....	4
2	Kommunstyrelsens driftsredovisning och investeringsredovisning	4
2.1	Driftsredovisning januari – juli.....	4
2.2	Investeringar	6
3	Kommundirektören om januari – juli 2021	7
3.1	Kommundirektören har ordet om delåret och tankar om framtiden.....	7
3.2	Säkerhetssamordning.....	10
3.3	Periodens resultat (kommundirektör)	12
4	Samlad uppföljning av nämndsmål.....	13
5	Verksamheterna	14
5.1	Kansliavdelningen	14
5.1.1	Periodens verksamhet.....	14
5.1.2	Periodens resultat.....	14
5.1.3	Framtid.....	15
5.2	Ekonomiavdelningen	16
5.2.1	Periodens verksamhet.....	16
5.2.2	Periodens resultat.....	16
5.2.3	Framtid.....	16
5.2.4	Bostadsanpassning	17
5.2.5	Blockhyror.....	17
5.3	Bygg- och miljöavdelningen.....	18
5.3.1	Periodens verksamhet.....	18
5.3.2	Periodens resultat.....	18
5.3.3	Framtid.....	18
5.4	Tillväxtenheten	19
5.4.1	Periodens verksamhet.....	19
5.4.2	Periodens resultat.....	21
5.4.3	Framtid.....	21
5.5	Personalavdelningen	22
5.5.1	Periodens verksamhet.....	22
5.5.2	Periodens resultat.....	23
5.5.3	Framtid.....	23
5.6	Kommunrevision	25
6	BILAGA Verksamhetsplan 2021	26
6.1	Barns bästa	26
6.2	Äldres trygghet	29
6.3	Samhällsutveckling i framkant	31
6.4	Tillväxt i Fokus	37
6.5	Ansvar för hållbar utveckling	43

1 Allmänt

Kommunstyrelsens uppgift är att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen uppsikt över samtliga nämnders verksamhet, vilket även innefattar de kommunägda bolagen samt kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Kommunstyrelseförvaltningen har fem avdelningar med kansliavdelning, ekonomiavdelning, personalavdelning, tillväxtenheten, miljö- och samhällsbyggnadsavdelning samt mer övergripande kommundirektörens område inklusive säkerhetssamordnare.

2 Kommunstyrelsens driftsredovisning och investeringsredovisning

2.1 Driftsredovisning januari – juli

Prognosen för helåret 2021 jämfört med budget är ett överskott om 1 700 tkr. Utfall för perioden januari – juli är 55 780 tkr.

Avvikelsen mot budget i prognosen för helåret hänförs huvudsakligen från

Budgeterad buffert inom KS	800 tkr
Bostadsanpassning	500 tkr
Gymnasienämnden	-450 tkr
Verksamhet inom tillväxtenhet	200 tkr
Färdtjänst	300 tkr
Arvoden mm politiska möten	-200 tkr
Blockhyra	300 tkr

Orsaker till avvikelser är bland annat

- Inom bostadsanpassningar har det varit mindre aktivitet än vanligt, möjligen en effekt av pandemin. Prognosen är att överskott mot budget för helåret om 500 tkr.
- Gymnasienämnden har beräknat ett underskott för Degerfors del med 1 500 tkr mot gymnasienämndens budget. Eftersom Degerfors kommun i internbudget 2021 har budgeterat för ett underskott blir det bara 450 tkr som påverkar resultatet som underskott.
- Den utåtriktade verksamheten inom tillväxtenheten har varit begränsad.
- Det har varit ett lågt nyttjande av färdtjänst på grund av pandemin. I prognosen ligger ett fortsatt lågt, men under hösten ökat, nyttjande av färdtjänst.

- Det har under året varit en del extra möten inom bland annat kommunfullmäktige varför ett mindre underskott kan förväntas för arvoden
- Blockhyran, det vill säga uthyrningen av kommunens fastigheter till Degerforsbyggen, förväntas i prognosen ge ett överskott.

Allmänt kan man konstatera att på grund av pandemin har det varit låga kostnader för exempelvis resor, kurser, fortbildning och externa möten. På grund av det svåra ekonomiska läget i kommunen har inköpen varit på en låg nivå. Kommunstyrelseförvaltningen har haft en låg aktivitet på utåtriktad verksamhet.

Dessa tre faktorer, tillsammans med förklaringarna ovan, har bidragit till att prognosen 2021 är bättre än budget.

Det är viktigt att komma ihåg att den dag när samhället öppnar upp igen efter pandemin, i år eller kommande år, så kommer många av de poster som nu ger ett överskott åter att gå mot nollresultat eller i värsta fall ett underskott. Det finns fortfarande skäl att ha uppsikt över den ekonomiska uppföljningen. En del av överskotten kan befaras vara av engångskaraktär.

I internbudget för 2021 ligger en buffert inom kommundirektörens ansvarsområde. Som ett led i besparingar 2021 har medel från ekonomiavdelningen, tillväxtenheten, personalavdelningen samt från kommundirektörens ordinarie medel tillförts kommundirektören. Den totala summan är 900 tkr, men netto 800 tkr eftersom även 100 tkr tillförts bufferten från kommundirektörens ansvarsområde.

Del av detta belopp kan vid behov behöva återföras inom KS eller finnas för kommundirektörens disposition inom KS ansvarsområde. I gynnsamma fall kan hela eller del av beloppet sparas för att kompensera för underskott inom andra nämnder inom kommunen.

Kommunstyrelsen	Utfall	Utfall	Budget	Budget	Prognos	Avvikelse
Resultaträkning (tkr)	2020-07-31	2021-07-31	2021-07-31	2021	2021	2021
Intäkter	-12 855	-12 834	-11 711	-20 085	-20 085	0
Kostnader 1)	64 080	60 755	65 367	92 120	90 420	1 700
varav personalkostnader	14 208	15 196	15 448	26 493	26 493	0
Avskrivningar och ränta	7 844	7 860	7 860	13 372	13 372	0
Resultat	59 069	55 780	61 515	85 406	83 706	1 700

1) Gymnasienämndens budget om 27 950 tkr för juli - december är överförd till KUN.

2.2 Investeringar

Prognosen för helåret 2021 är investeringar om 21 411 tkr. Genomförda investeringar för perioden januari – juli är 636 tkr.

Investeringar som genomförts avser huvudsakligen nytt tak vid Stora Vallaskolan, en ramp vid Parkskolans kök samt slutfakturor för trappräcke i nämndhuset och Degerforsgymnasiet.

	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Investeringar (tkr)	2021-07-31	2021	2021	2021
Aktier Degerforsbolagen	0	15 000	15 000	0
Inventarier	46	1 000	100	900
Folkhälsonämnden	1	350	31	319
Tak Stora Vallaskolan	589	3 755	3 755	0
Barn och ungas utemiljö	0	2 000	2 000	0
KS ospecificerat	0	1 650	525	1 125
Resultat	636	23 755	21 411	2 344

3 Kommundirektören om januari – juli 2021

3.1 Kommundirektören har ordet om delåret och tankar om framtiden

Kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2021 utgår från kommunens antagna vision: Bästa Degerfors – en modig och trygg kommun. Visionen uttrycker ett önskat framtida läge. Visionen ska vara en ledstjärna för kommunens arbete där målet är att skapa bästa möjliga verksamhet för våra kommunmedborgare.

Vår vision ställer höga krav på oss alla men skapar också stora möjligheter inom kommunen.

Vår kommun har precis som många andra kommuner i Sverige stora utmaningar och i delårsrapporten framgår hur vi tagit oss an arbetet med att föra arbetet i kommunen framåt mot uppställda mål och hur vi genomfört planerade aktiviteter för att nå målen.

Kommundirektören har under våren fått i uppdrag av kommunstyrelsen att ha en striktare ekonomistyrning.

Under första halvåret har fokus varit en striktare ekonomistyrning och flera insatser har gjorts för att nå en ekonomi i balans.

Under våren har kommunen infört inköpsstopp, anställningsstopp samt kvalificerad övertidsstopp som en insats för att få ett positivt ekonomiskt resultat.

Kommundirektören har vid chefsträff för kommunens samtliga chefer inlett ett utvecklingsarbete som syftar till att vi alla ska arbeta mot samma mål inom kommunen, att alla ska förstå sitt uppdrag, känna delaktighet och framför allt hur vi får alla med oss på vår förändringsresa. Utvecklingsarbetet påbörjades via workshops kring olika samtalsteman och resultatet av dessa gruppsamtal har redovisats vid kommunstyrelsens sammanträde i augusti månad. Vi kommer under hösten att fortsätta samtalen under chefsträffar och återkoppla regelbundet till kommunstyrelsen.

Ett steg i att skapa ett gränsöverskridande lärande, skapa effektiviseringar och skapa arenor för god dialog mellan de olika förvaltningarna är de samtal som påbörjats under vårens chefsträff.

För att stärka upp styrning och ledning i kommunen har vi genomfört en utbildning för kommunens chefer för att lära oss hur vi kan arbeta med ett lösningsinriktat förhållningssätt. Vi har en chefsutbildning inbokad i november 2021 för att stärka kunskaperna i systematiskt arbetsmiljöarbete.

Att vi satsar på kompetensutvecklingen kring ledning och styrning är ett led i att nå goda resultat såväl ekonomiska som arbetsmiljömässiga.

Kommundirektören har i början av året startat upp ett arbete i kommundirektörens ledningsgrupp där målet är ett resultat i balans 31 december 2022.

Varje nämnd sammanställer genomförda och planerade åtgärder som visar vägen fram till resultat i balans. Varje åtgärd ska vara tidsatt avseende när beslut togs/tas och när verkan uppnås.

I augusti kommer en workshop genomföras tillsammans med politiken där målet är att formulera en långsiktig strategi för kommunen.

Under workshopen kommer vi även att diskutera hur vi tillsammans kan arbeta för att öka professionalismen i hela tjänsteorganisationen.

Vi behöver tillsammans identifiera vad som utmärker en professionell organisation och tanken är att arbetet bland annat ska utmynna i en rekryteringsstrategi, ett chefsutvecklingsprogram och en plan för utveckling av kommunstyrelseförvaltningen.

Vi behöver ytterligare stärka vårt arbete över förvaltningsgränserna för det är tillsammans vi blir starka och arbetar så effektivt som möjligt med medborgarens bästa i fokus. Vi har under året fortsatt arbeta med att ett koncernperspektiv ska gälla i vår kommun.

Vi har skapat ett integrationsprojekt där alla förvaltningar inom kommunen har deltagit och arbetet har utmynnat i ett projekt som innebär arbete som integration. Projektet samordnas av serviceförvaltningen.

För att hitta samarbetsformer både internt och externt för att skapa nödvändiga effektiviseringar pågår en utredning av framtidens AME (Arbetsmarknadsenhet) där alla förvaltningar samarbetar. En kartläggning har gjorts kring försörjningsstöd samt dagens AME-verksamhet. Kartläggningen har presenterats för kommunstyrelsen. Under hösten kommer arbetet att fortsätta för att skapa framtidens AME i vår kommun.

Under våren har arbetet med kommunens värdegrund utmynnat i en antagen värdegrund i kommunfullmäktige. Arbetet med att implementera värdegrunden påbörjas under hösten.

Arbetet med digitaliseringen och användandet av ny teknik behöver fortsatt utvecklas för att dels möta ökade behov, för att effektivisera och bibehålla kvalitet. Under våren har vi arbetat med att digitalisera nämndmöten och arbetet har genomförts av IT-avdelningen tillsammans med kansliavdelningen.

Medborgarlöften har antagits i kommunfullmäktige och tillsammans med samverkansavtal med polisen och Karlskogas kommun, så skapar det en grund för vårt fortsatta arbete i lok BRÅ. Syftet är att skapa en nollvision mot brott. Till vår hjälp har vi IT stödet EMBRACE, som nu börjar fungera i sin helhet.

Kommunstyrelseförvaltningen har inlett ett arbete med att revidera och komplettera de styrdokument som finns kring strategisk inriktning och styrmodell. Som utgångspunkt vid revideringen har revisionens förslag till förbättringar använts.

En ny styrmodell där de ekonomiska styrprinciperna har börjat arbetas fram i kommundirektörens ledningsgrupp tillsammans med kansliavdelningen. Ett

utkast av den nya styrmodellen har presenterats för kommunstyrelsen under våren.

Vad gäller internkontroll så används idag modulen i Stratsys för internkontroll och kommunstyrelsen har fått en genomgång av hur modulen fungerar.

Vad gäller kommunens lokaler och fastigheter så behöver vi fortsätta att utveckla en bättre samordning under året för att öka effektiviseringen och därmed minska kostnader. Kommundirektören har tillsammans med ekonomichefen och förvaltningschefen för serviceförvaltningen haft ett samarbete med PWC angående eventuell bolagisering av våra fastigheter och Stora valla. PWC har haft en presentation kring detta arbete i kommunstyrelsen för att klargöra fördelar och nackdelar med en eventuell bolagisering.

I Degerfors har vi ett aktivt föreningsliv som vi är stolta över och det är viktigt att vi samverkar för att tillsammans bidra till en ökad livskvalitet för våra medborgare. Ekonomichefen kommer under året se över och samordna arbetet kring föreningsbidrag inom kommunen.

I ett samarbete mellan tillväxtenheten, Svartå IF och Bergslagens cycling har vi invigt kommunens första mountainbikeled.

I vår kommun är vi stolta över att sätta barnen i fokus och att arbeta med trygghetsfrågor. Vi har fått nationella utmärkelser för båda dessa arbeten, som vi fortsätter att förfinas och utveckla. I juni månad invigde vi barnrättsstigen vid Berget där syftet är att barn och unga får lära sig mer om Barnkonventionen. Barnrättsstigen är ett samarbete mellan tillväxtenheten, folkhälsoförvaltningen samt kultur och utbildningsförvaltningen.

Degerfors kommun ska vara en attraktiv kommun med ett gott företagsklimat som skapar fler arbetstillfällen och bidrar till att öka befolkningen. Under våren har vi återupptagit våra företagsbesök där dialogen varit god samt framtidstron gällande vår kommun.

Under våren har vi inlett kommunsamarbeten med Karlskoga kommun gällande bostadsanpassning samt upphandling för att skapa bästa möjliga effektiva organisation.

Det är viktigt att fortsätta arbetet under 2021 för att bli bättre på att kommunicera både internt och externt vad vi arbetar med i vår kommun för att skapa BÄSTA Degerfors – en trygg och modig kommun. I juni månad infördes informationsmöte för samtliga medarbetare inom kommunstyrelseförvaltningen. Mötet leds av kommunstyrelsens ordförande och kommundirektören. Syftet är att skapa delaktighet och stärka arbetet med god arbetsmiljö samt effektivare ekonomisk styrning inom förvaltningen. Informationsmöte kommer att hållas en gång per månad.

3.2 Säkerhetssamordning

EST och trygghetsskapande

Året började med mycket skadegörelse på skolorna. Det har skrivits en insändare i Karlskogatidningen under namn Degerfors kommun, där läget har beskrivits för medborgarna. Kamerabevakning har gjorts med hjälp av Q-security. Offerter har begärts in på stationär kamerabevakning. Ansökan om kamerabevakning har lämnats in till IMY, lång handläggningstid på ärendet väntas från myndighetens sida.

Medborgarlöften har godkänts och tillsammans med samverkansavtal med polisen och Karlskogas kommun, så skapar det en grund för vårt fortsatta arbete i lok BRÅ. Syftet är att skapa en nollvision mot brott. Till vår hjälp har vi IT stödet EMBRACE, som nu börjar fungera i sin helhet. Vi har kopplat på de anmälningar som inkommer till Serviceförvaltningen om otrygga platser, dålig belysning, trafikproblem mm. Detta gör vi för att skapa en helhet över vilka delar som är relaterade till vår miljö och vilka delar som ska ligga till grund för externa kopplingar, som polis eller andra aktörer. På Lok BRÅs möte under våren presenterades ett förslag på styrgrupp för EST. Förslaget har lämnats för beslut till KS. Under juni har det varit fokus på centrumsäkerhet.

Säkerhetssamordnare har tillsammans med polisen haft möte med centrumutvecklingsgruppen, där representanter från företagen i Degerfors lyft fram otrygghet kring personer som uppehåller sig i affärerna och är påverkade eller stjäla. Inledande samtal har skett med bevakningsföretag för att kunna erbjuda tjänst för bevakning eller erbjuda överfallslarm. Skolavslutningen genomfördes med fokus på barns trygghet under kvällen. FRG var på plats för att patrullera, Dfs-Byggens personal patrullerade skolorna och Kyrkans ungdom bjöd på fika, samt erbjöd stöd och aktiviteter. Under kvällen hade säkerhetssamordnare i Dfs kontakt med FHF i Karlskoga och polisen samt socialen. Vi gjorde avstämning om läget och konstaterade att läget var lugnt. När nattbussen kom från Karlskoga vid midnatt, avblåste vi aktiviteten.

Grupp mot vildsvinsproblematik har startats. Består av representanter från kommunen, boende på Bruket, Länsstyrelsen, jaktvårdslag, Svea skog och Polismyndigheten. Säkerhetssamordnare håller i mötena som sker en gång i månaden. Kommunikatör ser till att fakta om vildsvin och avskjutningssiffror publiceras på Kommunens hemsida. Utredning av medborgarförslag på inköp av vildsvinsfällor har utretts. Samverkan har lett till bättre dialog och synliggjort de insatser som görs både från kommunen och jaktlagen. Länsstyrelsen har visat stort intresse för Degerfors metod att jobba kring frågan och bjudit in Säkerhetssamordnare till regionala möten under hösten för att delge andra kommuner, Degerfors arbetssätt i problematiken.

Säkerhetsskydd

Genomförande av Signalskyddsutbildning och nu är kryptodatorn på plats. Uppdraget sköts av Bitr. Signalskyddschef och Säkerhetsskyddschef. Uppföljning har gjorts mot Länsstyrelsen hur konton för Civilt försvar och

Krisberedskap har använts. Den årliga rapporten är insänd för granskning och granskningen godkändes av Länsstyrelsen vid den årliga dialogen med handläggare från Länsstyrelsen samt KD, Säkerhetssamordnare och KSO.

Säkerhetssamordnare har utsetts till Stabschef och kommer från 1/3 att överlämna delar av ansvarsområde gällande Informationssäkerhetssamordning till Serviceförvaltningen och planering kring detta har inletts med Förvaltningschef på Serviceförvaltningen. Detta för att avlasta säkerhetssamordnartjänsten och skapa en tydligare koppling med informationssäkerhet till IT miljön. Säkerhetsskyddschef har genomfört flera säkerhetsprövningar med nyanställda/förtroendevalda som har tillgång till begränsat hemliga uppgifter. Allt i linje med hänsyn till säkerhetsskyddslagen. Säkerhetssamordnare har sammanträtt i Länsstyrelsens regionala möte om säkerhetsskydd.

Försäkringshandläggning

Säkerhetssamordnare har deltagit i regional upphandling Örebro län, kring försäkringskonsulttjänst. Nuvarande avtal löper ut i juni 2021, vi har meddelat att förlängning av avtal med Söderberg & Partners, är önskvärt till årsskiftet, för att motverka hög arbetsbelastning vid ett eventuellt byte av leverantör, mitt i semestertid. Frågan har varit hos upphandlingsenheten i Örebro kommun och bifallits regionalt. Försäkringshandläggare har under året bifallit de krav som kommit till kommunen från regress instanser eller vidarebefordrat dem till behörig förvaltning, för hantering. Vidare har det skett rådgivning och hjälp till de som blivit drabbade av olyckor och som tagit kommunens försäkringar i anspråk. Avstämningar med försäkringskonsult sker kontinuerligt.

Stabsarbetet kring krisledning

Stabsarbetet har under halvåret 2021 haft veckovisa möten och tagit fram lokala och regionala lägesbilder till kommunledning, som förslag till inriktningsbeslut. Beslut har tagits av KDLG inom ramen för linjeorganisationsbeslut samt mer övergripande beslut har tagits av Krisledningsnämnd.

KLN tog beslut om start av FRG tjänst att hjälpa medborgare med inköp samt att bistå medborgare över 80, att bli vaccinerade. Bokning av tider och transport till vaccinationsnod. Detta avsåg de personer som ej hade HSL insatser från kommunen, bara trygghetslarm.

Beslut om Vistelseförbudet på Stora Valla arena under de risk matcher som var under våren. Yttrande från FHM och Smittskydd var tagna i hänsyn.

Säkerhetssamordnare har genomfört utbildning av MSB i ”Att identifiera samhällsviktig verksamhet” 3 dagar. Med inriktning nationella och internationella insatser.

Vidare har arbetet med Barnkonsekvensanalys startat. I enlighet med att vi är barnrättskommun. Förslag till analysen togs fram vid lägesbildsyttring i

Krisledningsstaben, där signaler kom om barnens syn på pandemins verkningar. En arbetsgrupp har bildats för att se över hur barn mår utifrån de beslut som tagits under Corona pandemin och som kan ha påverkat barnen. Arbetet pågår och leds av Folkhälsoförvaltningen. Krisledningsstaben har tagit uppehåll i avvaktan på utvecklingen i Covid-19 händelsen. Förslag om att avaktivera KLN i Covid-19 händelsen har lämnats till KS/KF för beslut.

Vidare har ett program som hanterar SMS funktion till samhället demonstrerats för oss. Främst att skicka ut meddelanden om avbrott i servicetjänster som VA men det finns bra möjligheter med programmet att nå ut till hela samhället i händelse av kris. Det ska ersätta den gamla UMS tjänsten som Serviceförvaltningen har använt och som stänger ned snart.

Säkerhetssamordnare har genomfört en tre dagarskurs i Totalförsvaret, i regi av Försvarets högskolan. Syfte att förbereda kommunens arbete med totalförsvaret och krigsplacering av personal.

3.3 Periodens resultat (kommundirektör)

Kommundirektör	Utfall	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Resultaträkning (tkr)	2020-07-31	2021-07-31	2021	2021	2021
Intäkter	-56	-16	-180	-180	0
Kostnader	8 144	8 692	17 755	16 870	885
varav personalkostnader	1 167	1 601	2 148	2 148	0
Avskrivningar och ränta	2	2	4	4	0
Resultat	8 090	8 678	17 579	16 694	885

Prognosen omfattar huvudsakligen

Budgeterad buffert inom KS 800 000

4 Samlad uppföljning av nämndsmål

Målen för kommunstyrelsen följs upp i uppföljningssystemet Stratsys.

Se ”Bilaga Verksamhetsplan 2021 – uppföljning av nämndsmål” under avsnitt 6 nedan för en samlad uppföljning för perioden.

5 Verksamheterna

5.1 Kansliavdelningen

5.1.1 Periodens verksamhet

På grund av nytt politiskt styre fattade kommunfullmäktige i januari beslut om ny politisk organisation, fördelningen av kommunalrådstid ändrades, nya ordföranden till några av nämnderna samt nya ordföranden för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige valdes. Förberedelserna med att ta fram underlag för besluten tog mycket arbetstid särskilt då många frågor av juridisk karaktär behövde lösas.

Generellt har flera extrainsatta politiska möten hållits under våren vilket ökat arbetsbelastningen för sekretariatet, särskilt då sammanträdena utöver att blivit fler till antalet också blivit längre.

Under våren har kansliavdelningen tillsammans med personal från IT-avdelningen arbetat för att ta fram tekniska lösningar för att hålla politiska möten digitalt. Teknisk utrustning har köpts in och installerats i två lokaler i Folkets hus, två lokaler i Nämndhuset har setts över och kompletterats med viss teknisk utrustning. Kommunstyrelsen samt vissa av nämnderna har genomfört digitala sammanträden (med presidiet på plats fysiskt) där det efter varje sammanträde utvärderats vad som fungerat och vad som kan förbättras. Att ställa i ordning inför sammanträdena har tagit extratid för sekreterarna.

Stabsarbetet fortsatte, kommunsekreteraren gick under januari månad en stabschefsutbildning för att senare under samma månad kliva på uppdraget som biträdande stabschef. Övriga kansliavdelningen har inte deltagit i staben men har precis som övriga anpassa mycket av sitt arbete efter pandemiläget. Under våren anpassades de politiska sammanträdena efter pandemiläget. När rekommendationer kom från regionen om munskyddsanvändning såg sekreterarna till att möteslokalerna möblerades luftigt samt att munskydd fanns att tillgå i möteslokalerna

En ny nämndsekreterare började i januari, ny kanslichef började i juli.

5.1.2 Periodens resultat

Kansli	Utfall	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Resultaträkning (tkr)	2020-07-31	2021-07-31	2021	2021	2021
Intäkter	-1 121	-1 121	-1 007	-1 007	0
Kostnader	5 237	5 947	8 926	9 117	-191
varav personalkostnader	3 594	3 460	6 080	6 080	0
Avskrivningar och ränta	0	0	0	0	0
Resultat	4 117	4 827	7 919	8 110	-191

Prognosen omfattar huvudsakligen

Arvoden mm vid politiska möten -200 000

5.1.3 Framtid

Trots att många digitala lösningar nu finns på plats så finns arbete fortfarande att göra gällande digitalisering, exempelvis hitta lösningar för att på ett säkert sätt kunna skicka socialnämndens individärenden till nämndens ledamöter digitalt. Önskvärt vore också digital signering av protokoll, vilket systemleverantören erbjuder som modul att lägga till befintligt system. Sådana investeringar i det digitala vore önskvärda med är avhängiga av det ekonomiska läget.

Under hösten kommer dataskyddsombudet utbilda förvaltningen i GDPR. En utbildning som kansliavdelningen hoppas ska föra med sig en ökad förståelse för GDPR-frågor och en kunskap om vem/vilka som ansvarar för exempelvis upprättande av personuppgiftsbiträdesavtal och annan hantering av personuppgifter inom respektive verksamhet.

Under hösten kommer påbörjat arbete med revidering av samtliga delegeringsordningar att avslutas. Det är ett stort arbete som kommer att kräva mycket arbetstid utöver övriga arbetsuppgifter. Revideringen av delegeringsordningarna är ett första steg i det utvecklingsarbete kansliavdelningen önskar få mer tid att utföra, då det finns många processer och dokument som är i behov av uppdatering.

5.2 Ekonomiavdelningen

5.2.1 Periodens verksamhet

Periodens verksamhet inom ekonomiavdelningen har varit starkt präglad av det ekonomiska underskottet inom kommunen, analys av orsaker och förslag på åtgärder.

Naturligtvis har även pandemin i hög grad påverkat arbetet med ökade kostnader för verksamheterna och en ökad administration kring att söka riktade bidrag för pandemin.

Upphandling har genom ett samverkansavtal överflyttats till Karlskoga kommun från och med augusti.

Inom ekonomiavdelningen hanteras ekonomiskt även kostnaden för bostadsanpassningar, avsnitt 5.2.4, samt blockhyra mot Degerforsbyggen AB, avsnitt 5.2.5.

5.2.2 Periodens resultat

Ekonomiavdelning	Utfall	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Resultaträkning (tkr)	2020-07-31	2021-07-31	2021	2021	2021
Intäkter	-1 093	-623	-1 613	-1 613	0
Kostnader 1)	40 288	35 836	43 990	44 119	-129
varav personalkostnader	3 169	3 032	5 494	5 494	0
Avskrivningar och ränta	14	155	266	266	0
Resultat	39 209	35 367	42 643	42 772	-129

1) Gymnasienämndens budget om 27 950 tkr för juli - december är överförd till KUN.

Prognosen omfattar huvudsakligen

Underskott gymnasienämnden	-450 000
Färdtjänst	300 000

Inom ekonomiavdelningens resultat redovisas exempelvis gymnasienämnden, färdtjänst och KS oförutsett utöver ekonomiavdelningens egna intäkter och kostnader.

5.2.3 Framtid

2021 och framåt kommer stort fokus inom ekonomiavdelningen och hela kommunen att ligga på de ekonomiska frågorna med effektivisering, rationalisering och besparingar.

5.2.4 Bostadsanpassning

Bostadsanpassningsbidrag är ett bidrag för att ge människor med en funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Handläggningen av bidraget hanterades tidigare inom socialförvaltningen men från och med april via samverkansavtal med Karlskoga kommun. Kostnaden för anpassningen av bostaden hanteras budgetmässigt inom ekonomiavdelningen.

Bostadsanpassning	Utfall	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Resultaträkning (tkr)	2020-07-31	2021-07-31	2021	2021	2021
Intäkter	0	0	0	0	0
Kostnader	875	316	2 150	1 650	500
varav personalkostnader	0	0	0	0	0
Avskrivningar och ränta	0	0	0	0	0
Resultat	875	316	2 150	1 650	500

Prognosen omfattar huvudsakligen

Lägre aktivitet inom bostadsanpassning 500 000

5.2.5 Blockhyror

Degerfors kommun äger flera fastigheter exempelvis skolor, förskolor, gruppboenden och idrottshallar. Det är Degerforsbyggen AB som förvaltar fastigheterna och står som hyresvärd till verksamheterna som exempelvis socialnämnden.

Avskrivningskostnader, internränta samt försäkringskostnader för dessa fastigheter är kostnader inom ansvarsområdet blockhyror som budgetmässigt hanteras inom ekonomiavdelningen.

Fastigheterna hyrs ut till Degerforsbyggen för dessa kalkylerad kostnad och blir en intäkt inom ansvarsområdet blockhyror. Intäkter och kostnader ska budgetmässigt ta ut varandra.

Blockhyra	Utfall	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Resultaträkning (tkr)	2020-07-31	2021-07-31	2021	2021	2021
Intäkter	-8 719	-8 719	-14 007	-14 007	0
Kostnader	636	-260	995	695	300
varav personalkostnader	0	0	0	0	0
Avskrivningar och ränta	7 765	7 686	13 073	13 073	0
Resultat	-318	-1 293	60	-240	300

5.3 Bygg- och miljöavdelningen

5.3.1 Periodens verksamhet

För att skapa möjligheter att etablera verksamhet i Svartå har detaljplan för Svartviken 1:6 setts över och förslaget har nyligen genomgått samråd.

Väderleksförhållandena har under våren varit goda för mättnings- och karteringsarbete med drönaren, vilket medför kostnadseffektiv uppdatering av centralortens primärkarta.

Förslag till naturvårdsprogram har under våren genomgått samråd.

Ett förslag till energi- och klimatprogram har lagom innan semestrarna lagts ut för samråd liksom det tematiska tilläggen till översiktsplanen, LIS (landsbygdsutveckling i strandnära lägen).

Eftersom tjänsten som byggnadsinspektör varit vakant under ett par månader har alla tillgängliga resurser tvingats användas för handläggning av ärenden knutna till plan- och bygglagen.

I och med deltagande i ”Miljösamverkan Värmlands och Örebro län” har ett första steg tagits till en gemensam luftkvalitetskontrollstrategi.

Digital samhällsbyggnadsprocess har påbörjats och utgör en av förvaltningens främsta utmaningar framgent.

5.3.2 Periodens resultat

Bygg- och miljöavdelning	Utfall	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Resultaträkning (tkr)	2020-07-31	2021-07-31	2021	2021	2021
Intäkter	-1 066	-1 665	-1 744	-1 744	0
Kostnader	3 809	3 808	6 912	6 737	175
varav personalkostnader	2 729	2 752	5 091	5 091	0
Avskrivningar och ränta	63	17	29	29	0
Resultat	2 806	2 160	5 197	5 022	175

Prognosen omfattar huvudsakligen

Löner, vakans, bygglov 175 000

5.3.3 Framtid

I och med deltagande i ”Miljösamverkan Värmlands och Örebro län” har ett första steg tagits till en gemensam luftkvalitetskontrollstrategi.

Digital samhällsbyggnadsprocess har påbörjats och utgör en av förvaltningens främsta utmaningar framgent.

5.4 Tillväxtenheten

5.4.1 Periodens verksamhet

Pandemin har drabbat besöksnäring och handel hårt. I Degerfors kommun har företagen klarat sig relativt bra mot de större städerna. Det ser vi på att det varit väldigt få konkurser. Under pandemin har tillväxtenheten jobbat växelvis hemma och på kontoret.

Nystartade företag under perioden är 25 st, 10 aktiebolag och 15 enskild verksamhet. En samarbetsgrupp har startats kring etableringar. I gruppen ingår tillväxtenheten, bygg- och miljökontoret, serviceförvaltningen och Degerforsbyggen. Vi har anordnat företagsträffar för besöksnäringen där vi också haft regionala företrädare med, både från Region Örebro län och från Visit Värmland. Digitala företagsbesök med kommunledningen har gjorts under perioden april fram till midsommar.

Ett 20-tal spontana företagsbesök i samband med turistsäsongens har genomförts och projekt hälsotrappan har påbörjats. Medel inom Leaderprojektet har beviljat för en altan på föreningen Berget. Altanen är klar och den blev en succé.

Turistbyrån har flyttat till Berget och är åretruntöppet från och med 1 mars. Turistbyrån bemannas 2 – 3 eftermiddagar i veckan och sommartid är den öppen alla dagar 12 – 16 bemannad av två sommarpersonal. Det är dagliga gratis barnaktiviteter hela sommaren på Berget. Gemensam satsning mellan Berget och kommunen. Det har varit invigning av barnrättsstig på Berget i maj med många besök under sommaren. Det har varit invigning av en mtb-led i Svartå i juni.

Det finns digitaliserade besöksmålen på Degerfors kommuns hemsida. Ny sida för www.visitvarmland.com/degerfors och www.visitdegerfors.se sida är påbörjad.

En klusteranalys är påbörjad av företag inom besöksnäringen. En film har gjorts om familjevänliga Degerfors – Karlskoga. En samverkansgrupp finns kring hur och när vi öppnar upp för fler besök till allsvensk fotboll.

Tillväxtenheten har jobbat för etablering i Coop-huset. Vi upplever att vi fått många förfrågningar gällande etableringar under året. Man vill bygga padelhallar och köpa mark och etablera sig här. Tyvärr har vi inte haft så mycket mark att erbjuda. Vi har också haft förfrågningar när det gäller bostadsbyggnation men det är samma problem där att vi inte har mark. Vi har haft många som hört av sig och vill starta företag där vi har varit bollplank. Vi samarbetar med Nyföretagarcentrum.

Vi har varit delaktiga i barnrättsgrupper.

Det har varit månadsmöten med BRO samt månadsmöten med Region Örebro län angående besöksnäring.

Möten med Embracegruppen för att kartlägga och minska brottslighet och otrygga platser i Degerfors kommun.

Det har varit olika typer av utvecklingsmöten, bland annat med fisketurism, fasaskogen och mtb-leder. Det har varit projekt kring AME. Det har varit analys av försörjningsstöd för framtida handlingsplan.

Vi kommer jobba vidare med de projekt vi startat och hoppas på att kunna träffas mer än på digitala plattformar under hösten

Finskt förvaltningsområde

Vi har deltagit i två regionala samrådsmöte med Länsstyrelsen samt de finska förvaltningskommunerna i Örebro län, samt medverkat i en nationell konferens om minoritetspolitikens utveckling i Sverige anordnad av Länsstyrelsen i Stockholm samt Sametinget.

Vi har medverkat tillsammans med Finlandsinstitutets bibliotek i Stockholm att sprida information till modersmåls lärare om deras nya satsning kring nätverksträffar och erfarenhetsutbyte för att stödja modersmåls lärarna i framtiden.

Vi har tagit fram och distribuerat uppdaterad finsk coronainformation till den finska målgruppen i Degerfors. Aktuella utskick med covid-info har spridit till vårt nätverk.

Vi har planerat och genomfört en personalutbildning steg 2 i det finska aktivitetsprogrammet ”Sävelsirkku” som används på Letälvsgårdens finska avdelning Skogsstjärnan/Metsätähti”.

Vi sökte EU-projektmedel ur programmet ”Cherries” för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre finska kommuninnevånare. Projektidén gick ut på att vi ska utbilda äldre personer inom Internet och mobila tjänster samt hur man möts och kommunicerar digitalt via olika IT-plattformar. Projektet beviljades dessvärre inga EU-medel men Länsstyrelsen i Örebro län tyckte idén var så bra så de vill gå vidare själv med projektidén och Degerfors kommun/Finskt förvaltningsområde. Vi skall träffas i slutet av sommaren för vidare planering.

Vi har genomfört sång och kulturprogram i trädgården för den finska avdelningen Skogsstjärnan/Metsätähti, och även tagit fram texter och sånghäften. Inomhusträffar har inte varit möjliga.

Finskt förvaltningsområde initierade ett samarbete med gymnasiets byggprogram och Degerfors Finska Förening gällande en planerad en insats för en invändig renovering av föreningens omtyckta kulturbastu vid Letälvens strand. Byggprogrammets elever står för arbetsinsats och Finska Föreningen för materialkostnader. Arbetet beräknas påbörjas i början av hösten.

Vi har uppehållit våra kontakter och planer för återuppta kulturevenemang till hösten om covid-läget tillåter det.

I vårt lokala samråd har vi beslutat att inte genomföra publika evenemang under våren utan avvaktar höstens utveckling vad gäller covidläget.

5.4.2 Periodens resultat

Tillväxtenhet	Utfall	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Resultaträkning (tkr)	2020-07-31	2021-07-31	2021	2021	2021
Intäkter	-693	-685	-1 205	-1 205	0
Kostnader	1 391	2 335	4 244	4 044	200
varav personalkostnader	807	1 505	2 711	2 711	0
Avskrivningar och ränta	0	0	0	0	0
Resultat	698	1 650	3 039	2 839	200

Prognosen omfattar huvudsakligen

Verksamhet inom tillväxtenheten 175 000

5.4.3 Framtid

Det känns hoppfullt inför hösten när vi kommer kunna öppna upp lite mer för möten mm och vi kan göra fler fysiska företagsbesök.

5.5 Personalavdelningen

5.5.1 Periodens verksamhet

En medarbetare på avdelningen har fått ett nytt uppdrag inom kommunen i början på året. Rekrytering av en ny lönehandläggare gjordes klart i början på året och en ny lönehandläggare var på plats i början på januari. En introduktion av den nya medarbetaren har således pågått under våren/försommaren.

Förhandlingar och arbete kring personalförändringar, omorganisationer och varsel inom förvaltningarna har pågått under våren. Detta är relaterat till den ekonomiska situationen i kommunen. Flera processer har pågått parallellt inom de olika förvaltningarna samtidigt, vilket har gjort att arbetsbelastningen tidvis har varit mycket hög.

Arbetsmiljö

Sjukfrånvaron i kommunen fortsätter att vara något högre än tidigare år, relaterat till den rådande pandemin.

Sjukfrånvaron inom KS-förvaltningen har dock förbättrats under året trots rådande pandemi. Januari – juni 2019 låg sjukfrånvaron på totalt 4,44 % inom KS-förvaltningen, men 2020 hade den sjunkit till 2,31 % samma period.

Januari – maj 2021 låg sjukfrånvaron för förvaltningen på 0,75 % vilket indikerar på att sjukfrånvaron fortsätter att sjunka ytterligare inom förvaltningen.

Pga den rådande covid-19 pandemin har utnyttjandet av friskvårdsbidraget inte varit så stort. Hittills under 2021 (fram till och med juni 2021) så har endast 15 % av medarbetarna utnyttjat förmånen.

Ett samarbete har startats upp med vår företagshälsovård Varnumhälsan där fokus ligger på sjukfrånvaron och speciellt långtidssjukfrånvaron. HR-specialist är involverad i samarbetet. Företagshälsovården kommer även vara mer närvarande på våra centrala samverkansmöten framöver för att informera om sitt arbete.

Ledarskap

En chefsträff har genomförts i slutet på april där fokus har varit budget i balans samt chefsrollen/ledarskap. Två grupparbeten genomfördes under chefsträffen där cheferna fick i uppdrag att diskutera och ta fram underlag relaterat till målet att få budget i balans, samt diskutera och ta fram underlag på vad som är viktigt och vad som ska prioriteras i chefsrollen.

5.5.2 Periodens resultat

Personalavdelning	Utfall	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Resultaträkning (tkr)	2020-07-31	2021-07-31	2021	2021	2021
Intäkter	-107	-3	-329	-329	0
Kostnader	3 422	3 853	6 560	6 600	-40
varav personalkostnader	2 618	2 735	4 733	4 733	0
Avskrivningar och ränta	0	0	0	0	0
Resultat	3 315	3 850	6 231	6 271	-40

Prognosen omfattar huvudsakligen

Avgift Varnumhälsan -120 000

5.5.3 Framtid

Nuvarande HR-chef har lämnat in egen uppsägning och kommer sluta sin anställning i början på augusti. Rekryteringsprocessen efter ny HR-chef beräknas vara klar i början på sommaren vilket innebär att ny HR-chef förhoppningsvis kan vara på plats under tidig höst.

Önskemål om hög service och stöd från HR/Lön fortsätter. Våra chefer ute i verksamheterna önskar mer chefsstöd framförallt från HR-funktionen, och avdelningen ser ett stort behov av att stötta cheferna mer i deras vardag. Då ingen utökning är inplanerad på avdelningen så får avdelningen istället försöka anpassa sig efter sin bemanning, vilket kan göra att servicenivån kan upplevas som lägre under en period.

HR-avdelningen har under våren påbörjat arbetet med att ta fram en utbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete för våra nya chefer och skyddsombud. Utbildningen sker i samarbete med företagshälsovården Varnumhälsan och kommer ske i slutet på 2021.

Övertagande av gymnasieskolan påverkar även avdelningen till viss del. En inrangeringsförhandling har skett i juni, och arbetet med att registrera samtliga medarbetare i våra system har påbörjats. Lönehanteringen av berörda medarbetare som tas över beräknas dock kunna hanteras med den bemanning som finns på avdelningen i form av lönehandläggare.

I december träder en ny visselblåsarlag i kraft, vilket gör att samtliga arbetsgivare ska upprätta en visselblåsarfunktion. Med anledning av detta har underlagt tagits fram för att beslut ska kunna tas att tillsätta en arbetsgrupp som får i uppdrag att upprätta en visselblåsarfunktion.

Till hösten kommer en medarbetarenkät genomföras. HR-avdelningen har under våren arbetat med att påbörja planeringen av en medarbetarenkät som

ska genomföras till hösten/vintern. Frågorna till medarbetarenkäten har bl.a. tagits från tidigare medarbetarenkäter men en arbetsgrupp bestående av kommundirektör, HR, förvaltningschefer och vissa enhetschefer arbetar även med att omarbete vissa frågeställningar i underlaget så att vi ska få ett så bra underlag som möjligt att arbeta med framåt.

5.6 Kommunrevision

Kommunrevisionen är ett fristående organ underställt kommunfullmäktige.

Däremot hanteras revisionen administrativt och ekonomiskt via kommunstyrelsen varför kommunrevisionen är med i verksamhetsberättelsen för kommunstyrelsen.

Kommunrevision	Utfall	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Resultaträkning (tkr)	2020-07-31	2021-07-31	2021	2021	2021
Intäkter	0	0	0	0	0
Kostnader	277	229	587	587	0
varav personalkostnader	124	110	236	236	0
Avskrivningar och ränta	0	0	0	0	0
Resultat	277	229	587	587	0

Teresa Zetterblad

Per Nordin

Kommundirektör

Ekonomichef

6 BILAGA Verksamhetsplan 2021 – uppföljning av nämndsmål

6.1 Barns bästa

I barnrättskommunen Degerfors visar vi de unga respekt och gör dem delaktiga i samhällsutvecklingen. I trygga, jämlika skolor får de kunskaper och färdigheter. Utbildningen sker i nära samverkan mellan föräldrar och skola, där våra medarbetare ser och tar vara på varje elevs unika förutsättningar.

Nämndmål: I alla politiska beslut som berör barn, ska barns bästa beaktas.

Barnkonventionen ska leda kommunens tjänstemän och politiker i alla dess beslut.

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2021	2021
1. Andel medarbetare med utbildning i barnrättsanalys.	-	100%	100%	100%
2. Andel överklagade beslut som berör barn, som står sig i första instans	-	100%	100%	100%
3. Andel tjänsteskrivelser som berör barn där barnrättsperspektivet dokumenterats i beredningen	-	80%	100%	100%

Kommentarer:

- 2021-01-01: Samtliga medarbetare på kommunstyrelseförvaltningen har genomgått utbildning i barnrättsanalys via folkhälsoförvaltningen.

2021-06-23: Samtliga nya medarbetare på kommunstyrelseförvaltningen kommer att få en utbildning i barnrättsanalys under året.

- Alla beslut har hittills stått sig i första instans.
- Barnrättsperspektivet beaktas sedan slutet av 2020 i mallen för tjänsteskrivelser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Degerfors kommun genomför en barnkonsekvensanalys för att ta reda på hur barn upplevt effekterna av pandemin.	2021-01-01	2021-12-31
2. Lunchsamtal med elever på Stora Vallaskolan	2021-01-01	2021-12-31
3. Ökad samverkan med polisen och dialog med elever för att förbättra skolmiljön samt få bort skadegörelse.	2021-01-01	2021-12-31
4. Arbeta fram en ny delegationsordning	2021-01-01	2021-12-31
5. Samtliga medarbetare utbildas i dataskyddsförordningen GDPR.	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. Utredningen pågår. Folkhälsoförvaltningen leder arbetet. Två möten och två workshops har hållits under våren. Utredningen beräknas vara klar under hösten.
2. Genomförs under hösten under förutsättning att restriktioner kopplade till covid-19 medger detta.
3. Säkerhetssamordnare och polisen har påbörjat ett planeringsarbete. Just nu ser man över vilka funktioner som ska ingå i arbetet.

Arbetet återupptas när skolan börjat i höst.

4. Arbetet är påbörjat och kommunsekreteraren håller i arbetet.
5. Utbildningsmaterial har tagits fram och utbildning kommer att genomföras under hösten 2021.

Nämndmål: Barn och ungdomars trafikmiljö är säker

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2021	2021
Antal trafikolyckor med barn inblandade	-	0	0	0

Kommentar:

Ingen kännedom om trafikolyckor där barn är inblandade finns.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Medborgardialog med elever i årskurs 6 om upplevd trafikmiljö hemifrån och till skolan.	2021-01-01	2021-12-31
2. Utreda skolskjutsupphandling i egen regi från 2022.	2021-01-01	2021-12-31
3. Analysera barns trafiksäkerhet runtomkring skolorna.	2021-01-01	2021-12-31
4. Upplýsa barn om vikten av att synas i trafiken.	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. Förberedelsearbete pågår, genomförs under hösten 2021.
2. 2021-06-15: Uppdraget har förändrats. Kommunen avser att gå in i samarbete igen med Regionen. Kommunen inväntar avtalsförslag från Regionen efter sommaren.
3. I samverkan med serviceförvaltningen belyses berörda områden, så kallade riskområden.
Dessa rapporteras kontinuerligt till polisen för åtgärd.

Säkerhetssamordnare planerar för ett införande av ett trafiksäkerhetsråd. Det är en grupp som ska titta på skolvägar och analysera om det finns faror för eleverna som nyttjar vägen på väg eller hem från skolan. Vägarna som klassas som riskfyllda ska åtgärdas för att barn ska kunna ta sig till och från skolan på ett säkert sätt. Gruppen ska, tillsammans med trafikverket, kunna ta fram förslag till beslut till KUN.

4. Insats planerad under en dag. Dela ut reflexer till skolelever ihop med Degerfors IF.

6.2 Äldres trygghet

I Degerfors står individen i centrum när vi utvecklar omsorg, trygghet och vård. Det sker i en dialog som präglas av respekt, delaktighet och medbestämmande. Resultatet blir att medborgarna – unga som äldre – kan ta del av en social välfärd för att leva ett gott, tryggt liv.

Nämndmål: Kultur, föreningsliv och fritidsaktiviteter är tillgängliga för alla i Degerfors kommun.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Undersökning om upplevd tillgänglighet genom dialog med målgruppen	2021-01-01	2021-12-31
2. Revidering av åtgärdsprogrammet i ”Riktlinjer för bostadsförsörjningen” ska vara genomförd	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

- Frågorna är framtagna. Pandemin förhindrar i nuläget möjligheterna att träffas fysiskt, vilka är förutsättningar för att genomföra en undersökning.
Kommunikatör har erbjudit alternativa lösningar för att undersöka tillgängligheten, men målgruppen har endast för avsikt att genomföra undersökningen vid fysiskt möte
- Planerat att genomföras vid månadskiftet augusti - september i samråd med verksamhetscontroller (äldreomsorgsplan).

Nämndmål: Kommunens sociala välfärd och service är tillgänglig för alla medborgare oavsett livssituation och faser i livet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Fler digitala e-tjänster inrättas under 2021.	2021-01-01	2021-12-31
2. Kommunens externa webbplats lever upp till tillgänglighetsdirektivet WCAG (Web Content Accessibility Guidelines)	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. Cirka 15 stycken nya e-tjänster är på gång. De är primärt kopplade till gymnasiet men några berör även tillstånd och folkhälsoförvaltningens verksamheter.
2. Degerfors.se lever nu upp till de nya tillgänglighetsdirektiven. Ett externt bolag har genomfört en översyn och bistått med hjälp i att få bukt med bristerna.

Nämndmål: Alla äldre ges förutsättningar för en god och jämlik omsorg.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utreda framtidens äldreboende i Degerfors kommun.	2021-01-01	2021-12-31

Kommentar:

Verksamhetscontroller arbetar med en utredning. Framtagande av äldreplan pågår och därefter utreds framtidens äldreboende i dialog med målgruppen.

6.3 Samhällsutveckling i framkant

Med en framsynt samhällsplanering möter vi omvärldens efterfrågan på trygga, trivsamma bostäder för olika behov. En viktig del av planeringsarbetet är de synpunkter vi fångar upp i möten med dem som redan bor i vår kommun och de som vill bli våra grannar i någon av våra tätorter eller på landsbygden.

Nämndmål: Degerfors kommun ser styrkor och möjligheter i mångfald.

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2021	2021
Det finns mål och riktlinjer för det politiska arbetet avseende minoritetsgrupper i Degerfors kommun.	-	Ja	Ja	Ja

Kommentar:

Kommunfullmäktige antog mål och riktlinjer för det politiska arbetet avseende minoritetsgrupper den 24 maj.

Se Kommunstyrelsen § 114/2021-05-04

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Synliggöra de medborgarlöften som Degerfors kommun har antagit tillsammans med polisen.	2021-01-01	2021-12-31

Kommentar:

Medborgarlöften finns att beskåda på degerfors.se.

Nämndmål: Det offentliga rummet är tillgängligt och attraktivt för alla i Degerfors kommun

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2020	2021
Antal genomförda trivsel- och trygghetsvandringar	-	2	2	2

Kommentar:

Under våren har en trygghetsvandring genomförts. Det planeras för fler under hösten 2021.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Trivsel och trygghetsvandringar genomförs	2021-01-01	2021-12-31
2. Utföra Lantmäteriets Digibarometern.	2021-01-01	2021-12-31
3. Trygga miljöerna inför Degerfors IF:s allsvenska premiär.	2021-01-01	2021-12-31
4. Upprätta Paragraf 3-område	2021-01-01	2021-12-31
5. Skapa trygghetsplatser i enighet med vårt krisberedskapsarbete	2021-01-01	2021-12-31
6. Redovisning av användandet av medel Degerfors kommun erhållit från MSB avseende krisberedskap och säkerhetsarbete.	2021-01-01	2021-12-31
7. Kommunikationspolicyn revideras 2021.	2021-01-01	2021-12-31
8. Policyn för sociala medier revideras 2021.	2021-01-01	2021-12-31
9. Grafiska profilen revideras 2021.	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. Ett trivsel/trygghetsvandringstillfälle har ägt rum under grundskolans skolavslutning. Degerfors kommun, polisen, Degerforsbyggen, Svenska kyrkan m fl deltog.
2. Genomfördes i april. Digibarometern är ett första steg i att digitalisera samhällsbyggnadsprocessen.
3. Nya pandemilagen skapade goda förutsättningar för kommunen att genomföra tydliga avgränsningar vad gäller vistelseförbud. Vi hade ett gott samarbete med alla berörda parter.
4. Säkerhetssamordnare utformar en tjänsteskrivelse utifrån rapporten som kom tidigare i vår.
Ärendet förbereds efter sommaren.
5. Har fått stå åt sidan en aning på grund av pandemin.
Kontakt har initierats med funktionen som ansvarar för RAKEL regionalt, för att se om vi kan upprätthålla en god kommunikationsplats på Degerfors bibliotek.
6. Redovisning har skett till Länsstyrelsen.
Det finns dessutom en plan, framtagen och godkänd i samverkan med Länsstyrelsen, för hur sparade MSB-medel ska användas framgent.
7. Under revidering. Behandlas i politisk instans under hösten 2021.
8. Under revidering. Behandlas i politisk instans under hösten 2021.
9. Under revidering. Behandlas i politisk instans under hösten 2021.

Nämndmål: Degerfors kommun har god förmåga att, vid extraordinära händelser och vid förhöjd beredskap, upprätthålla samhällsviktiga funktioner.

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2020	2021
1. Det finns verktyg för kontinuerlig kartläggning och analys som möjliggör effektiva åtgärder.	-	Ja	Ja	Ja
2. Antal genomförda chefsträffar för att stärka chefer och ledare i deras dagliga arbete.	-	5	5	5

Kommentarer:

1. Kommunens medarbetare rapporterar kontinuerligt i den brottsförebyggande tjänsten EMBRACE och de rapporterna ligger sedan till grund för övergripande lägesrapporter och analyser.

Kommunens verksamheter rapporterar regelbundet till respektive nämnd via månadsrapporter.

Kommunen använder Stratsys för rapportering och uppföljning av bland annat verksamhetsplan.

Medarbetarundersökningar genomförs varje år.

2. Två chefsträffar och chefsutbildningar har genomförts under våren. Minst två vanliga chefsträffar och en utbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete kommer att genomföras i november.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Utvärdering av vårt krisledningsarbete under pandemin.	2021-01-01	2021-12-31
2. Kontinuerliga chefsträffar under 2021.	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. Utvärderingen pågår i nuläget. Säkerhetssamordnare sammanställer underlaget. En utvärdering är klar under hösten.
2. Chefsträffar och chefsutbildningar är genomförda. En stor chefsutbildning inom systematiskt arbetsmiljöarbete kommer att genomföras i november.

Nämndmål: Ett diversifierat bostadsutbud främjar rörlighet på bostadsmarknaden.

Indikator	2019	2020	Trend 2020	Mål 2021
Finns plan för att möta efterfrågan över tid på äldreboende och gruppboende.	-	Nej	-	Ja

Kommentar:

Arbete med äldreplan pågår. Ska färdigställas innan året är slut.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Fastställa LIS-områden inom Degerfors kommun	2021-01-01	2021-12-31
2. Arbeta fram en bostadsförsörjningsplan	2021-01-01	2021-12-31
3. Uppdatera primärkartan via BAL i Svartå tätort och utmed Västra möckelnstranden	2021-01-01	2021-12-31
4. Under 2021 ta fram höjdkurvor för primärkartan över ett testområde.	2021-01-01	2021-12-31
5. Samrådsprocessen för LIS (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen) ska genomföras.	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. Ett reviderat förslag till tematiskt tillägg till översiktsplanen (TÖP) om landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) finns tillgängligt för samråd under perioden 24 maj – 30 juni 2021.
2. Arbetet är påbörjat och fortsätter under 2021. Ett nytt förslag kommer att presenteras under 2021.

En marknadsundersökning i form av en enkät har genomförts, vilken syftar till att påvisa vilket behov det finns för bostäder i Degerfors. Den rådande bostadsförsörjningsplanen behöver uppdateras och revideras.

3. Pågår delvis utmed Västra Möckelnstranden. Ambitionen är att hinna med Svartå under 2021, men av allt att döma kommer inte tiden att räcka till.
4. Kan inte genomföras under 2021 på grund av resursbrist.
5. Samrådsprocessen för LIS pågår.
Ett reviderat förslag till tematiskt tillägg till översiktsplanen (TÖP) om landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) finns tillgängligt för samråd under perioden 24 maj – 30 juni 2021.

Nämndmål: Invånarna ges möjlighet till medinflytande i samhällsplaneringen.

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2020	2021
Antal genomförda medborgardialoger.	-	3	-	2

Kommentar:

Fyra medborgardialoger är planerade att äga rum under hösten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Medborgardialog: Degerfors kommuns kulturmiljöprogram.	2021-01-01	2021-12-31
2. Medborgardialog med skolelever om trafiksäkerhet.	2021-01-01	2021-12-31
3. Arbeta fram en gemensam värdegrund för kommunen	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. På grund av pandemin är det svårt att genomföra fysiska möten. Ambitionen är att kunna ha samråd under hösten. Grundtanken var att genomföra dialogen tillsammans med Värmlands museum.
2. I planeringsstadiet fortfarande. Genomförs under förutsättningen att pandemin tillåter.
3. Värdegrunden är klar och antagen av kommunfullmäktige den 24 maj 2021.

6.4 Tillväxt i Fokus

Vårt arbete med hållbar tillväxt drivs med mod, kompetens och framtidstro. Med gemensamma krafter utvecklar vi entreprenörskap och kompetens. Ett förbättrat näringslivsklimat är ett resultat av vårt fördjupade samarbete med befintliga och nystartade företag. På samma sätt leder vår samverkan med besöksnäringen till att fler och fler gästar vår kommun.

Nämndmål: Fler besökare till vår kommun.

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2020	2021
1. Antal gästnätter	-	13 819	-	15 000
2. Besökstal lokal besöksnäring	-	-	-	-

Kommentarer:

1. Kan inte besvaras i delårsrapport då statistiken kommer efter årsskiftet.
2. Kan inte besvaras i delårsrapport då statistiken kommer efter årsskiftet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Utveckla och stödja nya besöksmål	2021-01-01	2021-12-31
2. Enkät om besökstal till lokal besöksnäring	2021-01-01	2021-12-31
3. Turistbyrån flyttar till Kulturcentrum Berget och har öppet året runt.	2021-01-01	2021-12-31
4. Utveckling av befintliga besöksmål.	2021-01-01	2021-12-31
5. Digitala ljudguidningar	2021-01-01	2021-12-31
6. Skapa forum och aktiviteter kopplade till den dragningskraft och det stora	2021-01-01	2021-12-31

intresset som finns kring Degerfors IF i allsvenskan.		
7. Barnaktiviteter på Kulturcentrum Berget sommaren 2021.	2021-01-01	2021-12-31
8. Fasaskogens dag.	2021-01-01	2021-12-31
9. Utreda möjliga alternativ för attraktiva ställplatser för husbil/husvagn inom Degerfors kommun.	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. Arbetet med hälsotrappan pågår, byggandet påbörjas under hösten 2021.

Mountainbikeled i Svartå invigs i juni.

Ekonomiska bidrag har erhållits för byggande av discgolfbana, i nuläget undersöks förutsättningar för eventuell etablering.

Länsstyrelsen förser Fasaskogen med ett vindskydd.

Utveckling av parkeringsplatser pågår i Fasaskogen i samarbete med Länsstyrelsen och Svea Skog.

2. Enkätundersökning har genomförts i samarbete med Region Örebro län.
3. 1 mars öppnade turistbyrån på Kulturcentrum Berget med öppettiderna måndag och torsdag kl 12-15.
1 maj öppet måndag, tisdag och torsdag kl 12- 5
14 juni - 15 augusti är turistbyrån öppen varje dag förutom midsommarhelgen kl. 12-16.
4. Paketering av Fasaskogen.
Barnrättsstig på Kulturcentrum Berget invigs 9 juni.
Utveckling av fisket genom olika aktiviteter och projekt, bland annat träffar med Forshagaakademin och Fiskevårdsområdesföreningarna.
Samverkansmöten med besöksnäringen.
5. Projektet är i startgropparna. Ett antal guidningar ska vara klara innan årets slut.
6. Ett forum finns, men inga aktiviteter har kunnat genomföras på grund av pandemin.
7. Från och med 14 juni till 15 augusti kommer barnaktiviteter att genomföras på Kulturcentrum Berget varje vardag.

8. Under våren har planering genomförts och Fasaskogens dag ska preliminärt äga rum sista lördagen (28/8) i augusti.
9. Arbetet pågår med kartläggning av möjligheten att öppna upp ställplatser samt att hitta fler platser med attraktivt läge. Vi har identifierat flera platser.

Nämndmål: Degerfors kommun har en positiv befolkningsutveckling

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2021	2021
Öka antalet ansökningar med adekvat kompetens vid rekryteringar.	-	-	-	33%

Kommentar:

Hittills har ansökningar där sökande haft adekvat kompetens funnits vid varje tjänst. En riktig summering kan först göras i slutet av året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Säkerställa att chefer stärker vårt arbetsgivarvarumärke genom att annonsera på aktuella och relevanta rekryteringskanaler.	2021-01-01	2021-12-31
2. Ta fram handlingsplan för tillväxt.	2021-01-01	2021-12-31
3. Degerfors kommun deltar i Smart Move (länsövergripande arbete för att attrahera och behålla kompetens i Örebroregionen). Initiativet drivs av bland annat Business Region Örebro).	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. Idag annonserar vi på aktuella och relevanta rekryteringskanaler. Till exempel offentligajobb.se, Platsbanken, LinkedIn och Facebook.

2. Arbete pågår.
3. Degerfors kommun finns med på Smart Move. Smart Move marknadsför bland annat besöksmål, bostäder och lediga jobb i kommunen.
Smart Move är en plattform framtagen av Region Örebro län och Business Region Örebro.

Nämndmål: Goda förutsättningar för företagande inom hela kommunen

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2020	2021
1. Svenskt näringslivs ranking av lokalt företagsklimat 2021	152	217	-65	150
2. Nöjd kundindex gentemot kommunen (NKI)	-	-	-	-

Kommentarer:

1. Kan inte besvaras i delårsrapport då statistiken kommer efter årsskiftet. Vi arbetar med handlingsplan utefter 2020 års ranking för att förbättra våra resultat.
2. Statistik väntas finnas tillgänglig under hösten 2021.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Ta fram handlingsplan utifrån analys av index i Svenskt näringslivsranking	2021-01-01	2021-12-31
2. Ta fram en handlingsplan för hur vi som tjänstepersoner/kommun bemöter våra kunder	2021-01-01	2021-12-31
3. Interna seminarier med tjänstepersoner om företagarevillkor inom kommunen.	2021-01-01	2021-12-31
4. Starta ett företagsråd	2021-01-01	2021-12-31
5. Utvärdera och lägga en plan ihop med gymnasieskolan	2021-01-01	2021-12-31

	för utveckling av Ung Företagsamhet (UF)		
6.	Ta fram en plan för att möta nyetableringar och befintliga företags expansion.	2021-01-01	2021-12-31
7.	Tillsammans med serviceförvaltningen ta fram ett underlag för att kunna påbörja detaljplaneringsprocessen för en utökning av Högbergstorps industriområde	2021-01-01	2021-12-31
8.	Påbörja arbetet med att skapa en metod för lokal utveckling	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. Arbetet pågår med analys och framtagande av plan.
2. Vi ser idag att bemötandet från vårt håll är ett utvecklingsområde. Vi kommer att ta fram ett utbildningskoncept under ledning av kommunikatör.
3. Under hösten kommer detta genomföras på chefsträff.
4. Arbetet pågår och det finns ett intresse bland våra företagare.
5. Arbetet har påbörjats och möten med UF och ansvariga lärare har genomförts. Ytterligare möten är inplanerade under hösten.
6. Befintlig översiktsplan behöver ses över och en uppdatering görs utifrån rådande behov och framtida behov. I dagsläget går det inte att möta nyetableringar och företag som önskar expandera.
7. Beslut fattat om att gå vidare i detaljplaneprocessen. Beslut togs i KS 1/6, diarienummer: Dnr 00167-2021
8. Analysen är påbörjad och arbetet fortskrider enligt plan.

Nämndmål: Integrationsarbetet genomförs i kommunens alla verksamheter

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Revidera Degerfors kommuns integrationsplan	2021-01-01	2021-12-31

Kommentar:

Analysen är påbörjad och planen är att lämna in ett nytt förslag på integrationsplan till kommunfullmäktige innan 2021 är slut.

Färdigställs av kanslichef när han är på plats.

Ett integrationsprojekt har startats upp tillsammans med övriga förvaltningar i kommunen.

6.5 Ansvar för hållbar utveckling

Vi välkomnar hela samhället att delta i och ta ansvar för vårt arbete med hållbar utveckling. Det drivs med mod och engagemang för att säkerställa att vår och kommande generationer ska kunna leva ett gott liv ekologiskt, ekonomiskt och socialt.

Nämndmål: Kommunen har hållbara förvaltningsplaner som bidrar till en god ekonomisk hushållning över tid

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2021	2021
1. Finns aktivt internkontrollprogram för kommunens förvaltningar?	-	-	Ja	Ja
2. Finns aktiva internkontrollprogram för de kommunala bolagen?	-	-	Ja	Ja
3. Finns aktiva internkontrollprogram för kommunens interkommunala nämnder?	-	-	Ja	Ja
4. Finns aktiv plan för kommunens lokalanvändning?	-	-	Ja	Ja

Kommentarer:

1. Ja, det finns aktiva internkontrollprogram för förvaltningarna.
2. Ja, det finns aktiva internkontrollprogram för kommunbolagen.
3. Ja, kommunstyrelsen i Karlskoga har ett övergripande och samordnande ansvar för internkontrollen i folkhälsonämnden. Nämnden gör sina egna internkontrollplaner och en risk- och väsentlighetsanalys, som de lämnar till kommunstyrelsen.

Internkontrollplan finns även i taxe- och avgiftsnämnden samt östra Värmlands överförmyndarnämnd.

4. Arbetet pågår ständigt. Kommunen träffas regelbundet tillsammans med Degerforsbyggen och har fastighetsmöten. Från kommunens sidas deltar förvaltningscheferna. Planeringsmöten med respektive

förvaltning har införts. Syftet med dessa möten är att förbättra kommunikationen mellan de som hyr lokalen och de som förvaltar dem. I detta samarbete har tydliggjorts vem som får beställa eventuella förändringar i lokalerna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Revidera Degerfors kommuns styrmodell där ekonomistyrningsrutiner är inkluderade.	2021-01-01	2021-12-31

Kommentar:

Arbetet pågår och ett utkast är presenterat för kommunstyrelsen i juni månad.

Nämndmål: Alla invånare ges förutsättningar till goda levnadsvanor

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2021	2021
1. Ohälsotal	34,9	35,3	-	33
2. Kommunens lönepolicy efterlevs	Nej	Ja	Ja	Ja
3. Andel äldre som är mycket nöjd/nöjda med måltiderna i äldreomsorgen.	-	-	-	100%

Kommentarer:

1. Finns inga siffror i Kolada ännu. Statistik presenteras under slutet av året.
2. Ja, det är lönepolicyn som kommunen utgår ifrån vid lönesättning.
3. Inga siffror finns presenterade i Kolada ännu.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Följa upp feriepraktikanternas introduktion och trivsel.	2021-01-01	2021-12-31

2. Energi- och klimatprogrammet ska antas under 2021.	2021-01-01	2021-12-31
3. Inrätta en fritidsbank.	2021-01-01	2021-12-31
4. Fortsätta arbetet med framtidens AME utifrån framtagna rapporter.		
5. Revidering av hanteringen av föreningsbidrag	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. HR och arbetskonsulenterna genomför uppföljning efter sommaren.
2. Miljöstrategi är i slutfasen av samrådsversionen. Beslut om samråd har skett i KSAU den 15 juni.
3. Utredningen är klar och arbetet tas vidare under hösten. Fritidsbanken ingår i utredningen av framtidens AME.
4. Arbetet med framtidens AME har utkristalliserats i Resursutvecklingsenheten. Projektledare är förvaltningschef på serviceförvaltningen.
5. Insamling av dokument från tidigare utbetalningar inom nämnderna har hämtats in. Detta ska sammanställas under hösten.

Nämndmål: Invånarnas miljömedvetenhet bidrar till en ren och trivsam kommun

Indikator	2019	2020	Trend	Mål
			2020	2021
Invånarnas miljömedvetenhet kring förpackningsinsamling och återvinning.	-	13,82	-	-

Kommentar:

Statistiken för 2021 finns ännu inte tillgänglig från Förpacknings & Tidningsinsamlingen AB (FTIAB).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Särskilt kapitel i almanackan för förpackningsinsamlingar.	2021-01-01	2021-12-31
2. Få till stånd en regiongemensam luftövervakning.	2021-01-01	2021-12-31
3. Samrådsprocessen för kulturmiljöprogrammet ska genomföras.	2021-01-01	2021-12-31
4. Naturvårdsprogrammet ska ha genomgått en granskningsprocess innan årets slut.	2021-01-01	2021-12-31
5. Informationskampanj i syfte att få alla att bidra till en ren och trivsamt kommun.	2021-01-01	2021-12-31

Kommentarer:

1. Ett särskilt kapitel för förpackningsinsamlingar tas fram. Färdigställs i slutet av november.
2. Nästan alla kommuner i Örebro och Värmlands län har ingått luftsamverkan och gemensamt upphandlat en kontrollstrategi. Kostanden för detta blir för Degerfors kommun endast ca 4 000 kr. Luftdata har levererats till regionernas konsult för upprättandet av objektiv skattning/mätprogram.
3. Ambitionen är att kunna ha samråd under hösten.
4. Arbetet påbörjas av miljöstrateg efter sommaren.
5. Degerfors kommun deltog i Skräpplockardagarna 2021 som är Håll Sverige Rents kampanj, där barn, unga och vuxna lär sig om nedskräpning och plockar skräp tillsammans.

Kommunstyrelsen

Ansökan Svartå Folkets hus extra bidrag 2021

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner och sänder till kommunstyrelsen att besluta om extra bidrag om 118 tkr för 2021.

Sammanfattning av ärendet

Svartå Folkets hus inkom 2021-08-06 med en ansökan om extra bidrag för 2021 om 118 tkr.

På grund av effekter av pandemin befarar Svartå Folkets hus att de kommer att gå i konkurs. Medel på banken motsvarar en månads utbetalningar.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att Svartå Folkets hus erhåller extra bidrag om 118 tkr.

Finansiering

Uppdragsersättningen finansieras genom KS oförutsett.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-08-08

Svartå Folkets Hus ansökan 2021-08-06

Per Nordin
Ekonomichef

Beslut ska skickas till

Svartå Folkets Hus
Ekonomiavdelningen

TILL ALLA SPONSORER

Svartå folkets husförening
Parkvägen 12
693 63 Svartå

Folkets hus i Svartå bedrivs som en förening och 2 lönebidragsanställda på halvtid samt många ideella krafter.

Tidigare år har driften har gått ihop med att vi fått i bidrag från kommunen, samt hyfsat med intäkter av hyror.

I år kommer det att fattas 118 000 och de pengarna måste vi dra in på sponsring, lotterier Kommunalt bidrag mm, det förutsätter dock att Corona upphör snart.

Det finns några saker som också är angelägna det är isolera vinden, sätta in en tredje ruta i alla fönster. Kostnad vinden 16 000 fönster 7000 kronor

ALTARNATIV 2

Ge något till lotteri, gärna godis till barnen.

**VI TACKAR FÖR ALLA BIDRAG STORA SOM
SMÅ**

Ni kommer att finnas med på en tablå i en tv i B salen samt en annan skärm som visar bilder utåt parken

Vi har bankgiro 191-1569

Börje Jansson sponsoransvarig Tel. 070-5250309

Per Nordin, 0586-482 67
per.nordin@degerfors.se

Kommunstyrelsen

Remissvar till utredning om kostnadsbesparingar inom färdtjänsten i Örebro län

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsens arbetsutskott samt kommunstyrelsen godkänner kommunstyrelseförvaltningens förslag till remissvar på regionens utredning om kostnadsbesparingar inom färdtjänsten i Örebro län.

Sammanfattning av ärendet

Region Örebro län skickade 2021-03-30 till kommunerna och Region Örebro en utredning på remiss om kostnadsbesparingar inom färdtjänsten i Örebro län (ärende 20RS4553). Remissvar ska ha inkommit till regionen senast 15 september. Utredningen har initierats av Regionen och kommunerna på grund av en kostnadsökning inom färdtjänsttrafiken.

Ärendet

Region Örebro län skickade 2021-03-30 till kommunerna och Region Örebro en utredning på remiss om kostnadsbesparingar inom färdtjänsten i Örebro län (ärende 20RS4553). Remissvar ska ha inkommit till regionen senast 15 september. Remisstiden är satt utifrån att en politisk behandling ska kunna ske. Efter remisstiden kommer regionen att behandla inkomna synpunkter och arbeta in relevanta synpunkter i rapporten innan den går vidare till fastställelse.

Utredningen har initierats av Regionen och kommunerna på grund av en kostnadsökning inom färdtjänsttrafiken.

Utredningen har genomförts i tre steg: analys av historisk utveckling och nuläge, framtagande av tänkbara åtgärder samt analys och beräkning av besparingspotential.

Kommunstyrelseförvaltningen skickade i juni regionens utredning till de politiska partierna i kommunfullmäktige och gav möjlighet att inkomma med

synpunkter på utredningen inför denna tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen. Svar har inkommit från Vänsterpartiet (se bifogade svar).

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till remissvar

Allmänt

Kommunstyrelseförvaltningens uppfattning är att utredningen är svår att besvara eftersom många av förslagen endast består av resonemang kring fördelar och nackdelar. Endast fyra av förslagen är kvantifierbara i termer av besparingar och övriga kan ha en besparingspotential beroende på vilka förutsättningar som beräkningen ska utgå från. Utredningen saknar konkreta förslag att ta ställning till.

Enligt kommunstyrelseförvaltningen bedömning borde utredningen i detta initiala skede ha bedömts inom en mindre grupp inom regionen och kommunerna och sedan ha skickats ut på remiss med skarpa förslag att ta ställning till.

Inför remissvaret har kommunstyrelseförvaltningen uppfattningen att regionens huvudsakliga syfte med inhämtande av åsikter kring utredningen är att få synpunkter från politiken i kommunerna vilka områden som är intressanta respektive inte intressanta att arbeta vidare med. Utifrån det resonemanget hänvisas till Vänsterpartiet skrivelse och slutsats:

”Vänsterpartiet Degerfors kan inte ställa sig bakom åtgärder som motverkar syftet med färdtjänst, som ökar den enskildes kostnader för nyttjande av färdtjänst eller på andra sätt försvårar ett nyttjande av tjänsten. Åtgärder som dessutom riskerar försämra den allmänna kollektivtrafiken är inte intressanta att gå vidare med. Vi menar därför att det fortsatta arbetet ska fokusera på att få kontroll över de administrativa kostnaderna kopplat till färdtjänsttrafiken.”

Kostnadsutveckling enligt utredningen

Antal resor har ökat med 16 % mellan 2015 – 2019 men kostnaden har däremot ökat med 63 % (sid 4). Orsaken till kostnadsökningen är huvudsakligen kopplad till upphandlingsfrågor; ett avtal som sats upp 2016 samt att en upphandling överklagades 2018/2019 vilket fick till följd att det blev en direktupphandling på 1 år. Kostnadsökningen är därmed enligt kommunstyrelseförvaltningens bedömning svår att direkt koppla till användande av färdtjänst.

Enligt prognosen i avsnitt 2.4 bedöms kostnaden minska från 85 mnkr 2019 till 75 mnkr 2021. Hela kostnadsminskningen i prognosen är större än den besparingspotential som utredning kommer fram till i sammanfattningen i 4.1 om 3 mnkr.

Kostnader för Degerfors kommun

I utredningen utgår man från den prognosticerade kostnaden för 2021 om 75 mnkr. Enligt 4.1 Sammanfattning av kostnadsbesparingspotential uppgår den sammanlagda potentialen inom färdtjänsttrafiken till 3,5 – 4 % för de åtgärder som går att kvantifiera. Det innebär en besparing om 2,5 – 3 mnkr.

Budget och utfall de senaste åren för Degerfors är

År	Budget	Utfall	Differens
2018	3 200 000	3 551 000	-351 000
2019	3 200 000	4 501 000	-1 301 000
2020	3 600 000	3 331 000	269 000
2021	3 600 000	1 200 000	Utfall per juli

I förhållande till budget om 3,6 mnkr skulle en besparing om 4 % motsvara cirka 150 tkr per år för Degerfors del.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-08-12

Svar från Vänsterpartiet

Region Örebro läns/Trivectors utredning ”kostnadsbesparingar inom färdtjänsten i Örebro län”

Per Nordin
Ekonomichef

Beslut ska skickas till

Region Örebro län (regionen@regionorebrolan.se), ärende 20RS4353

Annica Blomgren

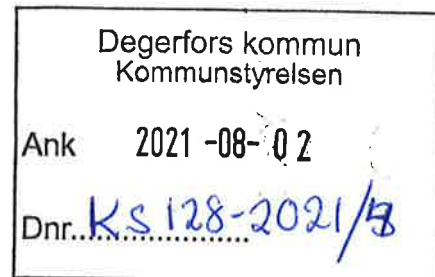
Från: Per Nordin
Skickat: den 2 augusti 2021 07:35
Till: Diarium Kansli
Ämne: VB: Synpunkter från (v) angående kostnadsbesparingar inom färdtjänsten i Örebro län

Hej
Kan du diarieföra svaret under dnr 128-2021?

Per Nordin
Ekonomichef

Degerfors kommun
2. Kommunstyrelseförvaltningen
693 80 Degerfors Kommun
Tel 0586-482 67

e-post: per.nordin@degerfors.se
Internet: www.degerfors.se

Från: Peter Pedersen
Skickat: den 31 juli 2021 07:55
Till: Per Nordin <Per.Nordin@degerfors.se>
Ämne: Fwd: Synpunkter från (v) angående kostnadsbesparingar inom färdtjänsten i Örebro län

Ämne: Fwd: Synpunkter från (v) angående kostnadsbesparingar inom färdtjänsten i Örebro län

Det konstateras i underlaget att kostnaden för färdtjänst har ökat. I tab. 2.1 framgår att antalet färdtjänstresor ökat från ca 285000 (2015) till nästan 332000 kr (2019), en ökning med 16 %. Under samma period har kostnaden för färdtjänst ökat från ca 52 mkr (2015) till ca 85 mkr (2019), en ökning med 63 %.

När det gäller orsaker till kostnadsutvecklingen framhålls att att ökade kostnader per resa är den största anledningen till den totala kostnadsökningen. Tänkbara förklaringar är ökad efterfrågan samt upphandlingar av serviceresor med två markanta språng i kostnadsutvecklingen kopplat till två direktupphandlingar.

I avsnitt 2.2 redovisas Kostnader för administration. År 2019 motsvarade de administrativa kostnaderna 25 % av kostnaderna

för färdtjänsttrafiken och kostnaderna ökade med 32 % under perioden 2015-2019.

I 3.1 redovisar åtgärderna 1-12 för tänkbara kostnadsbesparingar inom trafiken och i 3.2 görs motsvarande avseende åtgärderna 13-15 kopplat till den administrativa verksamheten. I punkt 4.1 görs en sammanfattning av kostnadsbesparingspotentialen. Sammanlagt bedöms åtgärderna 1-12 inom färdtjänsttrafiken i absoluta tal ge en maximal besparing på 2,5 till 3 mkr per år. Det anses svårare att kvantifiera kostnadsbesparingar för den administrativa verksamheten.

Vänsterpartiet Degerfors kan inte ställa sig bakom åtgärder som motverkar syftet med färdtjänst, som ökar den enskildes kostnader för nyttjande av färdtjänst eller på andra sätt försvårar ett nyttjande av tjänsten. Åtgärder som dessutom riskerar försämra den allmänna kollektivtrafiken är inte intressanta att gå vidare med. Vi menar därför att det fortsatta arbetet ska fokusera på att få kontroll över de administrativa kostnaderna kopplat till färdtjänsttrafiken.

För Vänsterpartiet Degerfors 210729

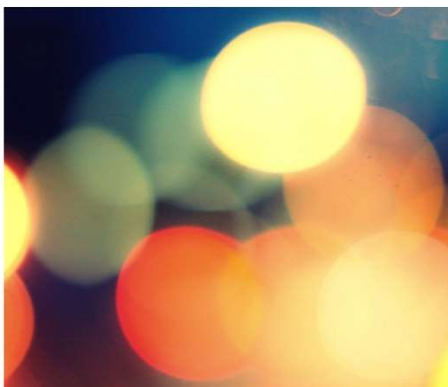
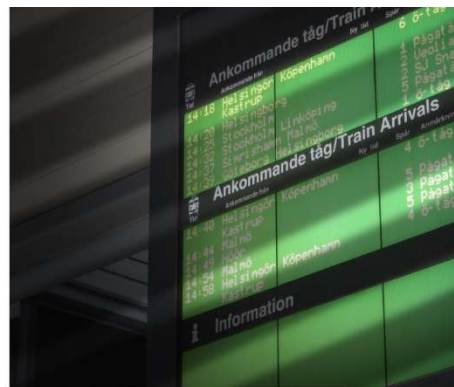
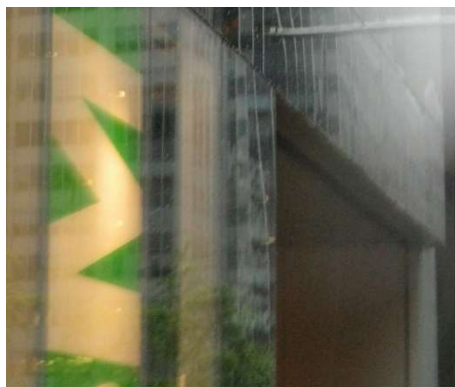
Peter Pedersen

Roland Halvarsson

Sören Hedberg

Kostnadsbesparingar inom färdtjänsten i Örebro län

Utredning av åtgärder med besparingspotential

Dokumentinformation

Titel:	Kostnadsbesparingar inom färdtjänsten i Örebro län – Utredning av åtgärder med besparingspotential
Serie nr:	2020:178
Projektnr:	20092
Författare:	Frida Odbacke Kristoffer Levin
Medverkande:	
Kvalitetsgranskning:	Lena Richardsson
Beställare:	Region Örebro län Kontaktperson: Johan Ljung, johan.ljung@regionorebrolan.se

Dokumenthistorik:

Version	Datum	Förändring	Distribution
0.9	2020-02-02		Beställare
0.91	2020-02-03	Smärre justeringar	Beställare
1.0	2022-03-24	Smärre justeringar	Beställare

Förord

Våren 2020 fick Trivector i uppdrag av Region Örebro län att ta fram och utreda åtgärdsförslag inom färdtjänsttrafiken i länet utifrån besparingspotential och andra konsekvenser. Utredningen initierades av Region Örebro län och länets kommuner på grund av en kostnadsökning inom färdtjänsttrafiken. Utredningen har genomförts av Kristoffer Levin, Lena Rickardson och Frida Odbacke på Trivector. Arbetet har utförts i dialog med arbetsgrupp och styrgrupp bestående av region- och kommunrepresentanter.

Lund 2021-03-24

Trivector Traffic AB

Innehållsförteckning

1.	Inledning	1
1.1	Bakgrund och frågeställning	1
1.2	Genomförande	1
1.3	Regelverk	2
1.4	Avgränsningar	3
2.	Nulägesbeskrivning	4
2.1	Resor och kostnader inom färdtjänstrafiken	4
2.2	Kostnader för administration	8
2.3	Summering av kostnadsutveckling	8
2.4	Prognos	9
3.	Studerade åtgärder för kostnadsbesparing	10
3.1	Åtgärder för kostnadsbesparing inom trafiken	11
3.2	Åtgärder kopplat till administration	20
4.	Sammanfattning, diskussion och förslag till fortsatt arbete	21
4.1	Sammanfattning av kostnadsbesparingspotential	21
4.2	Diskussion och förslag på fortsatt arbete	21

1. Inledning

1.1 Bakgrund och frågeställning

Färdtjänsttrafiken i Region Örebro län drivs av Region Örebro län (formellt Länstrafiken Örebro som är varumärke för all kollektivtrafik inom kollektivtrafikmyndigheten Region Örebro län) på uppdrag av länets 12 kommuner (som också finansierar trafiken). För dessa kommuner är det regionens färdtjänstutredare som ansvarar för att utreda och pröva tillstånd. Färdtjänsten är till för enskilda personer som på grund av någon funktionsnedsättning har väsentliga svårigheter att förflytta sig eller att resa med allmänna kommunikationer på egen hand. En färdtjänstresa görs exempelvis till skola, arbete, butik eller fritidsaktiviteter.

Kostnaderna för färdtjänsttrafiken har ökat. Detta beror bland annat på att de som är i behov av färdtjänst använder tjänsten mer, men det finns också andra orsaker (vilket behandlas närmre under kapitel 2). Detta har inneburit en kostnadsökning för länets kommuner som överstiger den budget de har för färdtjänstresor. Region Örebro län vill därför ha svar på vilka möjliga åtgärder som finns för att minska kostnaderna och vilka effekter dessa åtgärder har på verksamheten och för kunderna.

1.2 Genomförande

Arbetet med att utreda möjliga kostnadsbesparingar har utförts i följande steg:

STEG 1: Analys av historisk utveckling och nuläge

För att identifiera förändringar som skett under de senaste åren har en analys gjorts av hur kostnader, antal resor etcetera har utvecklats under de föregående fem åren. Ett antal nyckeltal har även tagits fram som exempelvis genomsnittligt antal resor per invånare samt kostnad per resa under dessa år. I nulägesanalysen har dagens kostnader och resandevolymer studerats, och därtill har en översikt av hur resor fördelas på kommunerna gjorts.

Analysen av historisk utveckling och nuläge har syftat till att identifiera eventuella förklaringar till de ökade kostnaderna. Detta har satts i relation till gällande föreskrifter för färdtjänstillstånd, administrativa kostnader samt trafikavtal.

STEG 2: Framtagande av tänkbara åtgärder

I steg 2 har ett antal tänkbara åtgärder med kostnadsbesparingspotential tagits fram. Dessa har initierats av olika källor. En del av dem har tagits fram av Region Örebro län i dialog med länets kommuner. Listan över tänkbara åtgärdsförslag har också varit på remiss internt hos förvaltningar inom regionen, där ytterligare

åtgärdsförslag har genererats. Vidare har en del förslag hämtats från tidigare utredningar som Trivector genomfört, samt omvärldsanalys.

STEG 3: Analys och beräkning av besparingspotential

Det sista steget utgörs av en analys av huruvida respektive åtgärdsförslag har en besparingspotential eller ej, samt en översiktlig bedömning av vilka övriga effekter respektive åtgärdsförslag kan ge. Varje åtgärdsförslag har analyserats utifrån följande aspekter:

- ▶ **Besparingspotential.** Åtgärdsförslagen har analyserats utifrån i vilken grad de bedöms påverka kostnadsutvecklingen. Där det varit möjligt har en uppskattad besparingspotential angetts som en minskning i procent av dagens kostnader.
- ▶ **Övriga konsekvenser.** Åtgärdsförslagets påverkan på andra aspekter än de ekonomiska har beskrivits översiktligt. Detta handlar till exempel om påverkan på kundernas rörelsefrihet, förändrade administrativa rutiner eller inverkan på den allmänna kollektivtrafiken.

Andra regioner eller kommuners erfarenhet av liknande åtgärder har beskrivits kopplat till respektive åtgärdsförslag. Åtgärdsförslagen har diskuterats med arbetsgrupp och styrgrupp och med hjälp av erfarenheter och kunskap från dessa grupper har åtgärdsförslagen utvecklats.

1.3 Regelverk

Färdtjänst innebär transport för enskilda personer som på grund av någon funktionsnedsättning har väsentliga svårigheter med att förflytta sig eller att resa med allmänna kommunikationer på egen hand. Färdtjänstresor omfattar privatresor, till exempelvis till skola, arbete, butik eller fritidsaktiviteter. Riksfärdtjänst är färdtjänstresor som sträcker sig längre än 30 km utanför länsgränsen.

Färdtjänsttrafiken är styrd av *Lag om färdtjänst* (1997:735) som reglerar vem som ansvarar för att tillgodose behovet av färdtjänst och vem som har rätt att få ett färdtjänstillstånd. Utöver detta har Region Örebro län tagit fram tillämpningsföreskrifter¹ som syftar till att vägleda handläggning av färdtjänstansökningar. Tillämpningsföreskrifterna har sin utgångspunkt i *Lag om färdtjänst*, men den innehåller även ett antal bestämmelser i frågor som inte regleras i denna.

Tillämpningsföreskrifterna ger vägledning kring vem som har rätt till färdtjänst. Följande krav är förutsättningar för godkännande av en färdtjänstansökan:

- ▶ Personen ska vara folkbokförd i någon av regionens kommuner.
- ▶ Personen ska ha väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel.
- ▶ Funktionsnedsättningen som är anledning till ansökan ska inte vara tillfällig.

¹ Örebro läns landsting 2013-03-01. Tillämpningsföreskrifter för färdtjänst.

En individuell prövning görs för varje ansökan. Personens funktionsnedsättning beaktas. Det tas ingen hänsyn till geografiska skäl som exempelvis brist på eller avsaknad av allmänna kommunikationer. Vid bedömningen tas dock hänsyn till hur de allmänna kommunikationerna är utformade samt vilken hjälp exempelvis en busschaufför är skyldig att bistå med.

Vid ansökningsprövningar för personer under 18 år görs en bedömning i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning. Behov av att resa självständigt är då inte inkluderat i bedömningen.

I normala fall är färdtjänstillståndet tidsbegränsat, men personer med varaktig funktionsnedsättning kan beviljas tillsvidarestillstånd. Antalet resor inom färdtjänsten är normalt sätt obegränsade, men i vissa fall där personen klarar vissa resor med allmänna kommunikationer kan en begränsning införas på 100 resor per år. Dock är det endast vid synnerliga skäl tillåtet att begränsa resor som anses vara väsentliga för personen, såsom resor till arbete eller skola.

Färdtjänsten gäller för resa inom Örebro län. Begränsningen är 30 km utanför länsgränsen, för längre resor hänvisas personen till riksfärdtjänst, som även den tillhandahålls av region Örebro.

1.4 Avgränsningar

I utredningen ingår aspekter kopplade till både trafik och administration, dels i form av åtgärdsförslag kopplade till de båda områdena, dels utifrån effekter på dessa. Avgränsningar har gjorts enligt följande:

- ▶ **Inkluderade restyper.** Endast färdtjänst är inkluderat i beräkningar och analyser, med vissa undantag då enstaka åtgärdsförslag berör någon av de andra restyperna. Övriga former av serviceresor berörs alltså i regel inte.
- ▶ **Upphandling.** I utredningen ingår ej åtgärdsförslag kopplat till upphandlingstekniska frågor.
- ▶ **Processutveckling.** I en parallell utredning som beställts av Örebro kommun har processfrågorna studerats närmare. Utredningen berör bland annat samverkan och informationsutbyte mellan kommunerna och Region Örebro län. I rubricerad utredning berörs vissa åtgärdsförslag kopplat till administrationen men process- och samverkansfrågor hanteras primärt i den parallella utredningen.
- ▶ **Data för sammanställning av kostnadsutveckling.** Data som analyserats har tillhandahållits av beställaren. 2019 används som basår i analyserna eftersom det var det senast sammanställda representativa året under analysarbetet. För analys av den historiska utvecklingen används åren 2015-2019.

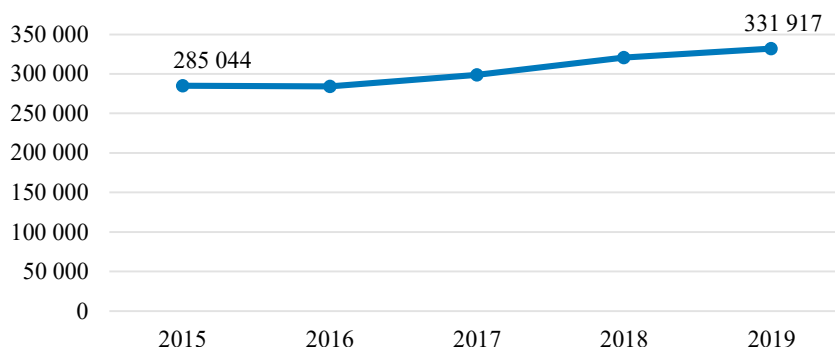
2. Nulägesbeskrivning

2.1 Resor och kostnader inom färdtjänsttrafiken

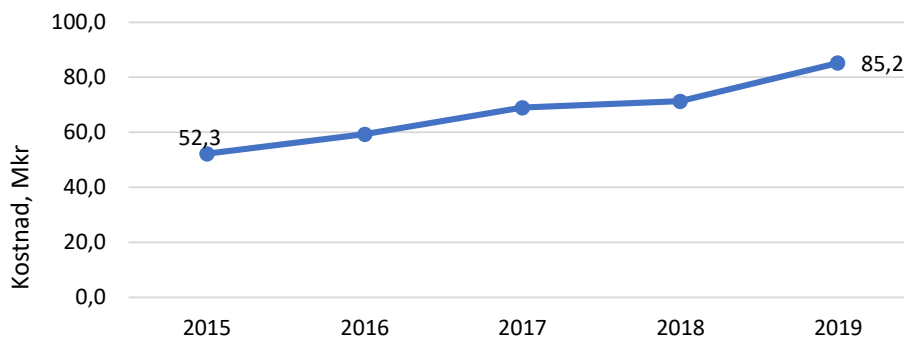
Av de olika restyper som Länstrafiken utför på beställning av kommunerna står färdtjänsttrafiken för den största andelen. Övriga restyper som förekommer är riksfärdtjänst, dagvård, kommunresa, närtrafik, flextrafik och kompletteringstrafik. Antalet färdtjänstresor 2019 uppgick till 68% av det totala antalet serviceresor och motsvarande andel av kostnaderna var 69%.

Historisk utveckling

Under 2019 genomfördes ca 332 000 färdtjänstresor i hela regionen, vilket motsvarar en ökning med 4 % sedan 2018 och 16 % sedan 2015. Utvecklingen visas i Figur 1 nedan. Kostnaderna för färdtjänst har under samma tidsperiod (2015-2019) ökat från 52,3 Mkr till 85,2 Mkr, en ökning med 63% (se Figur 2).

Figur 1. Utveckling av antalet färdtjänstresor per år i Region Örebro län under perioden 2015-2019.²

Figur 2. Kostnadsutveckling för trafikering av färdtjänst i Region Örebro län 2015-2019.³

² Statistik från Region Örebro län

³ Statistik från Region Örebro län

Orsaker till kostnadsutvecklingen

Under den studerade tidsperioden 2015-2019 ökade antalet färdtjänstresor per invånare med 11 % (se Tabell 1). En anledning till detta skulle kunna vara demografiska faktorer, som en åldrande befolkning. Det är dock svårt att påvisa att detta skulle ha någon direkt betydelse, då andelen av länets invånare 65+ respektive 80 + bara har ökat marginellt.

Tabell 1. Nyckeltal för färdtjänst i Region Örebro Län 2015-2019⁴

Nyckeltal, färdtjänst		2015	2016	2017	2018	2019
Kostnad per resa	Totalt (kr)	183	209	231	225	257
	Index	100	114	126	123	140
Resor per invånare	Totalt (antal resor)	0,98	0,96	1,00	1,06	1,09
	Index	100	98	102	108	111

Det faktum att de ökade kostnaderna per resa är den största anledningen till den totala kostnadsökningen under den studerade perioden visar att det måste finnas andra faktorer än de demografiska som har betydelse. En aspekt som har lyfts som en tänkbar förklaring är att efterfrågan ökat, det vill säga att de som är i behov av färdtjänst använder tjänsten mer.

En annan viktig förklaring är med största sannolikhet kopplat till upphandlingar av serviceresor. Det finns två markanta språng i kostnadsutvecklingen under den studerade tidsperioden 2015-2019. Ett av dessa skedde 2016–2017, ett annat 2018–2019. Dessa språng i kostnadsutvecklingen är kopplade till att Region Örebro län av olika skäl tvingats göra direktupphandlingar vid två tillfällen (2015, 2018/2019) och detta har varit kostnadsdrivande:

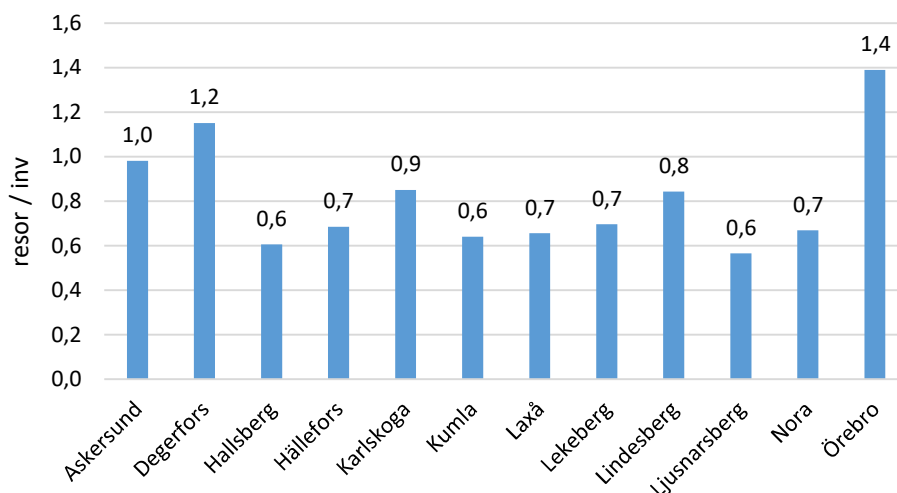
- ▶ 2016: Ett avtal med låga kostnader sades upp på grund av för låg service-nivå, vilket ledde till direktupphandling av annan leverantör.
- ▶ 2018/2019: En upphandling genomfördes om femårsavtal, vilken dock överklagades och därför fick direktupphandling ske av 1-årigt avtal.

Fördelning av resor mellan kommunerna

Örebro kommun står för den betydande andelen av alla resor. 2019 var denna andel 65%, vilket delvis förklaras av att invånarantalet i kommunen motsvarar 51% av invånarna i regionen⁵. Karlskoga är den kommun som står för den näst största andelen resor i regionen (8%), följt av Lindesberg (6%). Relaterat till respektive kommuns invånarantal står Örebro och Degerfors för störst utnyttjande av färdtjänsttrafiken. Se Figur 3 nedan som visar antal resor/invånare.

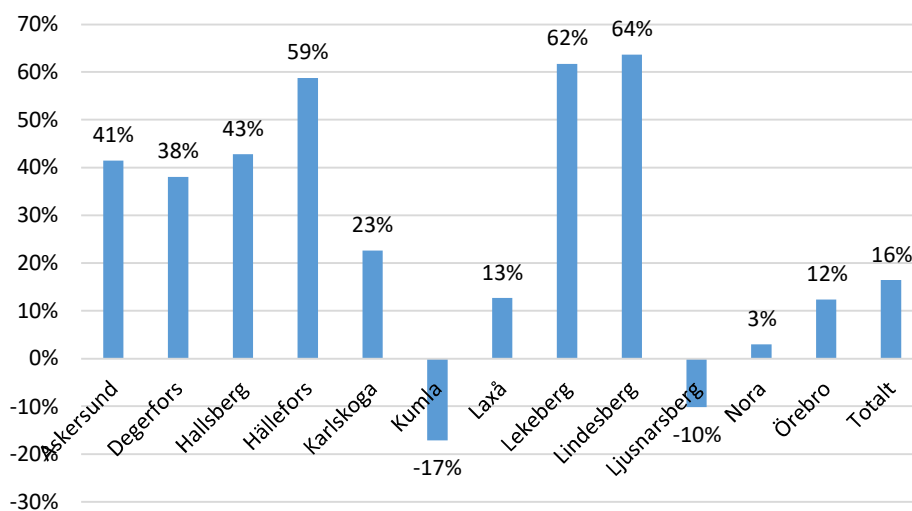
⁴ Statistik från Region Örebro län

⁵ Data från SCB. Invånarantal per kommun sista kvartalet 2019.

Figur 3. Antal färdtjänstresor per kommuninvånare 2019 och år.⁶

I Figur 4 nedan visas hur utvecklingen av antal färdtjänstresor sett ut per kommun mellan 2015 och 2019. Störst ökning har skett i Lindesberg, Lekeberg och Hällefors. Ökningen i Lindesberg skedde framför allt mellan 2017 och 2018, då antalet ökade med 54%.

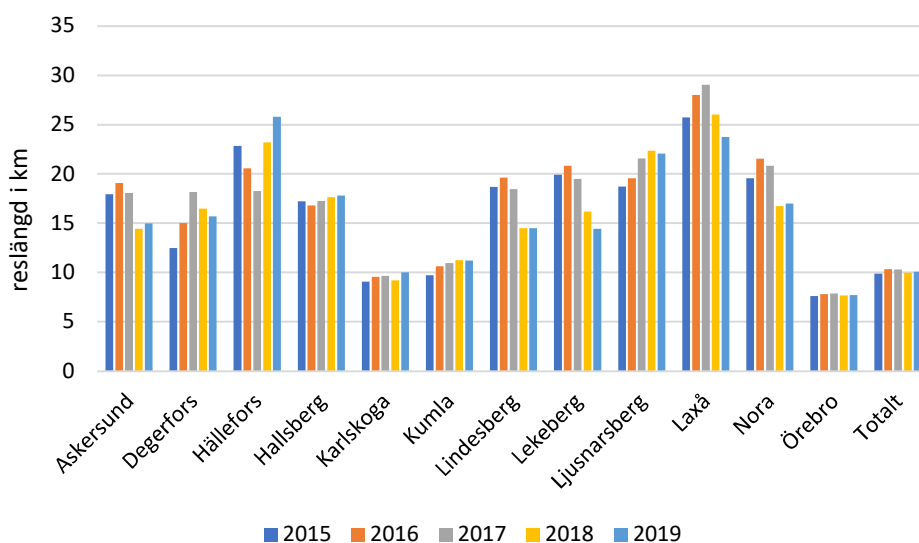

Figur 4. Förändring av antalet färdtjänstresor per kommun mellan 2015 och 2019⁷

Den genomsnittliga reslängden varierar kraftigt mellan kommunerna, vilket till stor del antas beror på geografiska förutsättningar. I Örebro är resorna kortast, vilket sannolikt beror på att merparten av resorna sker inom tätorten. De längsta genomsnittliga resorna sker i Laxå och Hällefors, vilket kan bero på att avståndet till Örebro är som längst i dessa kommuner och att de flesta arbetsplatser och utbildningar är placerade i Örebro, se Figur 5.

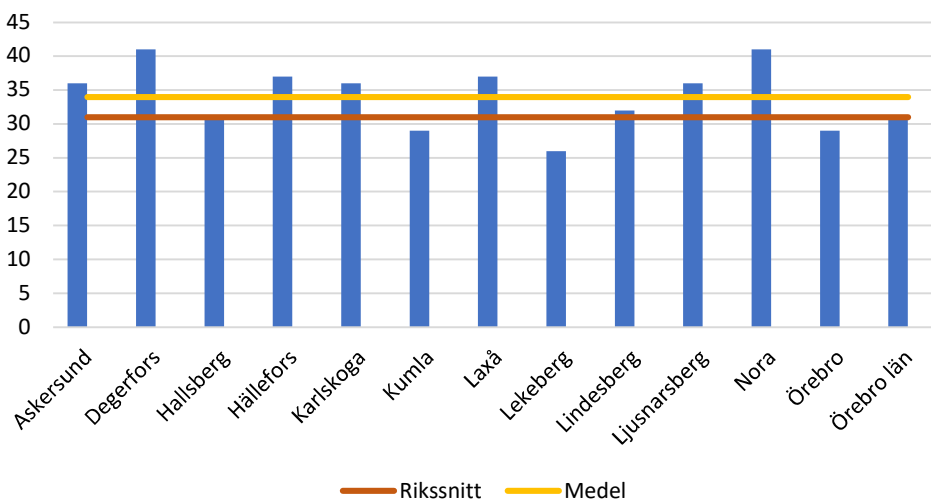
⁶ Statistik från Region Örebro län

⁷ Statistik från Region Örebro län

Figur 5. Förändring av genomsnittlig reslängd (km) per kommun 2015-2019.⁸

I Figur 6 visas antalet färdtjänsttillstånd per invånare och kommun. Relaterat till rikssnittet (31 tillstånd/1 000 invånare) ligger medelantalet i Örebro län något högre (34 tillstånd/1 000 invånare). I en jämförelse mellan länets kommuner är antalet tillstånd per invånare högst i Nora (41 tillstånd/1 000 invånare) och lägst i Lekeberg (26 tillstånd/1 000 invånare).

Figur 6 Antal färdtjänsttillstånd per 1 000 kommuninvånare, rikssnitt⁹ samt medel för Region Örebro Län 2018.¹⁰

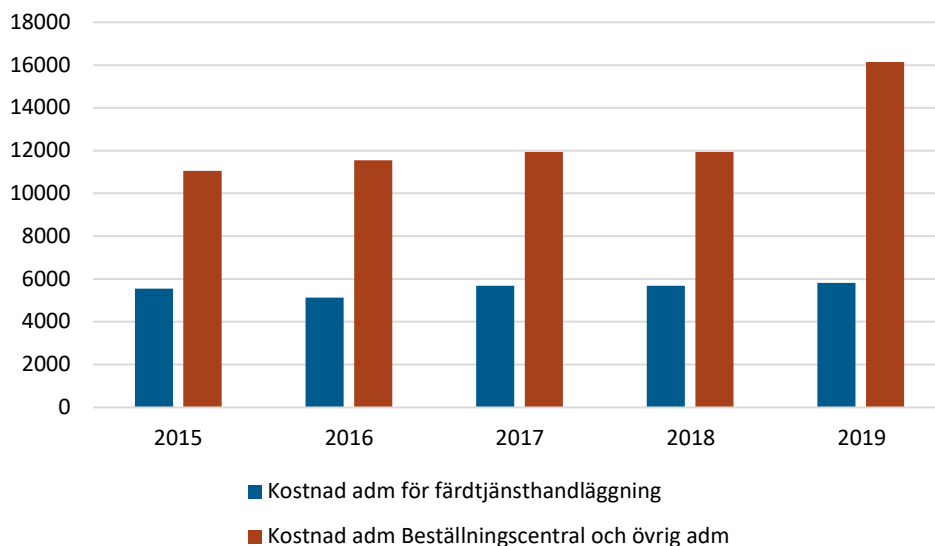
⁸ Statistik från Region Örebro län

⁹ <http://www.regionfakta.com/Sodermanlands-lan/Samhallets-service/Fardtjansttillstand/>

¹⁰ Statistik från Region Örebro län

2.2 Kostnader för administration

Kostnaderna för administration i anslutning till färdtjänsttrafiken delas upp i kostnader för färdtjänsthandläggning respektive beställningscentral och övrig administration. 2019 motsvarade de administrativa kostnaderna 25% av kostnader för trafiken. I Figur 7 nedan visas kostnadsutveckling för administrationskostnaderna mellan 2015 och 2019. Under perioden har administrationskostnaderna ökat med 32%, vilket beror på förändringar i organisationen som gjorts under åren. Dessa förändringar utgörs till exempel av utökning av antalet administratörer samt andra åtgärder för att förbättra kvalitet, kapacitet och arbetsmiljö inom handläggning och beställningscentral.

Figur 7. Kostnadsutveckling för administration och trafik i Region Örebro Län¹¹

2.3 Summering av kostnadsutveckling

I tabell 2 nedan visas en summering av kostnadsutvecklingen för kostnader relaterade till trafik och administration.

¹¹ Statistik från Region Örebro län

Tabell 2. Summering av kostnadsutvecklingen 2015-2019¹²

Kostnader (tkr)	2015	2016	2017	2018	2019
Kostnad administration Färdtjänsthandläggning	5549	5130	5677	5677	5819
Kostnad administration Beställningscentral och övrig adm	11 052	11 544	11 938	11 938	16 139
<i>Summering av administrativa kostnader</i>	<i>16 601</i>	<i>16 674</i>	<i>17 615</i>	<i>17 615</i>	<i>21 958</i>
Kostnad trafik, färdtjänst	53 258	59 370	69 040	71 322	85 248
Årlig ökning (jmf. med basår 2015)	2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Administrationskostnader	-	0%	6%	0%	25%
Kostnad trafik, färdtjänst	-	11%	16%	3%	20%

2.4 Prognos

En prognos har tagits fram av Region Örebro län för kostnadsutvecklingen inom färdtjänsten med det nya trafikavtal som trädde i kraft sommaren 2020. Kostnaderna bedöms minska från cirka 85 miljoner kronor 2019 till **75 miljoner** kronor 2021. Detta beror delvis på att det nya trafikavtalet väntas ge en effekt i förhållande till 2019. Men det beror också på den effekt som den (i skrivande stund) pågående Coronapandemin har inneburit. Färdtjänsttrafiken har under 2020 sett en tydlig minskning av antal resor, vilket inte fullt ut speglas i kostnaderna eftersom graden av samplanering har minskat. Detta för att undvika trängsel i fordon. Prognosen för 2020 ligger på 70 miljoner kronor.

Den prognosticerade kostnaden för 2021 utgör jämförelsealternativet för de beräkningar för kostnadsbesparingspotential som görs i denna utredning.

¹² Statistik från Region Örebro län

3. Studerade åtgärder för kostnadsbesparing

I kapitlen 3.1 och 3.2 görs en framställning och utvärdering av de åtgärdsförslag som har utretts. I kapitel 4 återfinns en sammanfattning i tabellform (se Tabell 4) för en överblick över samtliga åtgärder.

Som beskrivits i inledningen har åtgärdsförslagen initierats av olika källor. En del av dem har tagits fram av Region Örebro i dialog med länets kommuner. Listan över tänkbara åtgärdsförslag har också varit på remiss internt hos förvaltningar inom Region Örebro, där ytterligare åtgärdsförslag har genererats. Vidare har en del förslag hämtats från tidigare utredningar som Trivector genomfört, samt omvärldsanalys.

Varje åtgärdsförslag har analyserats utifrån följande aspekter:

- ▶ **Besparingspotential.** Åtgärdsförslagen har analyserats utifrån i vilken grad det bedöms påverka kostnadsutvecklingen. Där det varit möjligt har en uppskattad besparingspotential angetts som en minskning i procent av dagens kostnader.
- ▶ **Övriga konsekvenser.** Åtgärdsförslagets påverkan på andra aspekter än de ekonomiska har beskrivits översiktligt. Detta handlar till exempel om påverkan på kundernas rörelsefrihet, förändrade administrativa rutiner eller inverkan på den allmänna kollektivtrafiken.

För de åtgärdsförslag som det finns erfarenheter av liknande åtgärder i andra regioner och kommuner har detta beskrivits. Åtgärdsförslagen har diskuterats med arbetsgrupp och styrgrupp och med hjälp av erfarenheter och kunskap från dessa grupper har åtgärdsförslagen utvecklats.

Åtgärder kan delas in i två olika kategorier:

Åtgärder som har potential att leda till en direkt kostnadsbesparing inom **färdtjänsttrafiken**. Sammanlagt 12 olika åtgärder har identifierats, vilka beskrivs i kapitel 3.2. För dessa åtgärder anges om möjligt en uppskattad kvantifierad besparingspotential. Antagandena bakom den bedömda potentialen beskrivs för respektive åtgärd. Besparingspotentialen anges i ett spann inom vilket potentialen bedöms röra sig då en exakt siffra kan vara missvisande. I vissa fall är det inte möjligt att kvantifiera besparingspotentialen. I dessa fall förs i stället ett resonemang. För en del av åtgärderna föreslås fortsatta utredningar om hur åtgärden bäst utformas innan en mer exakt besparingspotential kan bedömas.

Åtgärder som är kopplade till **administration** av färdtjänsten; som att underlätta handläggning och effektivisering av administrationen, beskrivs i avsnitt 3.3.

3.1 Åtgärder för kostnadsbesparing inom trafiken

Åtgärd 1	Kopplade resor (kombinationsresor)
Beskrivning	Kopplade resor, också kallat kombinationsresor, innebär att delar av en resa flyttas över till den allmänna kollektivtrafiken, så att den mer kostsamma delen (taxi/specialfordon långa sträckor) minimeras.
Erfarenheter från andra län	Kopplade resor tillämpas bland annat i Kalmar län och i Västra Götalandsregionen ¹³ . Det har också utretts i Skåne men ännu inte införts där. ¹⁴
Besparingspotential	<p>Besparingspotential: 1-1,5 % av kostnaderna.</p> <p>Den utredning som har gjorts i Skåne visar att det finns potential att minska kostnaderna för färdtjänst med ca 2 % och antalet resor med ca 4 %. Det ger även vinster för resenärerna i form av minskade egenavgifter. Denna bedömning bygger på ett antal kriterier för vilka färdtjänstresor som kan flyttas över, däribland att restiden inte får öka med mer än 50 %, att kollektivtrafikdelen av resan ska kunna ske utan byten, att det ska finnas en god turtäthet inom kollektivtrafiken och att fordonet på kollektivtrafikdelen av resan är anpassat för resenärens hjälpmedel/utrustning. En slutsats är också att det preliminärt är i kombination med tåg som det finns en potential, eftersom bussresor som en del av en kombinationsresa innebär en för stor tidsförlust för resenären.¹⁵</p> <p>Potentialen för kopplade resor påverkas av kollektivtrafikutbudet inom ett län. I Örebro län är det en stor andel av resorna som sker inom Örebro tätort, där en kopplad resa i många fall med största sannolikhet innebär en tidsförlust för resenären då resorna är korta och vänta-/bytestiden blir lång i proportion till restiden. Ovan nämnda beräkningar har heller inte beaktat planeringen av servicefordon utan utgår enbart från en genomsnittlig kilometerkostnad. Om man tar med fordonsomlopp i beräkningen finns det en risk att effektiviteten sjunker (exempelvis om det är samma taxifordon som används vid såväl början som vid slutet av resan).</p> <p>En <u>preliminär</u> slutsats är således att den verkliga kostnadsbesparingspotentialen för Örebro län är relativt liten och mindre än de 2 % som bedömts för Skåne.</p>
Övriga konsekvenser	<p>Konsekvenser för den allmänna kollektivtrafiken</p> <p>Det finns en risk att den allmänna kollektivtrafiken blir långsammare. Erfarenheter från andra län visar att dessa effekter är störst inledningsvis efter införande, men sjunker efterhand.¹⁶ Erfarenheter visar också att påverkan på den allmänna kollektivtrafiken kan minskas om den färdtjänstberättigade får ta med sig medresenär.¹⁷ Redan idag är det möjligt i Örebro län att ta med ledsagare kostnadsfritt i kollektivtrafiken om man har färdtjänstkort, vilket bör marknadsföras mer.</p> <p>Konsekvenser för kunderna</p> <p>Sannolikt är detta en åtgärd som av vissa färdtjänstgrupper kan upplevas som att den ger försämrad servicegrad. Dock kan det även finnas grupper som upplever det som en förbättring att använda den allmänna kollektivtrafiken och resa som andra (t ex unga vuxna).</p>

¹³ Intervju med Tommy Englund, Tr

¹⁴ Intervju med Jasna Martinsson, Skånetrafiken, 2020-12-11

¹⁵ Ahlström et al, 2017. *Kombinationsresor för färdtjänstresor i Skåne*. Trivector Rapport: 2017:9.

¹⁶ Intervju med Tommy Englund, trafikkontoret Göteborgs stad, 2020-10-02

¹⁷ Intervju med Lars Lindahl, Kalmar länstrafik, 2020-10-05

Åtgärd 2	Differentierade färdtjänstillstånd
Beskrivning	Differentierade färdtjänstillstånd innebär att val av fordon görs för hela eller delar av resan, samt inom vilka geografiska områden man får använda färdtjänst eller hänvisas till den allmänna kollektivtrafiken. ¹⁸ Differentieringen görs redan i samband med att färdtjänstbeslutet tas.
Erfarenheter från andra län	Differentierade tillstånd tillämpas i Kalmar län med goda resultat. I kombination med att man i Kalmar har anställt jurister som arbetar med att striktare följa regelverket har man uppnått landets lägsta antal tillstånd per invånare. Antalet färdtjänstillstånd i Örebro Län är 32 tillstånd/ 1000 invånare. Motsvarande för Kalmar är 23 tillstånd/1000 invånare. ¹⁹
Besparingspotential	Besparingspotential: Ej kvantifierbar Effekten på trafik kostnaderna bedöms vara positiv. Det främsta referensexemplet (Kalmar) visar på en minskning av antal tillstånd och av antal resor efter att differentierade tillstånd införts. Erfarenheterna från Kalmar är att en eventuell kostnad kopplad till utökning av handläggningen är lönsam i jämförelse med den minskning av kostnaderna som väntas av att antalet resor minskar. Det saknas dock en kvantifiering av den förändring som genomförts i Kalmar. Därtill har införandet av differentierade tillstånd införts i kombination med andra åtgärder, som exempelvis en striktare uppföljning av regelverket, vilket gör att effekten av de enskilda åtgärderna är svåra att skatta. ²⁰
Övriga konsekvenser	Konsekvenser för administrationen För att införa denna åtgärd krävs upprättande av bedömningsgrunder för differentierade tillstånd och att beställningscentralen får de förutsättningar som krävs för utförandet. Åtgärden kommer sannolikt att kräva fler färdtjänstutredare. Det är svårt att kvantifiera behovet av ökad administrationskostnad i relation till potentiellt minskade trafik kostnader.

¹⁸ Intervju med Lars Lindahl, Kalmar länstrafik, 2020-10-05 och 2021-03-01

¹⁹ <http://www.regionakta.com/Sodermanlands-lan/Samhallets-service/Fardtjansttillstand/>

²⁰ Intervju med Lars Lindahl, Kalmar länstrafik, 2020-10-05 och 2021-03-01

Åtgärd 3	Gratis kollektivtrafik för färdtjänstberättigade
Beskrivning	Åtgärden innebär att den som är färdtjänstberättigad åker gratis med den allmänna kollektivtrafiken. Eventuellt kan detta styras till att bara gälla vissa tider på dygnet, exempelvis 9-15 och 17:30, genom att införa ett lågtrafikkort.
Erfarenheter från andra län	Gratis kollektivtrafik för färdtjänstberättigade eller seniorrabatt har testats i ett par svenska län, däribland Skåne, Kalmar och Stockholm.
Besparingspotential	<p>Besparingspotential: 1,75-2 % av kostnaderna.</p> <p>I Helsingborg infördes gratis kollektivtrafik för 75 +, vilket ledde till en minskning av kostnaderna för färdtjänst med 2,5 %. Antagandet här är att om enbart gratis färdtjänst införs är potentialen 70 % av den i Helsingborg, eftersom vi bedömer att utbudet i kollektivtrafiken, och därmed potentialen för överflyttning, i genomsnitt är bättre i Helsingborg (främst stadstrafik med rel. högt turutbud till skillnad från trafiken i hela Region Örebro län) än i Örebro län.</p> <p>Det bör poängteras att denna åtgärd samtidigt leder till minskade intäkter till den allmänna kollektivtrafiken, eftersom en del av de kollektivtrafikresor som blir gratis genomförs även tidigare. Dessa två effekter behöver vägas mot varandra. I Skåne var slutsatsen att om antalet färdtjänstresor minskar med 1,5 % nås ”break even”, det vill säga kostnadsminskningarna är då på samma nivå som intäktsbortfallet.²¹ Exakt var denna gräns ligger för Örebros del behöver dock studeras vidare där egenavgifter och kollektivtrafiktaxor i Örebro beaktas.</p> <p>Det finns således sannolikt en besparingspotential, men dess omfattning är något osäker och det kommer också att innebära en viss överflyttning av kostnader från färdtjänst till allmän kollektivtrafik.</p> <p>Potentialen för överflyttning av kollektivtrafik skiljer sig också mycket mellan olika kommuner, eftersom den allmänna kollektivtrafiken är begränsad i vissa kommuner. Därför är potentialen med stor sannolikhet inte lika i alla kommunerna.</p>
Övriga konsekvenser	<p>Konsekvenser för den allmänna kollektivtrafiken</p> <p>Kostnader kan komma att flyttas över till regionen genom minskade biljettintäkter. Troligen kommer det dock inte att behövas fler fordon eftersom det ökade resandet antas ske på marginalen.</p> <p>Det finns en risk att den allmänna kollektivtrafiken blir långsammare. Erfarenheter från andra län visar dessa effekter är störst inledningsvis efter införande, men sjunker efterhand.²² Erfarenheter visar också att påverkan på den allmänna kollektivtrafiken kan minskas om den färdtjänstberättigade får ta med sig medresenär.²³ Redan idag är det möjligt i Örebro län att ta med ledsagare kostnadsfritt i kollektivtrafiken om man har ett ledsagarkort (det kort man som färdtjänstberättigad kan få för att ta med sig en ledsagare utan kostnad på allmänna kommunikationer), vilket bör marknadsföras mer.</p> <p>Förare är inte behjälpliga vid ombordstigning på den allmänna kollektivtrafiken i dagens regelverk. Detta är en av anledningarna till att det i dagsläget är svårt att hänvisa till den allmänna kollektivtrafiken utan ledsagare.</p>

²¹ Regional seniorrabatt i Skånes kollektivtrafik, Trivector Rapport 2013:39

²² Intervju med Tommy Englund, trafikkontoret Göteborgs stad, 2020-10-02

²³ Intervju med Lars Lindahl, Kalmar länstrafik, 2020-10-05

Åtgärd 4	Utveckla flextrafiken
Beskrivning / Besparings- potential	<p>Åtgärden innebär att utveckla den flextrafik som idag finns i Örebro stad. Liknande trafik, kallad service- eller flextrafik, finns i flera städer i landet. Trivector har utrett detta för Region Uppsalas räkning²⁴ där erfarenheter från olika städer, bland annat Örebro, har kartlagts:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Erfarenheter från Lund visar att det inte finns tydliga tecken på att färdtjänstresor ökar när servicelinjer minskar. Det hänger ihop med en gradvis tillgänglighetsanpassning av övriga kollektivtrafiken. ▶ I Örebro och Uppsala har flex- och servicetrafik haft stora underskott. ▶ I Uppsala är ca 80 % av resenärerna på servicelinjerna inte färdtjänstberättigade. <p>Det finns också platser i Sverige med positiva erfarenheter. Göteborgs stad har ett system med tillköp av trafik från Västrafik som innebär att det ska finnas hållplatser som ligger inom 300 meter från bostäder med pensionärer. Det har inte gjorts någon utvärdering kring om detta system har inneburit kostnadsbesparingar. Dock är det en uppfattning hos de som arbetar med flextrafiken att den senarelägger äldres debut i färdtjänsten²⁵, dvs. att antalet ansökningar om tillstånd minskar.</p> <p>Om flextrafiken fanns i hela Örebro län skulle den troligen ha en hel del blivande färdtjänstkunder, men som väljer att skjuta en eventuell ansökan om färdtjänst på framtiden. En annan fördel med flextrafik är att den erbjuder en större trygghet för en resenär än den allmänna kollektivtrafiken. På den befintliga flextrafiken kan man få hjälp av chaufför att stiga på och av och när det inte finns flextrafik tycker resenären att de inte kan åka, eftersom man inte får hjälp i den allmänna kollektivtrafiken.²⁶ Att flextrafik kan minska antalet ansökningar är en viktig aspekt som dock inte har utretts.</p> <p><u>Slutsats:</u> Flextrafiken kan innebära en förbättrad tillgänglighet för brukarna och en överflyttning av resor från färdtjänst till allmän kollektivtrafik. Det är dock svårt att värdera dessa effekter i relation till kostnaderna. Kostnaden för flextrafiken i Örebro var mycket hög och innebar ingen besparing för kommunen. Flextrafik som kommunalt tillköp är av dessa anledningar inte aktuell i Örebro i dagsläget.</p> <p>En fördjupad studie av hur flextrafiken påverkar färdtjänstillstånden bör göras. Det är inte möjligt att ange en besparingspotential för denna åtgärd inom ramen för denna utredning.</p>

²⁴ Översyn av Mjuka linjen i Uppsala, Trivector Rapport 2018:76

²⁵ Intervju med Tommy Englund, Trafikkontoret Göteborg, 2020-10-02

²⁶ Input från dialog med arbetsgruppen

Åtgärd 5	Differentierade egenavgifter utanför högtrafik
Beskrivning	Denna åtgärd innebär att egenavgifterna sänks i lågtrafiktid för att styra resor mot lågtrafik och därmed minska uttaget av extra bilar i högtrafik.
Besparingspotential	<p>Besparingspotential: max 1 %</p> <p>Besparingspotentialen ligger i att åtgärden skulle kunna minska uttaget av extra bilar i högtrafik som innebär en stor kostnad. Antagande om besparingspotential baseras på kostnader för så kallade avropsspass, där extra bilar kallas in. Ca 1 % av alla resor i september 2020 utgjordes av avropsspass.</p> <p>Sannolikt kommer inte differentierade egenavgifter innebära att samtliga avropsspass försvinner. Men samtidigt är 2020 inte ett representativt år med tanke på en lägre reseefterfrågan.</p>

Åtgärd 6	Ta betalt för barn- och ungdomar
	Dagens system klarar inte av att följa beslutat regelverk och det går i dagsläget därför inte att ta betalt för barn från 7 år till 20 år. Barn till färdtjänstberättigade ska betala halv taxa, men åker nu gratis. Det är oklart vad det är som gör att systemet inte klarar av att ta betalt av barn. Åtgärdsförslaget handlar om att se över betalningssystemet för att se om det går att ta betalt enligt regelverket.
Besparingspotential/ diskussion	<p>Besparingspotential: 0,25 %</p> <p>De ökade intäkterna som blir en konsekvens av att börja ta betalt för barn och ungdomar motsvarar ungefär 0,25 % av dagens intäkter.</p>
Övriga konsekvenser	<p>Konsekvenser för kunderna</p> <p>Barn kommer att få en ökad kostnad jämfört med idag. Dock är denna kostnad enligt regelverket.</p>

Åtgärd 7	Höjda egenavgifter
Beskrivning	En resa med färdtjänst kostar idag minimum 40 kronor. Därefter ökar kostnaden efter resans längd. Maxkostnaden är 125 kronor. Egenavgiften höjdes senast 2009. Förslaget som ligger till grund för beräkningarna (se nedan) innebär en ökning av egenavgifterna med 15 %, vilket skulle innebära en justering av minimikostnaden till 46 kr.
Erfarenheter från andra län	
Besparingspotential	<p>Potentialen består i detta en kombination av intäktsökning och minskat resande. Potentialen är beroende av nivån på egenavgifter.</p> <p>Potentialen har beräknats med hjälp av priselasticitet. De erfarenhetsvärden som brukar användas för priselasticitet²⁷ inom den allmänna kollektivtrafiken (-0,3) har justerats med antagandet att färdtjänstresenärer är en mer priskänslig grupp. Antagandet innebär en priselasticitet på -0,4 - -0,5 vilket innebär att en ökning av egenavgifterna skulle innebära ett minskat resande med ca 6-8 %.</p> <p>Vid sidan av det minskade resandet innebär höjda egenavgifter också en intäktsökning. Det är dock viktigt att poängtera att det inte går att sätta ett direkt likhetstecken mellan antalet resor och kostnaderna. Exempelvis kan de minskade resorna utgöras av samordnade resor, vilket innebär att en bil ändå används. Besparingspotentialen är också beroende av ingångsvärden, exempelvis vilken höjning av egenavgifterna som är aktuell (vår beräkning grundar sig på ett antagande om en 15%-ig höjning, men en annan höjningsnivå ger ett annat resultat).</p>
Övriga konsekvenser	<p>Konsekvenser för kunderna</p> <p>Risk att resenärer med begränsade medel upplever begränsad rörelsefrihet.</p>

Åtgärd 8	Begränsa antalet resor per månad eller år
Beskrivning	I dagsläget finns det inga begränsningar på maximalt antal resor. Åtgärdsförslaget innebär att sätta ett tak, då det är ett litet antal resenärer som står för många resor. Enligt <i>Lag om färdtjänst</i> går det inte att begränsa resor till/och från arbete eller studier, varför det enbart är fritids- och serviceresor som kan begränsas.
Besparingspotential	<p>Besparingspotential: beroende på nivå</p> <p>Besparingspotentialen är beroende av på vilken nivå taket för antal resor sätts och redovisas i tabell 3 med olika alternativ för tak.</p>
Övriga konsekvenser	<p>Konsekvenser för kunderna</p> <p>Denna åtgärd innebär en försämrad tillgänglighet för de som annars använder färdtjänsten till fritidsresor i hög utsträckning, om taket sätts lågt. Det kan i grunden upplevas som en bestraffning för de som har svårt att resa med andra färdmedel och att åtgärden försvårar vardagen för den enskilde användaren. Notera därför att för denna åtgärd är en högre besparingspotential att likställa med större negativa konsekvenser.</p>

²⁷ Exempel på priselasticitet i förenklad form: Pris 15 kr, prishöjning +1 kr (+7%), priselasticitet -0,3. - 0,3*7%=2%, det vill säga resandet beräknas minska med 2 %.

Åtgärd 9	Pristrappa
Beskrivning	Denna åtgärd innebär en variant på ”Höjda egenavgifter” (åtgärd 5) i kombination med ”Begränsa antalet resor per månad eller år” (åtgärd 8) och innebär att egenavgifterna höjs i samband med fler resor.
Besparingspotential	Besparingspotential: Besparingspotentialen är beroende av var taket för antal resor sätts och redovisas i Tabell 3 med olika alternativ för tak. Besparingspotentialen är också beroende av hur mycket egenavgiften höjs vid en viss nivå på resor. Här görs ett räkneexempel med en höjning av egenavgiften med 15 %, vilket ger relativt små effekter. En större höjning skulle ge större effekter, men det bör då diskuteras om det är mer effektivt och rättvist med en jämn höjning av egenavgiften för alla resor.
Övriga konsekvenser	Konsekvenser för kunderna Denna åtgärd innebär en försämrad tillgänglighet för de som annars använder färdtjänsten till fritidsresor i hög utsträckning, om taket sätts lågt. Det kan i grunden upplevas som en bestraffning för de som har svårt att resa med andra färdmedel och att åtgärden försvårar vardagen för den enskilde användaren.

Tabell 3. Besparingspotential beroende på ett eventuellt tak för antal resor alternativt pristrappa

Färdtjänstresor per år	Andel av alla färdtjänstresor	Besparing med tak (ingen ersättning över detta tak) ²⁸	Pristrappa (15 % ökning av egenavgiften över detta tak)
>300	4,4 %	2,0 %	0,5 %
>400	2,4 %	1,0 %	0,3 %
>500	1,0 %	0,4 %	0,1 %
>600	0,5 %	0,2 %	0,1 %
>700	0,3 %	0,1 %	<0,1 %
>800	0,2 %	0,1 %	<0,1 %
>900	0,1%	<0,1 %	<0,1 %

²⁸ OBS. Begränsning kan inte göras för arbets- och studieresor. Data saknas över hur stor andel av färdtjänstresorna i Örebro län som utgörs av arbets- och studieresor. En uppskattning har dock gjorts att dessa utgör 60 % av resor, vilket är genomsnittet för Sverige enligt Trafikanalys. Det är alltså endast 40 % av färdtjänstresorna som kan begränsas. Resvanor i Sverige 2019, 2020-05-27.

Åtgärd 10	Villkora ledsagare
Beskrivning	Enligt dagens regelverk kan samtliga som är färdtjänstberättigade ta med en ledsagare utan särskild prövning och utan extra kostnad. Färdtjänstresenärer får också ta med sig en medresenär, som inte är ledsagare men som önskar medfölja på resan. Åtgärdsförslaget innebär att behovet av ledsagare prövas i samband med handläggning och att det blir villkorat i färdtjänstbeslutet.
Erfarenheter från andra län	Villkorade ledsagare tillämpas bland annat i Skåne. Där utreds i samband med färdtjänstbeslut vilket hjälpbehov kunden har i bilen. Generellt beviljas inte ledsagare om kunden klarar av att resa med färdtjänst på egen hand. Ledsagare kostar inget för kunden att ta med sig. I Skåne erbjuds också två medresenärer, där vuxen medresenär får betala samma biljettpreis som kunden. Medresenärerna måste inte beviljas på förhand utan ingår i tillståndet. Man får således alltid ha med sig en person i bilen om man vill det, men beroende på om det är medresenär eller ledsagare, så varierar kostnaden för resan. ²⁹
Besparingspotential	Besparingspotential: ej kvantifierbar 2019 var det ca 15 % av resorna som skedde med ledsagare. I statistiken är det dock svårt att skilja på vem som är ledsagare och medresenär. Villkorandet av ledsagare innebär att det troligtvis är mindre än 15 % av de som följer med som måste betala för sig. Förmodligen kommer denna åtgärd innebära att många som idag kan få ledsagare inte blir beviljade vid prövning. Det är oklart vilken effekt det får på kostnaderna, eftersom det inte är säkert om det kommer leda till fler resenärer som betalar för sig. Det är alltså svårt att väga ett förmodat minskat resande mot en ökad intäkt.
Övriga konsekvenser	Konsekvenser på administrationen Åtgärden kommer troligen att kräva ökad administration, dels i form av fler ansökningar, dels genom att avslag genererar generellt mer arbete i och med kommunikationen till kunder som har fått avslag. Om färre ledsagare leder till att samma servicebehov i stället ska täckas av exempelvis hemtjänsten finns det en risk att kostnader flyttas över till andra delar av kommunernas budgetar. Andemeningen i åtgärdsförslaget är dock att de som är i behov av ledsagare ska få detta efter prövning.

²⁹ Intervju med Jasna Martinsson, Skånetrafiken, 2020-12-11

Åtgärd 11	Inför egenavgifter för månadskort i Kumla och Örebro
Beskrivning	Månadskort finns i alla kommuner och det kan man ansöka om då man är färdtjänstberättigad och reser till skola, arbete eller till förtroendeuppdrag (till exempel politiska uppdrag). Detta ska styrkas med intyg. I alla kommuner utom Örebro och Kumla betalar man avgift för varje resa, oavsett om det är till skola/arbete/uppdrag eller fritidsresa. De som har månadskort i Kumla och Örebro betalar egenavgift för resor till skola/arbete/uppdrag, men fritidsresor är gratis. Åtgärdsförslaget innebär att införa egenavgifter för fritidsresor för de som har månadskort, även i Kumla och Örebro, så att systemet blir likställt i hela länet.
Besparingspotential	Besparingspotential: mycket liten Åtgärden skulle innebära en intäktsökning genom ökade egenavgifter. Antalet kunder med månadskort är 6 i Kumla och 41 i Örebro, vilket i jämförelse med det totala antalet kunder i dessa kommuner är mycket få. Intäktsökningen är därför försumbar i relation till dagens kostnader.
Övriga konsekvenser	Konsekvenser för kunderna Denna åtgärd är i första hand en rättvisefråga, då systemet idag inte ser likadant ut över hela länet.

Åtgärd 12	Ta betalt för bomkörningar
Beskrivning	I dagsläget debiteras inte bomkörningar. Det görs en uppföljning på de som bommar vid upprepade tillfällen, men det finns inga rutiner för att ta betalt. Åtgärdsförslaget innebär att ta betalt för återkommande bomkörningar.
Besparingspotential	Besparingspotential För denna åtgärd har ingen besparingspotential beräknats. Detta beror på följande faktorer: <ul style="list-style-type: none"> - Det är svårt att ta betalt för bomkörningar i de fall då resan är kostnadsfri för användare. - Det sker redan ett aktivt arbete inom regionen med att följa upp bommar. Det är viktigt att fortsätta med denna kommunikation med kunderna - Det är främst vanligt för de resor där det finns stående bokningar, till exempel skolresor och daglig verksamhet. - Om man börjar ta betalt för bomkörningar inträder en marknadslogik. Man måste ta betalt för bomkörningar så ska man ta betalt för den fulla kostnaden, annars finns det en risk att kostnaden ökar.
Övriga konsekvenser	Konsekvenser för kunderna I stället för att ta betalt för bomkörningar kan ytterligare åtgärder göras för att minimera antalet genom andra konsekvenser för användaren, t ex ändrade bokningsregler för personer som har haft x antal bomkörningar.

3.2 Åtgärder kopplat till administration

Vid sidan av ovan nämnda åtgärder som är direkt kopplade till färdtjänsttrafiken har också ett antal åtgärder diskuterats som syftar till att underlätta handläggning och effektivisera administrationen. Notera att det är svårt att göra en beräkning av besparingspotentialen för dessa åtgärder, men icke desto mindre kan dessa åtgärder bidra till effektivisering, vilket påverkar verksamhetens totala kostnader.

Åtgärd 13	GIS-system för att koppla tillgänglighet till beställningscentralens arbete
Beskrivning	Kommunerna rapporterar idag in tillgänglighetsanpassning av hållplatser till NVDB ³⁰ vid ombyggnader. Åtgärden innebär att ta fram ett GIS-system som kopplar tillgänglighetsdata från NVDB till beställningscentralens arbete. På så sätt kan beställningscentralen se vilka hållplatser som är tillgänglighet och underlätta möjligheten att styra färdtjänstresor mot allmän kollektivtrafik.

Åtgärd 14	Digitalisering
Beskrivning	Denna åtgärd innebär ett kontinuerligt arbete med digitalisering av både handläggning och beställningscentral samt ökad kommunikation för att få fler att använda de digitala verktygen. Digitalisering pågår redan idag inom Region Örebro län och det finns även kommande satsningar för att öka medvetenhet bland kunderna om de portaler som finns. Färdtjänstappen kommer snart släppas i ny version där det går att boka och avboka alla typer av service-resor. Besparingspotentialen ligger bland annat i att antal samtal till kundtjänst väntas minska och att såväl bokningar som avbokningar digitalt väntas öka.

Åtgärd 15	Genomför skatteväxling
Beskrivning	Som beskrivits i inledningen står idag kommunerna för kostnaden för färdtjänstresor, såväl trafik som administration, som utgör ca 70 % av alla service-resor. Det finns en upplevelse bland kommunerna att systemet skulle bli mer överblickbart om en skatteväxling genomförs så att kostnaderna för alla service-resor flyttas över till Region Örebro län. Det skulle också potentiellt ge ett ökat incitament att minska kostnaderna. Frågan kommer att hanteras i en kommande översyn över kollektivtrafikorganisationen i Örebro län.

³⁰ Nationella vägdatan

4. Sammanfattning, diskussion och förslag till fortsatt arbete

4.1 Sammanfattning av kostnadsbesparingspotential

I Tabell 4 visas besparingspotentialen för respektive åtgärd beskriven ovan. Den sammanlagda potentialen inom färdtjänsttrafiken bedöms till **3,5 % - 4 %** för de åtgärder som går att kvantifiera. I absoluta tal innebär det en besparing på **2,5-3 miljoner per år** (för prognosåret 2021).

Höjda egenavgifter är troligen den åtgärd som har den största effekten, men ingår inte i den procentuella besparing som nämns ovan, då dess potential beror på var nivån på egenavgift sätts. Den bidrar till såväl ett minskat resande som en intäkt-sökning.

För åtgärder direkt kopplade till administrationen (handläggning och beställningscentral) är det svårt att kvantifiera besparingspotentialen. Som redovisats beräknas flera av de åtgärder direkt kopplade till färdtjänsttrafiken som föreslås å ena sidan ge en besparing, men de kommer å andra sidan sannolikt att innebära ökad administration, vilket ska vägas mot digitalisering som har stor potential för effektivisering.

4.2 Diskussion och förslag på fortsatt arbete

Nedan sammanfattas några generella slutsatser av de åtgärder med besparingspotential som tagits fram. En beskrivning görs också av de ytterliga överväganden och kompletterande utredningar som bör göras innan åtgärder genomförs.

Kundernas upplevelse är viktig att beakta

Förutom effekter på kostnaderna kan en åtgärd även innebära andra konsekvenser, till exempel för administrationen och/eller kunderna. Det är det samlade betyget för varje åtgärd som måste ligga till grund för det fortsatta arbetet, dvs. effekter på administration, kollektivtrafik och kunder tillsammans, se Tabell 4.

Det finns bland annat forskning som visar på ett starkt samband mellan livstillfredsställelse och vardagsresande bland såväl barn, vuxna som äldre. Äldre är idag en population som blir alltmer mobila och har ett annat aktivitetsmönster än tidigare generationer. Samhället har också andra förväntningar på äldre idag än tidigare. Om förmågan att på egen hand kunna ta sig fram med bil upphör finns det en risk att det kan ha en negativ effekt på välbefinnandet.³¹ Det är därför viktigt att det finns alternativ till bilen som inte minskar de äldres rörelsefrihet.

³¹ Margareta Friman och Lars E. Olsson, 2020. *Daily Travel and Wellbeing among the Elderly*. International Journal of Environmental Research and Public Health, 2020-03-30.

Tabell 4. Bedömda effekter av åtgärdsförslagen

Åtgärder		Besparingspotential			Övriga effekter		
		Ef- fekt på antal resor	Effekt på årlig trafik- kostnad	Effekt på ökad intäkt	Kommentar	Administration	Kunderna
1	Inför kopplade resor (kombinationsresor)		-1-1,5%				Kommer att upplevas som försämrad servicegrad Risk för längre restid
2	Differentierade färdtjänstillstånd	-	-		Ej kvantifierbar	Kräver fler utredare	
3	Gratis kollektivtrafik för färdtjänstberättigade		-1,75 - 2%				Risk för längre restid
4	Utveckla flextrafiken i Örebro	-	- *		Har ej bedömts	Förbättrad tillgänglighet	Ej kostnadseffektiv
5	Differentierad egenavgift utanför peaktid		-0,5-1%				
6	Ta betalt för barn och ungdomar			0,25%			
7	Höjda egenavgifter	-6%		14%	Effekten beror på nivå		Ekonomisk begränsning
8	Begränsa antalet resor per månad eller år	-		+	Effekten beror på nivå		Försämrad service
9	Pristrappa	-		+	Effekten beror på nivå		Försämrad service
10	Villkora ledsagare	-	-		Ej kvantifierbar	Kräver fler utredare	
11	Inför egenavgifter för månadskort i Kuma och Örebro			+	Små effekter		
12	Ta betalt för bomkörningar				Har ej bedömts		
13	GIS-system för att koppla tillgänglighet till beställningscentralens arbete				Ej kvantifierbar		
14	Digitalisering				Ej kvantifierbar	Minskad administration	Ökad service och tillgänglighet

* (dock ökade kostnader för flextrafiken)

Exempel på utredda åtgärdsförslag som har relativt små effekter på kostnadsbesparing, men samtidigt leder till en försämrad servicenivå och en begränsning av rörelsefriheten är att sätta tak på resor eller pristrappa. Det är viktigt att beakta att det finns en samhällsekonomisk aspekt på att begränsa rörelsefriheten, som är svårt att ställa mot kostnadsbesparingspotential men som dock är viktig.

Potential för överflyttning till allmän kollektivtrafik bör utredas samlat

Åtgärder kopplade till överflyttning till kollektivtrafiken bör fortsatt hanteras tillsammans. Dessa åtgärder ensamma har potential att leda till en årlig besparing på ca 2-3 %, men potentialen måste utnyttjas på rätt sätt så att en åtgärd inte leder till kraftigt ökad administration eller upplevd försämrad service hos kunderna.

En del av de åtgärdsförslag som har utretts, exempelvis differentierade tillstånd samt flextrafik, har provats med framgång i andra län. Detta innebär dock inte att en åtgärd bara kan appliceras rakt av i ett annat län. Dagens regelverk behöver justeras (parallellt med bättre efterlevnad av existerande villkor), bland annat kring differentierade tillstånd och att se över möjligheten att få hjälp vid ombordstigning i den allmänna kollektivtrafiken. Potentialen för överflyttning till kollektivtrafiken skiljer sig också mycket mellan olika kommuner. Därför är potentialen sannolikt inte jämnt fördelad mellan kommunerna.

Att uppmuntra till en användning av den allmänna kollektivtrafiken kan i förlängningen leda till förbättrad folkhälsa och att det blir en ”vana som sätter sig”. Detta är effekter vars fulla potential inte har värderats i denna utredning. Men det finns en tro att en väl fungerande flextrafik som marknadsförs mot kunderna kan ge goda effekter, även om det finns utvärderingar som visar att det är en utmaning att få en lönsamhet i sådan trafik. Eventuell fortsatt flextrafik bör därför utredas.

Rekommendationen är att kombinera förändrade rutiner i handläggning med ekonomiska incitament, marknadsföring av redan existerande regelverk, exempelvis möjligheten att ta med ledsagare på kollektivtrafiken, och tillgänglighetsförbättringar av hållplatser. Ett förslag är att ha en fortsatt dialog med län som har använts som exempel i denna utredning för att få en djupare förståelse.

Fortsatt arbete kring ansvarsfördelning och kommunikation

I en parallell utredning som fokuserat på samverkan och informationsutbyte mellan kommunerna och Region Örebro län finns förslag på hur dialogprocessen kan stärkas framöver. En slutsats av rubricerad utredning är att det är viktigt att det sker en dialog mellan berörda kommuner och regionen i samband med att det görs förändringar i regelverk, så att det sker en harmonisering mellan kommunerna.

Kollektivtrafikorganisationen inom Örebro län kommer att studeras vidare i en kommande utvärdering av avtal om kollektivtrafik för Örebro län. I denna utvärdering kommer även frågan om skatteväxling att tas upp.

Servicenivå och upphandlingar

Servicenivå kostar pengar. Graden av servicenivå har inte specifikt diskuterats i denna utredning, men flera av de beskrivna åtgärdsförslagen i kapitel 3 påverkar indirekt servicenivån och/eller syftar till en ökad efterlevnad av regelverk eller befintlig lagstiftning.

I denna utredning har inga direkta åtgärder kopplat till upphandlingar tagits fram. Som beskrivits inledningsvis har upphandlingar haft en stor betydelse för den kostnadsökning som skett under perioden 2015-2019. Samtidigt kan det konstateras att med det nya trafikavtal som trätt i kraft väntas kostnaderna minska. Prognosen för 2021 innebär en minskning med 10 miljoner kronor jämfört med 2019, men denna minskning går inte helt att tillskriva ett nytt avtal, utan beror också på minskat resande till följd av Coronapandemin.

En attraktiv och pulserande region för alla

Örebro läns regionala utvecklingsstrategi 2022–2030

Remissversion

Här är förslaget till RUS för 2022-2030

Enligt förordningen om regionalt tillväxtarbete ska RUS ses över varje mandatperiod. Eftersom vår nuvarande RUS antogs i mars 2018, är det dags för en översyn nu innan valet 2022.

RUS:ens roll är att vara länets gemensamma vägvisare där vi hanterar långsiktiga utvecklingsområden där samverkan behövs.

I dialog med partnerskapet för regional utveckling har Region Örebro län beslutat att inte göra en ny RUS utan att behålla strukturen i nuvarande RUS och att göra nödvändiga uppdateringar.

Region Örebro län har involverat partnerskapet för regional utveckling i översynen.

Örebroregionen – Sveriges hjärta

En attraktiv och pulserande region för alla

Övergripande mål

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> Förbättrad kompetensförsörjning Ökad kunskapsintensitet Ökad innovationskraft Ökad entreprenöriell aktivitet Ökad nationell attraktionskraft Ökad global konkurrenskraft Ökad tillväxt i näringslivet Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> Goda uppväxtvillkor Goda försörjningsmöjligheter Ökad grad av delaktighet och inflytande Attraktiv boende- och närmiljö God och jämlik hälso- och sjukvård God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> Minskad klimatpåverkan Giftfri miljö Ökad biologisk mångfald God vattenförsörjning Mer bioekonomi och cirkulära flöden Ökad andel förnybar energi

Prioriterade områden

Näringsliv och entreprenörskap	<p>Mål i RUS De övergripande målen är oförändrade.</p> <p>Förändringar i de Prioriterade områdena gör nu att även område 5.3, 5.4 och 5.5 styr mot målet God resurseffektivitet och därför är rutan fylld med lila även på dessa områden.</p> <p>Effektmål Här har vi ändrat målet Säkrad vattenförsörjning till God vattenförsörjning. Vi har lagt till effektmålen Mer bioekonomi och cirkulära flöden samt Ökad andel förnybar energi.</p>			
Innovationskraft och specialisering				
Kunskapslyft och utbildning				
Kompetensförsörjning och matchning				
Social sammanhållning och demokrati				
Hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård				
Klimat, miljö och energi				
Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer				
Transporter och infrastruktur				
Upplevelser och evenemang				

Figur 1: Översiktsbild – kopplingen mellan vision, övergripande mål, effektmål och prioriterade områden.

Plats för förord

Läsanvisning

På varje uppslag där något ändrats finns en gul lapp som förklarar ändringarna.

Övergripande – det här är nytt i RUS

- Ökat fokus på digitalisering – trenden är integrerad i hela RUS.
- Förändrad arbetsmarknad där lokalisering spelar mindre roll och vi ser ökat distansarbete.
- Landsbygdernas betydelse lyfts mer. Landsbygdspolitiken finns numera med inom politikområdet hållbar regional utveckling.
- Behovet av snabb omställning lyfts tydligare och utifrån flera perspektiv bland annat
 - omställning till en cirkulär ekonomi
 - implementera ny teknik som AI, automation
- Bättre balans i antalet effektmål (8, 6, 6 tidigare 8, 6, 4) kopplat till de tre övergripande målen.
- Alla tio prioriterade områden ska arbeta mot alla tre övergripande mål, det vill säga samtliga dimensioner av hållbar utveckling: stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet.

Tjänsteställe, handläggare
Regional utveckling, Susanne Rosendahl
019-602 63 37,
susanne.rosendahl@regionorebrolan.se

Datum
2021-06-16

Beteckning
Missiv

Organisationerna i partnerskapet
för regional utveckling i Örebro län
samt LO, TCO, Svenska Näringsliv, LRF

Remiss – Regional utvecklingsstrategi för Örebro län 2022-2030 Dnr: 21RS5939

Bakgrund

Den regionala utvecklingsstrategin ska ses över vart fjärde år. Vår nuvarande RUS, Tillväxt och hållbar utveckling – Regional utvecklingsstrategi för Örebro län 2018-2030, är antagen 2018. Region Örebro län har därför genomfört en översyn av strategin. I dialog med partnerskapet för regional utveckling har Region Örebro län beslutat att inte göra en ny RUS utan att behålla strukturen i nuvarande RUS och att göra nödvändiga uppdateringar.

Partnerskapet för regional utveckling i Örebro län består av länets kommuner, Länsstyrelsen Örebro län, Handelskammaren Mälardalen, Örebro universitet, RF-SISU, Örebro läns bildningsförbund samt Region Örebro län.

Tidplan och arbetssätt förankrades med KC/RD (regiondirektörens möte med kommuncheferna) på två möten runt årsskiftet 2020/2021. På mötet med partnerskapet för regional utveckling 210311 förankrades vad i RUS som bör uppdateras och med vilka underlag. Det uppdaterade förslaget presenterades sedan på partnerskapets möte den 4 juni.

Remissperioden är 21 juni – 30 september 2021. Den 29 september anordnas en öppen remisskonferens där även organisationer som inte fått remissen skickad till sig har möjlighet att framföra synpunkter. Beslut i regionfullmäktige planeras till februari 2022.

Strategins roll

Syftet med den regionala utvecklingsstrategin är att skapa en gemensam vägvisare för hur vi inom länets kommuner, näringsliv, myndigheter, offentlig förvaltning, universitet och civilsamhälle tillsammans ska utveckla vårt län i den riktning vi

E-post: regionalutveckl

www.regionorebrolan.se

Organisation

KS 222-2021/3

Missiv

Detta är ett skärmdokument av missivet, det följebrev som skickas med till de organisationer som ombeds svara på remissen.

[Missivet finns också på webben.](#)

Tjänsteställe, handläggare
Regional utveckling, Susanne Rosendahl
019-602 63 37, susanne.rosendahl@regionorebrolan.se

Datum
2021-06-09

Beteckning
Missiv

vill. Den prioriterar områden som är långsiktigt strategiskt viktiga och där det behövs en hög grad av samverkan för att kunna ställa om till social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. För att vara en attraktiv och pulserande region för alla och ha likvärdiga förutsättningar i länet. Strategin visar också nuvarande och kommande samarbetspartner vad vi kommer att satsa på.

Material

På <http://www.regionorebrolan.se/remisser> hittar ni remisshandlingarna till regional utvecklingsstrategi för Örebro län 2022-2030. Där finns också en länk till film som översiktligt beskriver strategins olika delar och de viktigaste ändringarna.

Svara på remissen

Region Örebro län önskar svar på remissen senast den 30 september 2021. Svaret ska vara så kortfattat och konkret som möjligt, gärna med en kortfattad motivering.

Skicka svaret i ett kopierbart format (Word eller pdf) till regionen@regionorebrolan.se. Ange diarienummer 21RS5939 i ämnesraden. Ange den organisation du representerar samt kontaktperson hos er som svarar.

Genom att ni skickar in ett svar på remissen via mail kommer personuppgifter behandlas av Region Örebro län. Läs mer om hur vi behandlar personuppgift på <https://www.regionorebrolan.se/personuppgifter>

Frågor att ha i åtanke vid svar på remissen:

- Vad är er organisations samlade uppfattning om det uppdaterade strategiförslaget och dess relevans?
- Motsvarar uppdateringarna de förändringar som behövs för att den regionala utvecklingsstrategin för Örebro län fortsatt ska vara aktuell?
- Vad är särskilt bra med remissförslaget och behöver något ändras?

Vi önskar att ni inleder svaret med övergripande synpunkter på strategin som helhet och att mer specifika yttranden följer dokumentstrukturen med hänvisning till avsnitt och sidnummer.

Med vänlig hälsning

Andreas Svahn (S)
Regionstyrelsens ordförande

Irén Lejgren (S)
Ordförande regional tillväxtnämnd

Innehåll

1	Inledning – berättelsen om Örebroregionen	6
2	Syfte	8
3	Vår vision och övergripande mål	10
4	Örebro län och omvärlden	16
5	Prioriterade områden	
5.1	Näringsliv och entreprenörskap	20
5.2	Innovationskraft och specialisering	22
5.3	Kunskapslyft och utbildning	24
5.4	Kompetensförsörjning och matchning	26
5.5	Social sammanhållning och demokrati	28
5.6	Hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård	30
5.7	Klimat, miljö och energi	32
5.8	Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer	34
5.9	Transporter och infrastruktur	36
5.10	Upplevelser och evenemang	40
6	Från ord till handling	42

1. Inledning – berättelsen om Örebroregionen

Var börjar egentligen berättelsen om Örebroregionen? När Axel Oxenstierna drog upp gränserna för länen för knappt 400 år sedan? Eller när Ancylussjön sjönk undan efter istiden för 10 000 år sedan och blottlade den fantastiskt rika, varierande och natursköna skapelse som finns inom länets gränser än idag? Nej, svaret är snarare att såväl dåtid, nutid som framtid bildar en kedja av händelser och förlopp som skapar särprägel och identitet för regionen. Identitet är inte ett fast begrepp, det formas och omformas av människorna som bor och verkar i ett område. Vår identitet kan inte dikteras fram utan får innehåll och liv genom oss som lever här.

Ett pulserande hjärta

Området som idag kallas Örebroregionen har alltid varit ett område där vägar möts. Och där vägar möts, möts människor. Det har skapat handel och utbyte av idéer. En del stannar kvar, andra passerar förbi, men alla bidrar på något sätt till den gemenskap vi känner. Redan efter istidens slut, när vattnet sjönk undan och landytan höjdes, var det här som den första landförbindelsen mellan södra och norra Sverige skapades och en knutpunkt för ett forntida och medeltida vägnät växte fram. Även vattenvägarna har haft stor betydelse för den starka utvecklingen. Örebroregionen har varit ett logistiskt center så länge människan har befolkat Sverige. Och än idag är det en viktig mötesplats där tankar byts, bryts och väcks av människor från när och fjärran. Där det pulserar av liv. Därför känns det helt rätt att kalla Örebroregionen för Sveriges hjärta.

Kunskap bygger tillväxt, tillväxt bygger välfärd

Den omfattande handeln och de rika naturresurserna har drivit på tillväxten genom århundradena och utgör fortfarande näringar i länet. Flera företag med rötterna i järnhanteringen är idag världsledande på nischade stålprodukter och tekniskt kunnande. När kunskap om att ta nästa steg saknats, har kompetens rekryterats utifrån. Det är så Örebroregionen har jobbat, och gör än idag. Exportinriktade tillväxtföretag skapar arbetstillfällen och står för en betydande del av den ekonomiska framgången för länet. Alfred

Inga ändringar på 1. Inledning

Nobels arv ger spin-off-effekter långt utanför krut och vapen. Idag ser vi det i branscher med högteknologisk spetskompetens. Det naturtillgångarna var förr är kunskapsstillförseln från Örebro universitet idag. Kunskap bygger tillväxt, tillväxt bygger välfärd. Det är så vi bygger attraktionskraft. Export och goda samarbeten över gränserna är en förutsättning för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft i Örebro-regionen.

Alla länets kommuner är beroende av varandra
Samarbete över gränserna är en förutsättning även inom länet. Örebro kommun, där hälften av länets invånare bor, är i kraft av sin storlek och utbildnings- och arbetsmarknad ofrånkomligt den dominerande staden i länet. Men alla kommuner är viktiga och alla är beroende av varandra. Behoven av kompetens, bostäder, kultur och miljö visar tydligt hur stor nytta vi har av att växa och komplettera varandra. Ett förhållande som sannolikt kommer att öka med tiden. Beroendet är ömsesidigt och gott.

Förstärk det som redan är bra

I Örebro län finns flera områden där vi har internationellt unik kompetens. I den regionala utvecklingsstrategin pekar vi ut dessa. Det finns en klar poäng att förstärka det som redan går bra. En sådan strategi skapar resurser som kan satsas på andra områden. Så har vi gjort förr och så gör vi även nu. Men ingen utvecklingsstrategi i världen kan få någon kraft om inte alla hjälps åt. Därför är det tillsammans vi formar och genomför den regionala utvecklingsstrategin. Då finns den kraft som behövs. Som det står i förordet: När nästan 300 000 människor håller ihop och drar åt samma håll finns det ingen gräns för vad vi kan åstadkomma. Då är allt möjligt.

2. Syfte REMISSVERSION

Viktigaste ändringarna i kapitel 2

KS 222/2021/3
Sverige och EU har fått nya styrdokument och här har vi sett till att det blir rätt hänvisningar till dessa dokument. I övrigt är texten som i nuvarande RUS.

Det finns tillägg om vad en RUS är (se illustration nedan till höger) och hur strategin hänger ihop med andra styrdokument (se illustration nedan till vänster).

Vår gemensamma vägvisare mot en hållbar framtid

Den regionala utvecklingsstrategin uttrycker Örebro läns samlade vilja och fungerar som en gemensam plattform för länets aktörer. Den är en utgångspunkt för arbetet med hållbar regional utveckling de kommande åren och ger vägledning vid den fysiska planeringen.

Strategin tar sin utgångspunkt i länets geografi och historia – det som format oss till vad vi är idag och i det vi strävar efter att vara 2030: Örebroregionen Sveriges hjärta, en attraktiv och pulserande region för alla.

Att utveckla ett län är en ständigt pågående process som sker i ett samspel mellan många aktörer och, inte minst, med invånarna. Samspelet sker dessutom på olika nivåer; lokala, regionala, nationella och internationella. Det är med andra ord ganska komplext. För att få kraft och beslutsamhet i utvecklingen krävs därför att vi är ense om en tydlig styrning.

Syftet med den regionala utvecklingsstrategin är att skapa en gemensam vägvisare för hur vi inom länets kommuner, näringsliv, myndigheter, offentlig förvaltning, universitet och civilsamhälle tillsammans ska utveckla vårt län i den riktning vi vill. Den prioriterar områden som är långsiktigt strategiskt viktiga och där det behövs en hög grad av samverkan för att kunna ställa om till social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. För att vara en attraktiv och pulserande region för alla och ha likvärdiga förutsättningar i länet. Strategin visar också nuvarande och kommande samarbetspartners vad vi kommer att satsa på.

Uppdraget

Det formella uppdraget kommer från lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (2010:630) samt från förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete, vilka säger att den regionala utvecklingsansvariga aktören – Region Örebro län – ska ”utarbeta och fastställa en strategi (regional utvecklingsstrategi) för länets utveckling och samordna insatser för att genomföra strategin”.

Den regionala utvecklingsstrategin ingår i en struktur av styr- och policydokument i flera nivåer, från de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030 till policydokument och verksamhetsplaner på lokal nivå. Genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin bidrar till Agenda 2030 och att uppfylla de globala målen.

De globala målen och Agenda 2030 finns till för att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade, odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

EU:s tillväxtstrategi – den gröna given – syftar till att ställa om till en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi. Det ska ske genom att omvandla miljöutmaningarna till möjligheter inom alla politikområden och se till att omställningen blir rättvis för alla. EU:s regionalpolitik, sammanhållningspolitiken, utgör tillsammans med Agenda 2030 och de globala

Den regionala utvecklingsstrategin ingår i en struktur av styr- och policydokument i flera nivåer, från de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030 till policydokument och verksamhetsplaner på lokal nivå.

målen utgångspunkter i den nationella strategin för hållbar regional utveckling.

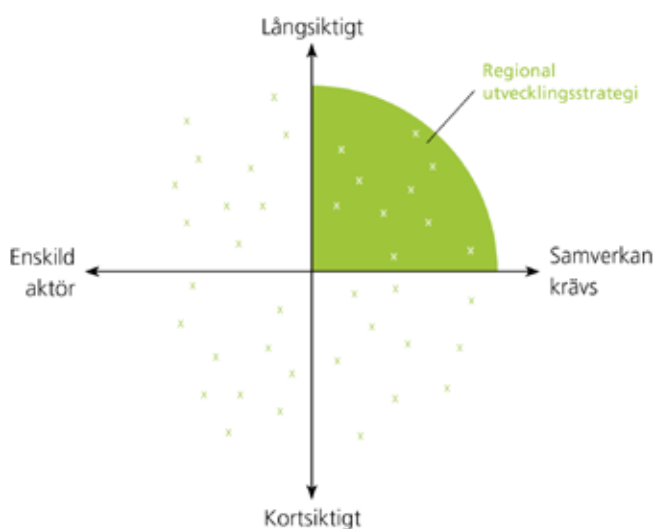
Den nationella strategin är vägledande för inriktningen av de regionala utvecklingsstrategierna och styrande för vad de regionala utvecklingsmedlen inom anslag 1:1 får användas till. Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till en hållbar utveckling i alla delar av landet och innehåller fyra strategiska områden: likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd; kompetensförsörjning och kompetensutveckling; innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande; tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystem.

Genom att relatera Örebro läns utvecklingsstrategi till de olika nivåerna och andra aktörers styrdokument skapas tillsammans en flernivåsamverkan. Till detta kopplas också Örebro läns samarbete med andra län i storregionala frågor och skapar en viktig och naturlig dimension i utvecklingsarbetet.

Så här är strategin uppbyggd

Vi vill uppnå en god och jämlik livskvalitet för alla i Örebro län, både nu och i framtiden. Därför är vår vision att skapa en attraktiv och pulserande region för alla. Strategins övergripande mål visar hur vi ser att RUS kan bidra inom de tre dimensionerna av hållbar utveckling: ekonomisk, social och miljömässig. De övergripande målen konkretiseras av 18 effektmål. Till varje effektmål kopplas två målsatta indikatorer. Utöver de målsatta indikatorerna i strategin kommer ytterligare indikatorer att användas för att få en sammantagen bild av hur väl utvecklingen stämmer med de uppsatta målen. För att skapa förutsättningar för viktiga analyser, följs indikatorerna upp och redovisas fördelat på kön, ålder och socioekonomi, där det är möjligt.

Genomförandet sker genom samverkan inom tio prioriterade områden och insatser inom områdena bidrar på olika sätt till

våra övergripande mål. Varje område beskriver nuläge och önskat läge till 2030 och pekar ut tre strategiska inriktningar för att nå det önskade läget. Till några prioriterade områden finns regionala strukturbilder.

Regionala strukturbilder

Kommunerna har ansvar för den fysiska planeringen, medan regionerna ansvarar för det regionala utvecklingsarbetet, kollektivtrafiken och disponeringen av statens investeringar i regional transportinfrastruktur. Därför finns det starka kopplingar mellan regional och kommunal nivå i den rumsliga planeringen. Några av de prioriterade områdena i den regionala utvecklingsstrategin har kompletterats med regionala strukturbilder för att tydliggöra den strategiska inriktningen. De regionala strukturbilderna har fyra huvudsakliga syften:

Förtydliga vår regionala målbild

De övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin förutsätter att vi prioriterar i den rumsliga planeringen. Strukturbilderna visar vilka prioriteringar och regionala planeringsprinciper som ger bäst förutsättningar att nå de övergripande målen.

Vara underlag för kommunernas översiktsplanering

Genom samhällsplanering spelar kommunerna en avgörande roll för att skapa en samhällsutveckling i riktning mot de övergripande målen. Enligt plan- och bygglagen ska kommunerna ta hänsyn till, och samordna sina översiktsplaner med regionala strategier. Strukturbilderna är i det sammanhanget ett underlag för den kommunala översiktsplaneringen.

Inriktning för länstransportplanen och det regionala trafikförsörjningsprogrammet

Strukturbilderna pekar ut inriktningen för den länstransportplan och det trafikförsörjningsprogram som Region Örebro län tar fram på uppdrag av regeringen. Prioriteringarna i dessa program ska ta sin utgångspunkt i strukturbilderna.

Örebroregionens inspel till storregional, nationell och internationell planering

På storregional nivå görs överenskommelser om gemensamma prioriteringar i transportinfrastruktur och tågtrafik. Staten ansvarar för den nationella transportinfrastrukturen medan EU ansvarar för internationell stråkutveckling. Strukturbilderna är utgångspunkten för Örebro läns inspel till dessa planprocesser.

Den regionala utvecklingsstrategin prioriterar områden som är långsiktigt strategiskt viktiga och där det behövs en hög grad av samverkan för att kunna ställa om till ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart samhälle.

3. Vision och mål REMISSVERSION

Viktigaste ändringarna i kapitel 3

Enligt överenskommelsen med partnerskapet för regional utveckling om uppdatering av RUS har vi endast gjort nödvändiga förändringar av effektmål och indikatorer.

Vision och mål

Språkliga ändringar av mindre karaktär.

Indikatorer

Under Stark konkurrenskraft och Hög och jämlik livskvalitet har vi gjort små förändringar inom ramen för befintliga indikatorer (vi har t. ex. bytt källor för statistik för att förenkla uppföljningen). Dessa förändringar har markerats med grön text.

Ordet Nuläge har bytts till Startvärde eftersom det är samma värde som i nuvarande RUS och inte ett uppdaterat nuläge.

God resurseffektivitet

Det fanns en obalans mellan de tre övergripande målen. God resurseffektivitet hade bara fyra effektmål och det speglar inte innehållet i RUS. Därför har vi lagt till två effektmål och Säkrad vattenförsörjning har ändrats till God vattenförsörjning. Vi har också bytt ut fyra av de nuvarande indikatorerna som bättre speglar effektmålets syfte.

3. Vår vision och övergripande mål

Vision

Örebroregionen – Sveriges hjärta. En attraktiv och pulserande region för alla.

Våra övergripande mål

Stark konkurrenskraft

Hög och jämlik livskvalitet

God resurseffektivitet

Dessa tre övergripande mål för Örebro läns utveckling motsvarar de tre aspekterna av hållbarhet: ekonomisk, social och miljömässig.

Utveckling i balans

Utvecklingsinsatser och investeringar ska leda till hög och jämlik livskvalitet för länets alla invånare och till stark konkurrenskraft. Samtidigt får inte de planetära gränserna överskridas, eftersom både människors hälsa och den ekonomiska utvecklingen är beroende av att ekosystemen är i balans.

Jämställdhetsintegrering i allt vi gör

Jämställdhet mellan kvinnor och män är ett nationellt prioriterat mål och en förutsättning för utveckling. För att nå vår vision använder vi jämställdhetsintegrering i hela den regionala utvecklingsstrategin och i det faktiska utförandet.

Etiskt förhållningssätt i det regionala utvecklingsarbetet

Varje människa ska betraktas som unik och okränkbar. Det är nyckeln till ett jämlikt och jämställt län där medborgarnas olikhet och olika behov blir tillgodosedda. Därför ska ett systematiskt värdegrundsarbete, där värden som är goda och eftersträvsvärda, präglade den regionala utvecklingsstrategin.

Våra effektmål 2030

Effektmål och indikatorer för stark konkurrenskraft

Det övergripande målet om stark konkurrenskraft följs upp och preciseras av följande effektmål: Förbättrad kompetensförsörjning, ökad kunskapsintensitet, ökad innovationskraft, ökad entreprenöriell aktivitet, ökad nationell attraktionskraft, ökad global konkurrenskraft, ökad tillväxt i näringslivet och ökad produktion inom areella näringar.

Indikatorer i regionala utvecklingsstrategin som är kopplade till effektmålen:

Effektmål	Indikator
Förbättrad kompetensförsörjning	1. Eftergymnasial utbildning – Andel i befolkningen, 25–64 år, med minst tvåårig eftergymnasial utbildning ska öka . Skillnader mellan kvinnor och män ska minska . Startvärde 2016: kvinnor 42,6 procent, män 29,8 procent
	2. Övergång till högre studier – Andel elever avgångna från gymnasieskolan som påbörjat högskolestudier eftergymnasial utbildning inom 3 år ska vara minst 45-50 procent år 2030 . Skillnader mellan kvinnor och män ska minska . Startvärde 2016: 37 procent, könsuppdelad-historik saknas-Startvärde 2017 i procent: Totalt 45, kvinnor 51, män 38 :
Ökad kunskapsintensitet	1. Investeringar i FoU (forskning och utveckling) – Andel FoU-investeringar av bruttoregionalprodukten, BRP, ska öka mer procentuellt än i jämförbara län . Startvärde 2015: Örebro län 1,3 procent, riket 3,3 procent
	2. Såld högspecialiserad vård – Högspecialiserad vård som förmedlas till invånare i andra regioner/länder i miljoner kronor ska till år 2030 öka med minst 100 procent jämfört med år 2016. Startvärde 2016: 355 mnkr
Ökad innovationskraft	1. Kunskapsintensiva företag – Andel personal med minst treårig högskoleutbildning i privat företagssektor ska vara minst 20 procent 2030 . Startvärde 2016: Örebro län 13,2, riket 20,9 procent
	2. Universitetssjukvård – Andel enheter som uppfyller kriteriet för universitetssjukvårdsenhet ska öka till minst 75 procent år 2030 . Startvärde 2017: cirka 60 procent
Ökad entreprenöriell aktivitet	1. Nystartade företag – Antal nystartade företag per 1 000 invånare ska vara högre än snittet för riket . Startvärde 2016: Örebro län 10,3, riket 11,8
	2. Överlevnadsgrad hos företag – Antalet konkurser per 100 nystartade företag och år ska minska . Startvärde 2016: 8,3
Ökad nationell attraktionskraft	1. Företagsetableringar – Andel svenska och utländska företag som etablerats i länet ska öka . Startvärde 2016: Örebro län 15,8, riket 17,4 procent
	2. Gästnätter – Totalt antal gästnätter per år ska öka med minst 33 procent jämfört med 2016. Startvärde 2016: 1 269 443 nätter
Ökad global konkurrenskraft	1. Utlandsägda företag – Andel utlandsägda företag i länet ska vara minst sex procent 2030 . Startvärde 2016: Örebro län 4,3, riket 4,4 procent
	2. Internationaliseringsgrad – Andel företag där minst 20 procent av omsättningen går till export ska öka . Startvärde 2016: Örebro län 3,3, riket 4,8 procent
Ökad tillväxt i näringslivet	1. Tillväxtföretag – Andel företag med 1–9 anställda som växer med 7 anställda, samt arbetsställen med minst 10 anställda som ökar antalet anställda med i genomsnitt 20 procent per år, under en treårsperiod ska öka . Startvärde 2016: Örebro län 15,1, riket 15,1 per 1 000 arbetsställen
	2. Produktivitet – Bruttoregionalprodukt per sysselsatt ska öka mer procentuellt än i jämförbara län . Startvärde 2016: Örebro län 810 tkr, riket (BNP/sysselsatt) 901 tkr
Ökad produktion inom areella näringar	1. Jordbruksmark – Total areal jordbruksmark i Örebro län ska öka . Startvärde 2016: 112 696 ha
	2. Areella näringar – Produktionsvärdet inom jordbruk och fiske ska öka . Startvärde 2016: 1 028 mnkr

3. Vision och mål REMISSVERSION

Effektmål och indikatorer för hög och jämlik livskvalitet

Det övergripande målet om hög och jämlik livskvalitet följs upp och preciseras av följande effektmål: Goda uppväxtvillkor, goda försörjningsmöjligheter, goda möjligheter till delaktighet och inflytande, attraktiv boende- och närmiljö, god och jämlik hälso- och sjukvård och god och jämlik folkhälsa.

Indikatorer i regionala utvecklingsstrategin som är kopplade till effektmålen:

Effektmål	Indikator
Goda uppväxtvillkor	1. Framtidstro – Andel barn i årskurs 9 som har en ljus framtidstro ska öka jämfört med 2017. Skillnaden mellan flickor och pojkar ska minska. Startvärde 2017 i procent: flickor 74, pojkar 81
	2. Barn i ekonomiskt utsatta familjer – Andel barn 0–17 år som lever i ekonomiskt utsatta familjer ska minska jämfört med 2015. Skillnader mellan grupper ska minska. Startvärde 2015 i procent: flickor 22, pojkar 22
Goda försörjningsmöjligheter	1. Sysselsättningsgrad – Andel förvärsarbetande nattbefolkning, 20–64 år ska öka. Skillnader mellan olika grupper ska minska. Startvärde 2015 i procent: Inrikes födda: kvinnor 81, män 83. Utrikes födda: kvinnor 44, män 49
	2. Slutförd gymnasieutbildning – Andel elever som slutfört gymnasieutbildning inom fyra år ska öka jämfört med läsåret 2015/16. Skillnader mellan kvinnor och män ska minska. Startvärde för eleverna som började läsåret 2012/13 och senaste slutförde läsåret 2015/16 i procent: totalt 73,0, kvinnor 77,1, män 70,9
Ökad grad av delaktighet och inflytande	1. Mellanmänsklig tillit – Andel barn i årskurs 9 samt antal vuxna som litar på andra människor ska öka jämfört med 2017. Skillnaden mellan kvinnor och män samt grupper med olika utbildningsnivå ska minska. Startvärde 2017 i procent: flickor 44, pojkar 58, kvinnor 73, män 73. Förgymnasial utbildning 63, gymnasial utbildning 69, eftergymnasial utbildning 82
	2. Valdeltagande – Andel som röstar i riksdags- och kommunalval ska öka jämfört med valet 2014. Skillnaden mellan kvinnor och män och olika åldersgrupper ska minska. Startvärde 2014 i procent: Riksdagsval: kvinnor 86, män 88 Kommunalval: kvinnor 84, män 85
Attraktiv boende- och närmiljö	1. Bostadsmarknad i balans – Samtliga kommuner ska ha en bostadsmarknad i balans. Startvärde 2017: tre av tolv kommuner
	2. Trygghet i närmiljön – Andel barn i årskurs 9 samt andel vuxna som känner sig trygga i bostadsområdet ska öka. Skillnaden mellan kvinnor och män samt grupper med olika utbildningsnivå ska minska. Startvärde 2017 i procent: flickor 82, pojkar 95, kvinnor 90, män 93. Utbildningsnivå: förgymnasial 84, gymnasial 90, eftergymnasial 94
God och jämlik hälso- och sjukvård	1. Förtroende – Andel i befolkningen som har stort eller mycket stort förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet ska öka till 90 procent till år 2030. Startvärde 2016: Region Örebro Län 69,8 procent, riket 59,7 procent
	2. Tillgänglighet – Andel av befolkningen som söker primärvård (alla personalkategorier) som fått vänta mindre än tre dagar ska öka till 100 procent. Ny indikator från 2018 - Andel patienter som får operation/behandling utförd inom vårdgarantitid (90 dagar) ska öka till 100 procent. Startvärde 2016: 73 procent
God och jämlik folkhälsa	1. Självskattat hälsotillstånd – Andel unga i årskurs 2 på gymnasiet samt andel vuxna som anser sig ha gott allmänt hälsotillstånd ska öka jämfört med 2017. Skillnaden mellan kvinnor och män samt grupper med olika utbildningsnivå ska minska. Startvärde 2017 i procent: unga kvinnor 64, unga män 77, kvinnor 67, män 73, Utbildningsnivå: förgymnasial 57, gymnasial 71, eftergymnasial 80
	2. Levnadsvanor – Andel unga i årskurs 2 på gymnasiet samt andel vuxnas levnadsvanor (röker/riskbruk av alkohol/fysisk aktivitet) ska förbättras jämfört med 2017. Skillnaden mellan kvinnor och män samt mellan grupper med olika utbildningsnivå ska minska. Startvärde 2017 i procent: Andel rökare: unga kvinnor 7, unga män 6, kvinnor 7, män 7, förgymnasial utbildning 11, gymnasial utbildning 8, eftergymnasial utbildning 3. Risikkonsumtion av alkohol: unga kvinnor 18, unga män 16, kvinnor 9, män 15, förgymnasial utbildning 9, gymnasial utbildning 5, eftergymnasial utbildning 10. Fysisk aktivitet unga kvinnor 71, unga män 74 (tränar minst 1 gång i veckan), kvinnor 36, män 39, utbildningsnivå: förgymnasial 27, gymnasial 38, eftergymnasial 45 (minst 300 aktivitetsminuter i veckan)

Effektmål och indikatorer för god resurseffektivitet

Det övergripande målet om god resurseffektivitet följs upp och preciseras av följande effektmål: Begränsad klimatpåverkan, giftfri miljö, ökad biologisk mångfald och säkrad vattenförsörjning.

Indikatorer i regionala utvecklingsstrategin som är kopplade till effektmålen:

Effektmål	Indikator
Minskad klimatpåverkan	1. Utsläpp av växthusgaser – Ton koldioxidekvivalenter per år ska minska med 60 procent till år 2030 jämfört med 2005. Startvärde: 2005: 1 832 ton CO ₂ -e, 2015: 1 352 CO ₂ -e
	2. Energieffektivitet – Total slutanvändning av energi per bruttoregionalprodukt (kWh/miljoner kronor) ska vara minst 50 procent effektivare år 2030 jämfört med 2005.
Giftfri miljö	1. Farliga ämnen – 1. Luftföroreningshalter – Utsläpp till luft av kväveoxider (NO _x) ska minska till 2 500 ton till 2030. Startvärde 2018: 3 800 ton
	2. Förorenade områden – Antal åtgärdade områden ska öka till 15 områden per år. Startvärde 2019: 12 områden
Ökad biologisk mångfald	1. Användning av skogsmark – Andel hektar formellt skyddad produktiv skogsmark ska öka till 8 procent till år 2030 . Startvärde 2016: 3,4 procent
	2. Skyddad natur – Areal skyddad natur totalt, dividerat med areal totalt i det geografiska området ska öka till 10 procent till år 2030. Med skyddad natur avses område inom nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområde. Startvärde 2019: 5,2 procent
God vattenförsörjning	1. Grundvattenförekomster – Andel grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status ska öka till 99,8 procent till år 2030. Startvärde 2014-2016: 99,1 procent
	2. Vattenskyddsområden – Andelen vattenskyddsområden för grundvattentäkter och ytvattentäkter ska öka till 90 procent till år 2030. Startvärde 2020: 73,6%
Mer bioekonomi och cirkulära flöden	1. Avfall som materialåtervinns – Andel hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling ska öka till minst 60 procent år 2030. Startvärde 2019: 37 procent
	2. Bioekonomins andel av BRP ska öka till minst 16 procent år 2030. Startvärde 2017: 8,1 procent.
Ökad andel förnybar energi	1. Förnybar energi – Energianvändningen i Örebro län ska år 2030 bestå av minst 80 procent förnybar energi. Startvärde 2018: 57,3 procent.
	2. Elproduktion från sol, vind och vatten ska öka till 2 200 GWh år 2030. Startvärde 2018: 478 GWh.

3. Viktiga perspektiv

Viktigaste ändringarna i Viktiga perspektiv

Det här är helt nya texter och de är skrivna som en pitch med den här formen:

- Beskriv problemet/behov
- Presentera lösningen
- Vilka fördelar har det att jobba så här? Varför vill vi jobba med perspektivet för att få kraft i genomförandet?

Perspektivet Integration har ändrats till Inkludering.

I uppdraget ingick att lägga till Digitalisering, men under skrivprocessen växte det till Att tänka nytt. Här ryms digitalisering, nya arbetssätt, systeminnovation och resiliens.

Vårt arbete med utvecklingsfrågor är till för människorna som lever och verkar i Örebro län. I dag och i framtiden. Därför behöver vi hela tiden ha klart för oss hur den utveckling vi vill åstadkomma faktiskt påverkar olika grupper av människor och den miljö vi lever i. En viktig utgångspunkt är att genomförandet av strategin ska bidra till de sociala, miljömässiga och ekonomiska övergripande målen som alla samspelar med varandra för en hållbar utveckling. Här är fem perspektiv som vi alltid ska ha med oss i arbetet med strategin.

Jämställdhet

Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv. Det handlar om inflytande, ekonomi, makt, utbildning, hälsa, arbete och fysisk integritet. Att ha en inkomst som går att försörja sig på är en förutsättning för att kunna råda över sitt eget liv. Ojämställdheten tar sig många uttryck. Bland annat jobbar fler kvinnor än män mindre än de önskar och arbetsmarknaden är segregerad då kvinnor och män i stor utsträckning har olika yrken. Detta får negativa konsekvenser både för individen och för samhället.

Det regionala utvecklingsarbetet ska bidra till att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män. Kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att nå inflytande i det regionala utvecklingsarbetet och få tillgång till utvecklingsresurser.

Jämställdhet är en förutsättning för en hållbar utveckling och det finns ett samband mellan jämställdhet och ekonomisk tillväxt. När kvinnor och män väljer utbildning och yrke efter intresse och fallenhet – och inte efter kön – ökar sannolikheten att både kvinnors och mäns kompetens tas tillvara.

Välfärdstjänster av god kvalitet för såväl barn som äldre äldre är en förutsättning för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Om dessa tjänster inte är tillräckligt dimensionerade väljer annars många kvinnor att arbeta deltid för att ta hand om barn eller äldre anhöriga.

Att tänka nytt

Vi lever i en värld som förändras snabbt. Megatrenderna, som till exempel digitalisering och ökat hållbarhetsfokus driver i sin tur andra trender. Samhällsförändringarna innebär både utmaningar och möjligheter för en hållbar regional utveckling.

Vi behöver därför bygga resiliens och utvecklingskapacitet. Med resiliens menar vi en långsiktig förmåga att stå emot och klara av en förändring, återhämta sig och vidareutvecklas för att kunna möta både kända samhällsutmaningar och oförutsedda händelser. Med utvecklingskapacitet menas möjlighet att arbeta strategiskt och långsiktigt med utvecklingsfrågor och ta vara på möjligheterna.

Vi kan åstadkomma nya lösningar av de resurser som vi redan har. För att lyckas får vi inte låta oss hindras av begränsande normer, invanda tankemönster och metoder. Stora förändringar kräver mod. Vi behöver vara modiga, kreativa och förändringsorienterade och utveckla arbetssätt som vägleder oss vid komplexa utmaningar.

Enskilda innovationer räcker dock inte för att bidra till lösningar på samhällsutmaningarna och ta vara på möjligheterna. Det behövs innovationsinsatser av systemkaraktär, så kallad systeminnovation, alltså förändringar i utvecklingen av hela samhällsområden, sektorer och näringsgrenar. Här behöver vi pröva nya utforskande arbetssätt som utgår från insikter om invånarnas behov och samskapande för långsiktigt hållbara lösningar.

Genom att experimentera, testa i liten skala och skapa demonstrationsplattformar möjliggör vi lärande och skapar innovationskraft för hållbar utveckling. Att ta risken att misslyckas är en del av lärandet. För att öka takten i omställningen krävs gemensamt ledarskap präglad av tillit, delat ansvar och strategisk samverkan.

Barn och unga

Förutsättningarna behöver stärkas för att alla barn och unga, flickor och pojkar, oberoende av social och ekonomisk bakgrund, ska kunna utveckla sina kompetenser, kunskaper och tillgodogöra sig en god utbildning. Vi vill ge dagens barn möjligheter till goda uppväxtvillkor och ett gott liv som vuxna med arbete och egen försörjning. Att lyckas i skolan en av de starkast skyddande faktorerna för barns hälsa och utveckling, här och nu och genom hela livet.

När barn och unga är trygga kan de växa upp till vuxna som kan ta tillvara sina möjligheter. Det är därför centralt för den regionala utvecklingen att skapa, stötta och stärka en god start i livet och ge jämlika uppväxtvillkor för barn och unga i hela länet. Barnperspektivet och barnrättsperspektivet ska vara vägledande. Alla ungdomar ska ha makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Goda uppväxtvillkor skapar en positiv tro på framtiden och ger en grund för att känna tillit till samhället. När fler flickor och pojkar gör val som inte begränsas av kön eller social eller kulturell bakgrund får det positiva effekter för samhället. Till exempel förbättras förutsättningarna för att säkra det framtida kompetensbehovet.

Internationellt samarbete

Länets utmaningar och utvecklingsmöjligheter är inte geografiskt isolerade. En hållbar regional utveckling kräver därför internationellt förhållningsätt och samarbete. I en global värld finns det samhällsutmaningar som lokala eller regionala aktörer inte kan lösa på egen hand. Därför stärks regionalt utvecklingsarbete av internationellt samarbete och ett sådant engagemang

ger möjligheter till påverkan och kan leda till samarbeten inom olika områden. Ett internationellt perspektiv på vårt regionala utvecklingsarbete stärker handlingsförmågan vilket ökar Örebro läns attraktivitet och konkurrenskraft.

Insatser sker visserligen regionalt och lokalt, men resultat blir ofta endast möjligt i en internationell kontext, där samarbete inom EU är en naturlig utgångspunkt. Därför är det viktigt att det vi genomför i länet tar hänsyn till ett internationellt perspektiv där FN:s globala mål, Östersjöstrategin och gemensamma EU-strategier utgör de viktigaste ramarna. Att bygga vidare på vår långa historia med starka internationella band och nätverk stärker länets konkurrenskraft genom ny kunskap och samverkan mellan olika aktörer i andra länder.

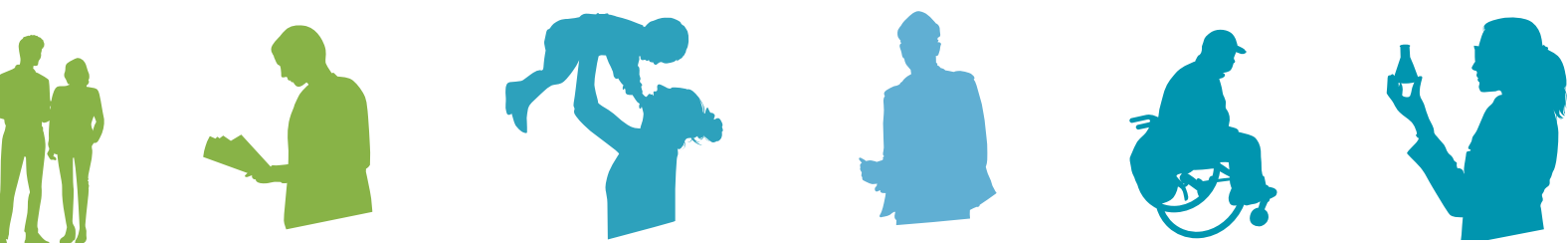
Inkludering

Alla människor ska känna tillit till samhället och kunna vara med och bidra, det är både en mänsklig rättighet och en nödvändighet för att klara våra utmaningar. Diskriminering utifrån ålder, kön, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, religion, funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet eller uttryck, social situation eller bostadsort. I länet råder ett allt större underskott på personer i arbetsför ålder vilket leder till att såväl offentliga som privata arbetsgivare får allt svårare att klara arbetskrafts- och kompetensförsörjningen.

Att stärka sammanhållning, tillit och möjlighet till delaktighet är därför viktigt. Tillgång till arbete och studier förbättrar kompetensförsörjning, stärker inkludering och integration samt bidrar till en ökad befolkning i länet.

Genom att förbättra tillgången till sysselsättning, öka och bibehålla anställningsbarheten, främja livslångt lärande ges unga som varken arbetar eller studerar bättre möjlighet att etablera sig i arbets- och samhällslivet. Det främjar även integrationen av nyanlända och den sociala inkluderingen.

När fler är med och bidrar i samhället, stärker det länets konkurrenskraft och ger en högre och mer jämlik livskvalitet i befolkningen.

4. Örebro län och

Viktigaste ändringarna i Kapitel 4

Det här är till stor del nyskrivna texter.

I nuvarande RUS innehåller omvärldskapitels texter omvärld, fakta och önskvärda lägen. Här beskriver vi endast trender i omvärlden och förutsättningar i vårt län som berör flera prioriterade områden.

Vad vi sedan vill göra och vart vi vill nå och vilka möjligheter vi ser, det kommer i de tio prioriterade områdena.

Förändringar i omvärlden påverkar förutsättningarna för oss i Örebro län. Strävan efter hållbarhet – social, miljömässig och ekonomisk – blir allt viktigare i utvecklingsarbetet. Två krafter formar huvudsakligen framtiden: omvärlden och våra egna handlingar. I detta kapitel beskrivs trender i omvärlden och vårt läns förutsättningar. Vad vi sedan vill göra och vart vi vill nå, beskrivs i de tio prioriterade områdena.

Megatrender som driver andra trender

Megatrender är stora kraftiga förändringar som påverkar oss alla, vare sig vi vill eller inte. De har djupgående påverkan på alla delar av samhället – näringsliv, politik, kultur, ekonomi och inte minst på enskilda medborgare. Fem megatrender: globalisering, digitalisering, urbanisering, demografiska förändringar samt hållbarhetsfokus, driver i sin tur andra trender. Megatrenderna verkar inte var för sig, utan påverkar varandra i komplexa samband och för med sig stora samhällsutmaningar. Genom att vara medvetna om trenderna kan vi möta både kända och okända utmaningar och vända dem till möjligheter.

Kapacitet till omställning allt viktigare

Förutom trender kommer även särskilda, oförutsedda händelser påverka oss. Här är den pandemi vi i skrivandets stund är mitt uppe i ett tydligt exempel. Oförutsedda händelser kan vända upp och ner på mycket av det givna och gör att den förutsägbara framtidshorisonten minskar.

Ibland kan en oförutsedd händelse påverka samhället så mycket att det blir en kris. Frågan är vad som består och vad som återgår efter krisen – vad blir en parentes och vad blir ett paradigmskifte? Krisen kan leda till att en redan påbörjad omställning

accelereras, medan vissa trender skruvas ner eller tar en oväntad bana. Denna osäkerhet gör att det är viktigt att ha omställningskapacitet – kunna arbeta agilt, ha kunskap om scenarioplaneering, veta var vi ska rikta blicken för att se en förändring, samt att vara resilienta.

Större omvärldstryck på regionerna

Globaliseringen innebär ett allt större omvärldstryck på regionerna. Det är tydligt att det är regionerna snarare än nationen som är bärare av konkurrensfördelarna. Den regionala utvecklingen är en förutsättning för nationens prestationsförmåga. Attraktiviteten för människor, kapital och idéer är avgörande för hur väl länet kan utvecklas.

En viktig förutsättning för Örebro län är att vi samverkar med Stockholm-Mälarenregionen och andra angränsande län, för att tillsammans vara konkurrenskraftiga på den globala marknaden.

Den världspolitiska kartan är under omstöpning. Järnridåns fall i början av 1990-talet och EU:s utvidgning under decenniet därefter visade på en öppenhet och nedmontering av gränser. Denna trend verkar nu globalt bytas mot en trend med mer nationalism. Flera av konflikterna i världen får konsekvenser långt utanför de direkt berörda länderna.

Några sätt som pandemin påverkat samhället

Teknisk omställning Vi har förändrat arbetssätt och använder ny teknik och digitala lösningar i högre grad. Ökad digitalisering har gjort arbete och utbildning mer oberoende av fysisk plats.

Hållbarhet i fokus Fler än någonsin är positiva till företagens hållbarhetsarbete och pandemin har påverkat förtroendet för arbetet med miljö och sociala frågor i en positiv riktning.

Ökad ojämlikhet Sysselsättningen har minskat och arbetslösheten ökat. Det har drabbat dem som redan före pandemin hade en svag ställning på arbetsmarknaden – unga och personer födda utomlands. Det finns risk för ökad ojämlikhet i hälsa framöver t.ex. genom redan befintliga ojämlikheter förstärks. Ett minskat idrottande bland barn och unga och distansundervisning i skolan kan också bidra till ökad ojämlikhet i hälsa.

Förändrade värdekedjor Stora störningar i globala produktions- och leveranskedjor, som kan leda till att värdekedjorna blir kortare och mindre globala i framtiden. Behovet av säkrade materialflöden vid kriser har blivit allt viktigare.

omvärlden REMISSVERSION

Ett näringsliv och arbetsmarknad i omvandling

Ett näringsliv och arbetsmarknad i omvandling ger länet möjligheter att utvecklas. Teknisk utveckling har präglat samhällsutvecklingen under lång tid och tekniksprång har inneburit nya möjligheter för näringslivet, men även ställt nya krav. Digitalisering i kombination med automatisering, robotisering och datadriven affärs- och organisationsutveckling ger nya möjligheter för företag och organisationer att skapa ökad kund- och medborgarynna. Cirkulära affärsmodeller och hållbara innovationer skapar konkurrensfördelar för både befintligt näringsliv och för att attrahera nya etableringar till länet.

Örebro län har branscher som skulle kunna öka sin affärsnytta genom att i högre grad använda data som affärsdrivare, hitta ändrade konsumtionsmönster hos kunder och företag samt öka automatisering och elektrifiering. Logistik och partihandel är ett sådant område, industrin ett annat.

Industrin är en drivande näringsgren i länet som sysselsätter många och bidrar starkt till den regionala ekonomin. Industrin har under flera år genomgått en strukturomvandling, där bland annat automatisering gjort att sysselsättningen minskar, men teknikutvecklingen har samtidigt skapat nya typer av arbeten. Den industriella utvecklingen har även inneburit att en allt större del av industrins arbete finns inom tjänstesektorn. Denna utveckling ställer höga krav på olika former av kompetenser och påverkar hur vi utbildar och kompetensutvecklar oss både innan och i arbetslivet.

Tätbefolkade och folkrika regioner är ofta mer attraktiva för företagsetableringar och investeringar eftersom de har lättare att hitta rätt kompetens jämfört med mindre tätbefolkade regioner. Förbättrade pendlingsmöjligheter leder till att människor reser allt längre sträckor till sina jobb, med en allt snabbare förstoring av arbetsmarknadsregionerna som följd.

Globalisering driver ekonomisk utveckling och en mycket stor del av ekonomin i Örebro län är inlådad i de globala ekonomiska värdekedjorna. För ett litet län, i en liten ekonomi som Sverige, är rörligheten och ömsesidigt utbyte avgörande för hur vi lyckas, men kan också innebära att beroenden blir stora.

Nya typer av samarbeten i nätverk och ekosystem kan utveckla innovationer som nya tjänster och produktionsmetoder som i sin tur skapar konkurrensfördelar, tillväxt i företagen samt bidrar till övergången till en cirkulär ekonomi och ett hållbart samhälle.

Klimatutmaningen kräver omställning

En av länets – och hela världens – största utmaningar är klimatutmaningen som kräver en stor omställning i samhället. Den innebär inte bara att vi behöver minska våra utsläpp, utan också att vi behöver minska materialanvändningen, stärka den biologiska mångfalden och ändra beteenden. Utsläppen av växthusgaser har minskat i länet de senaste decennierna, men behöver fortsättningsvis minska radikalt för att vi ska klara det nationella målet om att inte ha några nettoutsläpp. Transporter är den enskilt största kategorin av utsläpp av växthusgaser och står för en dryg tredjedel följt av utsläpp från jordbruk, avfall och industri. Ökad elektrifiering inom transportsektorn och industrin är viktigt för att nå nettonollutsläpp i samhället. Samtidigt kan brist på elkapacitet leda till hinder för företagsetableringar.

Vi behöver också arbeta med klimatanpassningar i samhället, det vill säga att bemöta eller undvika negativa konsekvenser av ett förändrat klimat, för att i framtiden undvika skador av till exempel översvämningar.

4. Örebro län och omvärlden REMISSV

Demografiska utmaningar

Örebro län har växt med 30 000 invånare sedan 1970-talet. Vi går nu in i en period där antalet äldre över 80 år ökar drastiskt, samtidigt som andelen i förvärsarbetande ålder förväntas minska. Det innebär att färre behöver försörja fler. Migration har länge haft en stor påverkan på länets befolkningsutveckling och att fler invandrar än utvandrar är den enskilt starkast drivande faktorn i befolkningsökningen. Eftersom migranter i högre utsträckning är i arbetsför ålder är det ett möjligt tillskott till arbetskraften. I dag är dock sysselsättningsgraden lägre jämfört med inrikes födda. Befolkningsökningen år 2020 var den minsta i länet på 15 år, vilket främst beror på minskad invandring.

Demografiska förändringar ställer olika – men också nya – krav på den offentliga verksamheten i länet. En förändrad åldersstruktur får stora konsekvenser för det lokala behovet av vård och välfärdstjänster men också för behovet av arbetskraft, framförallt inom vård och omsorg.

Städerna växer, landsbygderna har slutat minska

I Örebro län är all landsbygd ”tätortsnära”, det vill säga invånarna har mindre än 45 minuter med bil till en tätort med mer än 3 000 invånare. Men landsbygdernas förutsättningar är olika, vilket främst beror på ungas preferenser om var de vill bo som i sin tur påverkar genomsnittsålder och födselar. Detta är en utmaning framförallt för länets norra och sydvästra del.

Landsbygderna är en stor resurs, till exempel för livsnödvändig försörjning av vatten, livsmedel och energi, biobaserade produkter och lokal förädling.

Många tätorter i Örebro län växer samtidigt som landsbygdsbefolkningarna som helhet inte minskar längre. Örebro län beräknas öka med omkring 10 000 – 20 000 personer till år 2030. Den huvudsakliga ökningen kommer sannolikt att ske i Örebro stad, men även andra kommuner i länet förväntas fortsätta öka.

ERSION

Den enskilt viktigaste faktorn för bostadspriser är tillgången till arbete inom pendlingsavstånd. När distansarbete gör avståndet mellan bostad och arbetsplats mindre viktigt ges möjligheter till platser vid sidan av de stora stråken att utvecklas. Distansarbete har trendmässigt ökat i Sverige under den senaste tioårsperioden och det finns undersökningar som tyder på att det fyr- eller femdubblats under pandemin.

Ett ökat distansarbete kombinerat med att konsumtionen av digitala tjänster förväntas öka allt mer gör att tillgång till digital infrastruktur är avgörande. Bredbandstäckningen i Örebro län har ökat, men har långt kvar till det nationella målet. Det är ojämn tillgång till bredband bland länets kommuner, vilket kan påverka människor och företag i synnerhet på landsbygderna hårt. Utvecklingen av nästa generations mobilnät 5G kommer att bli ett starkt komplement till fiber.

Ökade klyftor i samhället

Länets invånare har högre utbildningsnivå, inkomstnivå och sysselsättning än tidigare och den allmänna hälsan är god, samtidigt som vi ser att skillnaderna mellan olika grupper och kommuner ökar. Äldre personer mår sämre än yngre och personer med sämre livsvillkor – det vill säga de som har lägre utbildningsnivå, sämre ekonomi och de som saknar arbete – mår sämre än de med bättre livsvillkor. Andra grupper som

generellt löper större risk för ohälsa är personer med funktionsnedsättning och hbtq-personer. Den ökade teknikutvecklingen har lett till ett större digitalt utanförskap för i synnerhet äldre, men även för de med låg utbildningsnivå, låg inkomst, boende på landsbygd och personer födda utanför Sverige.

Kvinnor har generellt högre utbildningsnivåer än män, men lägre inkomst, lägre sysselsättning och sämre självupplevd hälsa och psykiskt välbefinnande samt högre ohälsotal.

Örebro län har en låg måluppfyllelse i grund- och gymnasieskolan i nationella jämförelser och färre ungdomar än i riket når behörighet till gymnasieskolan. Vid sidan av undervisningen i skolan har fritid, uppväxtvillkor, segregation och föräldrars situation stor betydelse för utveckling av kunskaper och kompetenser. Psykisk hälsa är också en viktig faktor för möjligheten att klara av skolan. Befolkningsundersökningar visar att flickor i lägre grad än pojkar uppger att de mår bra.

Flera kommuner i länet har en förhållandevis hög andel åldrande befolkning, invånare med lägre inkomst och utbildningsnivå samt högre arbetslöshet, medan andra har förhållandevis höga inkomstnivåer, hög andel förvärvsarbetande och utbildningsnivå samt många barnfamiljer. Den socioekonomiska utvecklingen påverkar den regionala utvecklingen genom de samhällsutmaningar och möjligheter som de innebär.

Viktigaste ändringarna i 5.1

- Tydligare skrivningar om samverkan mellan länets näringsliv, offentliga organisationer och Örebro universitet.
- Hållbarhet kommer in på flera ställen, t.ex. i de strategiska inriktningarna
- Ökat fokus på digitalisering och elkraftsförsörjning som konkurrensfördel.

5.1 Näringsliv och entreprenörskap

Övergripande mål

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad kompetensförsörjning • Ökad kunskapsintensitet • Ökad innovationskraft • Ökad entreprenöriell aktivitet • Ökad nationell attraktionskraft • Ökad global konkurrenskraft • Ökad tillväxt i näringslivet • Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> • Goda uppväxtvillkor • Goda försörjningsmöjligheter • Ökad grad av delaktighet och inflytande • Attraktiv boende- och närmiljö • God och jämlik hälso- och sjukvård • God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad klimatpåverkan • Giftfri miljö • Ökad biologisk mångfald • God vattenförsörjning • Mer bioekonomi och cirkulära flöden • Ökad andel förnybar energi

Nuläge och utmaningar

Ett lönsamt men lokalt sårbart näringsliv

Näringslivet är lönsamt och tillväxten ligger i nivå med övriga riket. Många länsbor jobbar i tillverkande företag som står inför en stor omställning kopplat till teknik, hållbarhet och kompetens. Det är viktigt att Örebro län rustar sig och arbetar för denna omställning. Det finns potential i att stärka branscher som stödjer tillverkningsindustrin. Flest nya jobb skapas i dag i växande småföretag. Företagsklimatet är överlag gott och visar generellt på positiva trender. Flera orter är sårbara på grund av att de är beroende av enskilda större företag, strukturer på arbetsmarknaden, företagandets omfattning eller företagsklimat.

Kunskapsinnehåll och internationaliseringsgrad

Kunskapsnivån i det som produceras är relativt låg med till exempel sjunkande FoU-investeringar och en svag utveckling i antal kunskapsintensiva företag. Universitetssjukhuset med sin högspecialiserade hälso- och sjukvård utgör ett undantag, tillsammans med universitetet och nischade exportföretag runt om i länet.

Andelen internationella företag ligger strax under riksnittet men andelen exporterande småföretag har ökat och ligger sedan ett par år över riksnittet.

Vi behöver attrahera fler etableringar och investeringar

De senaste årens stora etableringar av centrallager och logistikverksamheter har befast länets attraktivitet. Att kunna erbjuda Nordens mest centrala läge med Sveriges största järnvägsknut innebär en konkurrensfördel i arbetet med att attrahera större investeringar även inom andra branscher. I Business Region Örebro arbetar tolv kommuner och Region Örebro län tillsammans för att attrahera ännu fler företag, kompetens och investeringar. Länets goda elkraftsförsörjning är en konkurrensfördel som behöver bibehållas i takt med ökad elektrifiering.

Det behövs mer stöd för ett hållbart näringsliv

Utvecklingen mot ett mer hållbart näringsliv behöver gå snabbare för att säkra konkurrenskraft och en hållbar tillväxt. Stöd för investeringar och olika kunskapshöjande insatser efterfrågas. Fler företag behöver nyttja digitaliseringens möjligheter.

Stärkt entreprenörskap skapar förnyelse i näringslivet

Flest nya jobb skapas i växande småföretag. Vi behöver nya företag för att fortsätta utveckla en livskraftig ekonomi. Örebro län ligger under riksnittet när det gäller nyföretagande, något som också gäller för andelen länsbor som kan tänka sig att starta företag. Av dem som startar företag står männen för den största andelen – 69 procent – och antalet kvinnor som startar företag ökar inte.

entreprenörskap REMISSVERSION

Tillgången till finansieringsmöjligheter behöver stärkas

Företagens förmåga att kunna leva upp till sin potential är beroende av att de får finansiering. Det offentliga har särskilt en roll i att stödja hållbara affärsidéer och företag i tidiga skeden. Unga företag uppger att tillgången på krediter är ett hinder för tillväxt. Det privata, riskvilliga kapitalet går nästan uteslutande till företag som har kommit en bit i kommersialiseringsfasen. Vid en jämförelse med län i liknande storlek och struktur framgår det tydligt att riskkapitalinvesteringarna i vårt län är få.

Önskvärt läge 2030

Fler arbetsställen och företag

Det finns goda förutsättningar att starta, driva och utveckla hållbara företag i hela länet. Detta är möjligt tack vare god fysisk och digital infrastruktur, god kompetensförsörjning och ett gott företagsklimat. Vi har ökat antal arbetsställen och på så sätt minskat flera orters sårbarhet. Arbetsmarknaden är nu mer diversifierad och mindre segregerad. Samverkan mellan företag, utbildningsaktörer, kommuner och myndigheter är god. Det erbjuds behovsanpassade lösningar för kapitalförsörjning för att idéer ska kunna utvecklas till nya hållbara företag. Både nystartade och befintliga bolag får stöd i de investeringar de behöver göra för att utvecklas.

Livskraftiga företag med högt kunskapsinnehåll och hög internationaliseringsgrad

Länets företag levererar hållbara produkter och tjänster med högt kunskapsinnehåll. Mötesplatser och metoder för kunskapsöverföring från Örebro universitet är en naturlig del i företagens utvecklingsarbete. Företagen drivs utifrån god omvärldskunskap och en medvetenhet om de långsiktiga utmaningarna. Länets företag är i hög grad internationaliserade och andelen företag som exporterar har ökat. Företagen nyttjar digitaliseringens möjligheter för att göra hållbara affärer på tillväxtmarknader och har säkrat sina leverantörskedjor. Vi ser allt fler avknoppningar och följdinvesteringar inom våra etablerade innovativa miljöer.

Attraktionskraft driver nya hållbara etableringar

Vårt län attraherar kompetens samt hållbara nationella och internationella etableringar och investeringar. Företag expanderar och stannar i Örebro län. Detta är ett resultat av vårt kontinuerliga arbete med att stärka och marknadsföra vår position som bästa logistikläge och våra infrastrukturella och industriella förutsättningar. Vår fortsatt goda elkraftsförsörjning är en konkurrensfördel vid företagsetableringar.

Fler nya företag med ungt entreprenörskap

Vi har ökat etableringsfrekvensen av och överlevnadsgraden hos nystartade hållbara företag. Entreprenörskapet hos barn och unga är starkt för att säkerställa den framtida kompetensförsörjningen av entreprenörer och vi arbetar långsiktigt för att ändra inställningen till företagande och risktagande. Vi skapar förutsättningar för barn och unga att utveckla ansvarstagande, kreativitet, nyfikenhet, initiativtagande och samarbete.

Konkurrenskraftigt hållbart näringsliv

Näringslivet omfattar nya affärsmodeller och har tagit tillvara på digitaliseringens möjligheter för både affärer och kompetensförsörjning. Genom innovation, teknisk utveckling och cirkulära affärsmodeller bidrar näringslivet i Örebro län till hållbart användande av material, produkter och tjänster. Kommuner och region samverkar med sociala företag för att möta samhällsutmaningar och leverera nya välfärdslösningar. Kvinnor och män har samma villkor i näringslivet. Fler kvinnor än tidigare startar och driver numera företag, vilket har lett till att jämställdheten i länets näringsliv har ökat och att kvinnors och mäns kompetens tas till vara på ett effektivt sätt.

Strategiska inriktningar

- Skapa ett företagsklimat där entreprenörer har goda förutsättningar att starta, driva och utveckla hållbara företag.
- Öka internationaliseringsgraden och kunskapsinnehållet i näringslivet.
- Underlätta för fler hållbara etableringar, investeringar och finansieringsmöjligheter.

Viktigaste ändringarna i 5.2

Här fortsätter RUS att betona vikten av samverkan för att utveckla innovationssystemet.

- Smart specialisering som tydligt uttryck för den regionala innovationspolitiken.
- Stärkta skrivningar om att koppla den högspecialiserade vårdens bidrag till den regionala utvecklingen.

5.2 Innovationskraft och sp

Övergripande mål

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad kompetensförsörjning • Ökad kunskapsintensitet • Ökad innovationskraft • Ökad entreprenöriell aktivitet • Ökad nationell attraktionskraft • Ökad global konkurrenskraft • Ökad tillväxt i näringslivet • Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> • Goda uppväxtvillkor • Goda försörjningsmöjligheter • Ökad grad av delaktighet och inflytande • Attraktiv boende- och närmiljö • God och jämlik hälso- och sjukvård • God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad klimatpåverkan • Giftfri miljö • Ökad biologisk mångfald • God vattenförsörjning • Mer bioekonomi och cirkulära flöden • Ökad andel förnybar energi

Nuläge och utmaningar

Hållbar innovationskraft skapar hållbar tillväxt

Hållbar tillväxt i en global ekonomi kräver hög innovationskraft och god förmåga till omställning och förnyelse. Det är därför nödvändigt för ett litet län att arbeta strategiskt och långsiktigt med att stärka sitt innovationssystem. Det regionala innovationssystemet samlar olika sektorer och aktörer i länet för att gemensamt verka för innovativa lösningar och ökad innovationskapacitet. Det bidrar till att skapa förutsättningar för en positiv näringslivs- och samhällsutveckling med ett tydligt samspel mellan näringsliv, akademi, civilsamhälle och offentlig sektor. Länets innovationssystem behöver fortsätta utvecklas för att bli mer samspelt och mer effektivt. Då kan länet bli mer konkurrenskraftigt i den globala ekonomin och bidra till att möta samhällsutmaningar.

Länets innovationssystem behöver stärkas – Smart Specialisering ger riktningen

Smart specialisering är en metod och ett verktyg för att ge riktning i arbetet med innovationer och peka ut de nischer där Örebro län särskilt väl kan utveckla nya lösningar för stärkt omställningsförmåga, konkurrenskraft och hållbar tillväxt.

Smart specialisering ger vägledning i hur vi i hela länet kan prioritera för att kraftsamla runt kunskapsområden som kan

skapa framtidens kunskapsintensiva företag, utveckla existerande branscher, bidra till nästa generations vård- och omsorgslösningar och stärkta offentliga strukturer.

God tillväxtpotential inom life science och den högspecialiserade hälso- och sjukvården

Tillväxtpotentialen är stor inom life science – en tvärvetenskaplig forskningsgren vars mål är förbättrad hälsa – och inom den högspecialiserade hälso- och sjukvården. Nationellt högspecialiserad vård är i dag etablerad inom ett diagnosområde och arbete pågår att vidareutveckla sådan verksamhet till fler områden. Tillsammans med läkarutbildningen och den medicinska forskningen bidrar den till regional utvecklingskraft. Life science och nära vård, som bedrivs i samverkan mellan kommuner och region, agerar även innovationsdrivare för att möta demografiska behov och utmaningar för välfärden.

Specialisering REMISSVERSION

Önskvärt läge 2030

Samverkan mellan universitet, näringsliv och samhälle

Samverkan mellan universitet, näringsliv och samhälle gör utbildning och forskning attraktiv och konkurrenskraftig. Privata, offentliga och civila aktörer arbetar tillsammans för att bygga upp innovativa miljöer för forskning, tester och demonstration. Detta skapar samhällsutvecklande innovationer samt nya tekniker, produkter, tjänster och processer till nytta för länets näringsliv och offentlig sektor.

Ett starkt innovationssystem som stärker konkurrenskraften

Det starka innovationssystemet ökar länets konkurrenskraft och stimulerar hållbar tillväxt. Våra prioriteringar för smart specialisering bidrar till nytta för företag och offentliga strukturer i hela länet. Offentliga medel används effektivt för att främja innovationsutveckling. Smart specialisering ökar internationaliseringen av näringslivet och uppmuntrar till samarbeten där både näringsliv och offentlig verksamhet bidrar.

Konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer

Det regionala innovationssystemet är samspelt och arbetar strategiskt mot gemensamma prioriteringar. Länets innovationsmiljöer stärks genom samarbete med liknande miljöer i storregionala samarbeten, nationellt och internationellt och Örebro läns innovationsarbete är en motor i samarbetet inom östra Mellansverige. Vi har en samverkansorienterad innovationsutveckling där ett antal kunskapsdrivna innovationsmiljöer är etablerade. Vi skapar nya värden genom att arbeta inkluderande för att bredda och stärka innovationsprocesserna.

Life science-sektorn och den högspecialiserade vården bidrar till länets tillväxt och attraktionskraft

Vi har utvecklat gemensamma innovationsmiljöer för hälso- och sjukvård, universitet och näringsliv. Universitetssjukhusets roll är stark både på den nationella och på den internationella arenan. Den högspecialiserade hälso- och sjukvården är en självklar regional och nationell samarbetspartner med fler nationella uppdrag och bidrar i hög utsträckning till länets attraktions- och utvecklingskraft. Inom enstaka diagnosområden erbjuds även en unik kompetens för internationella vårduppdrag. Värde av denna hälso- och sjukvård ökar och fördelas på ett ändamålsenligt sätt vid Örebro läns tre sjukhus: Universitetssjukhuset Örebro, Karlskoga lasarett och Lindesbergs lasarett.

Life science-sektorn i länet är inom sina utvalda områden nationellt ledande och internationellt framstående och bidrar till regional utveckling, innovationskraft och specialisering. Inom folkhälsoarbete, prevention, diagnostik och behandling inom hälso- och sjukvård är Örebro län nationellt ledande när det gäller forskningsanknuten artificiell intelligens, precisionshälsa och precisionsmedicin.

Strategiska inriktningar

- Fördjupa långsiktig samverkan mellan relevanta aktörer inom länets utpekade innovationsstrategiska prioriteringar för smart specialisering.
- Utveckla den innovationsstödande infrastrukturen i länet för att stärka framväxten av kunskapsintensiva företag och etableringen av internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer.
- Utveckla life science-sektorn till internationell nivå för inriktningarna precisionsmedicin samt artificiell intelligens inom nära vård och högspecialiserad vård.

Viktigaste ändringarna i 5.3

- Texten ändras från "bättre skolresultat och fler medvetna val" till "En kunskapsregion genom starkt samverkan" eftersom många samhällsaktörer behöver samverka för detta.
- En fortsatt utmaning är att föräldrarnas utbildningsnivå och andra socioekonomiska faktorer är betydande för elevers skolresultat.
- Den första strategiska inriktningen är ny.

5.3 Kunskapslyft och utbildning

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad kompetensförsörjning • Ökad kunskapsintensitet • Ökad innovationskraft • Ökad entreprenöriell aktivitet • Ökad nationell attraktionskraft • Ökad global konkurrenskraft • Ökad tillväxt i näringslivet • Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> • Goda uppväxtvillkor • Goda försörjningsmöjligheter • Ökad grad av delaktighet och inflytande • Attraktiv boende- och närmiljö • God och jämlik hälso- och sjukvård • God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad klimatpåverkan • Giftfri miljö • Ökad biologisk mångfald • God vattenförsörjning • Mer bioekonomi och cirkulära flöden • Ökad andel förnybar energi

Nuläge och utmaningar

God gymnasiesamverkan men det livslånga lärandet behöver stärkas

Grunden för hög livskvalitet, arbetslivets kompetensförsörjning och för samhällets utveckling är tillgång till bra utbildning från förskola till universitet. Det är viktigt att alla invånare i hela länet har goda och jämlika förutsättningar att fullfölja utbildning på minst gymnasienivå. I dag har alla elever tillgång till samtliga nationella program genom länets gymnasiesamverkan, men vi behöver bli bättre på att stimulera till och att erbjuda goda möjligheter för ett livslångt lärande.

Öka måluppfyllelsen och slut jämställdhetsgapet

Allt för få ungdomar når behörighet till gymnasieskolans nationella program och andelen som går vidare till högre studier minskar. Ur ett längre tidsperspektiv har Örebro län en låg måluppfyllelse i grund- och gymnasieskolan i nationella jämförelser. Föräldrars utbildningsnivå och andra socioekonomiska faktorer har stor betydelse för elevers skolresultat. Fler flickor än pojkar når gymnasiebehörighet och fler kvinnor än män fortsätter till en högre utbildning. Samtidigt är det fler män än kvinnor som etablerar sig på arbetsmarknaden. Kvinnor har oftare än män en högre utbildning än vad som krävs för det yrke de arbetar inom, vilket både innebär att kompetens inte tas tillvara och att kvinnor blir underbetalda. Arbetsmarkna-

den är könssegregerad och en mer jämställd arbetsmarknad är önskvärd, men hindras av att flickor och pojkar gör traditionella utbildningsval istället för val utifrån intresse och potential. Dessa gap är kostsamma både för individen och för samhället.

Vi behöver fler med högre utbildning

Kraven på utbildningsnivå ökar, liksom behovet av specialiserad och yrkesutbildad arbetskraft. Andelen högutbildade har ökat nationellt under hela tjugohundratalet, men både kvinnor och män i Örebro län har en lägre utbildningsnivå jämfört med riksgenomsnittet. I en global kunskaps ekonomi är tillgången till kunskap, utbildning och kompetens en avgörande konkurrensfaktor. Omställningen till ett hållbart samhälle förändrar synen på vilken kompetens som behövs i framtiden, till exempel behöver den digitala kompetensen öka inom alla yrkesgrupper. Utbildning har också betydelse för individens livskvalitet och för folkhälsan i stort.

Samverkan är en nyckel

Vi behöver kraftsamla för att barn och unga ska kunna möta sin framtid på bästa sätt. Det är ett samhällsansvar där många aktörer i hela länet gemensamt behöver bidra. Vi behöver ständigt stimulera barn och ungas kreativitet, nyfikenhet och vilja att pröva och omsätta nya idéer i handling. Kunskap om arbetsmarknaden och vad som efterfrågas behöver finnas tillgänglig under hela studietiden. För att alla elever och studenter ska få förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen är det viktigt

Öppning REMISSVERSION

att utbildningsanordnarna på olika sätt involverar och samverkar med det omgivande samhället.

Önskvärt läge 2030

Barnets bästa i centrum

År 2030 har vi uppnått en jämlik hälsa bland barn och vuxna genom att säkra att alla barn får en bra start i livet. En start med goda uppväxtvillkor som stimulerar deras tidiga utveckling, inlärning och hälsa. Det är ett resultat av en satsning på en likvärdig förskola och skola av hög kvalitet samt på metoder och medel som sätter barnens behov i centrum.

En kunskapsregion genom stark samverkan

Många olika samhällsaktörer samverkar för att barn och unga ska få de bästa förutsättningarna för en hög livskvalitet och god framtid. Vi är en kunskapsregion, där flickor och pojkar har förutsättningar att göra medvetna val som inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund. När fler fullföljer och avslutar sin grundläggande utbildning i hela länet, kan individen nå sin fulla potential samtidigt som samhällets behov av kompetens uppfylls.

Nya former av lärande

Digital kompetens har skapat förutsättningar för digitalisering och upprätthåller demokratiska värden. Distansstudier har lett till att fler som bor utanför studieorterna studerar, något som ökat utbildningsnivån på landsbygderna.

Folkhögskolorna och annan vuxenutbildning ger ännu fler förutsättningar för vidare studier. Hela vårt utbildningssystem stimulerar både entreprenörskap och en hållbar utveckling.

Strategiska inriktningar

- Stärk samverkan mellan olika samhällsaktörer för att barn och unga ska få bra förutsättningar att möta sin framtid.
- Öka anställningsbarheten genom ökad samverkan mellan skola och arbetsliv.
- Skapa goda utbildningsmiljöer för utsatta grupper med bristfällig eller avbruten utbildning.

Viktigaste ändringarna i 5.4

- Nya nationella strategin för hållbar regional utveckling är tydlig när det gäller behov av strukturer för livslångt lärande. Det har lyfts in under önskvärt läge.
- Strukturomvandlingen påverkar kompetensbehoven – livslångt lärande – både för omställning och konkurrenskraft.
- Nu styr området även mot god resurseffektivitet, för grön omställning kräver kompetensutveckling.
- De strategiska inriktningarna är något omformulerade, men håller fast vid inriktningen.

5.4 Kompetensförsörjning

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad kompetensförsörjning • Ökad kunskapsintensitet • Ökad innovationskraft • Ökad entreprenöriell aktivitet • Ökad nationell attraktionskraft • Ökad global konkurrenskraft • Ökad tillväxt i näringslivet • Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> • Goda uppväxtvillkor • Goda försörjningsmöjligheter • Ökad grad av delaktighet och inflytande • Attraktiv boende- och närmiljö • God och jämlik hälso- och sjukvård • God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad klimatpåverkan • Giftfri miljö • Ökad biologisk mångfald • God vattenförsörjning • Mer bioekonomi och cirkulära flöden • Ökad andel förnybar energi

Nuläge och utmaningar

Utbildningssektorn behöver matcha länets kompetensbehov

En väl fungerande kompetensförsörjning behövs för den omställning på arbetsmarknaden som krävs inom både näringsliv och offentlig sektor för att nå en hållbar regional utveckling och ett konkurrenskraftigt näringsliv. För att nå dit krävs det strukturella förändringar på nationell nivå, samverkan mellan myndigheter och regionala aktörer samt förändringar på länsnivå.

Örebro universitet är länets kunskapsmotor och en stark attraktionsfaktor för unga inflyttare. En jämförelsevis stor andel av studenterna stannar kvar i länet efter avslutad utbildning. Folkhögskolorna och studieförbunden har också en viktig roll för den del av arbetskraften som inte etablerat sig eller står långt från arbetsmarknaden. Utbildningsutbudets dimensionering, innehåll och tillgänglighet behöver matcha arbetsgivarnas behov bättre. Så kan vi gemensamt ta ansvar för kompetensförsörjningen i länet. Samtidigt måste utbudet utformas så att fler vill utbilda sig till det som efterfrågas. Länets styrkeområden enligt smart specialisering och bristyrken behöver vara viktiga utgångspunkter för utbildningssystemets dimensionering och innehåll.

Arbetslivsaktörerna behöver vara mer aktiva och kunniga

Många arbetsgivare upplever svårigheter att rekrytera rätt kompetens. För att åstadkomma förändring och förbättring krävs handling, många gånger i en bred samverkan. Ett sådant exempel är när arbetsgivare engagerar sig i råd eller styrelser för att kunna påverka utbildningens innehåll och praktik. Det stärker och höjer utbildningens kvalitet. För att arbetsgivare ska kunna hantera omställningar på arbetsmarknaden och i näringslivet behöver de i högre utsträckning arbeta med att uppdatera och utveckla nya kompetenser. Det kan handla om att nyttja digitaliseringens möjligheter eller att öka förmågan till grön omställning.

Många arbetsgivare arbetar för att bli attraktiva och det kommer i hög utsträckning att stärka deras konkurrenskraft. Region Örebro län har i sin roll som regionalt utvecklingsansvarig ett regeringsuppdrag att hålla ihop länets kompetensförsörjning.

Vi behöver bryta den segregerade utbildnings- och arbetsmarknaden

Trots en allt starkare arbetsmarknad ökar den strukturella arbetslösheten. Särskilt utsatta grupper är unga personer, kvinnor och män födda utanför Europa, långtidsarbetslösa i åldern 55 – 64 år, personer med högst förgymnasial utbildning och personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. En utmaning är att sysselsättningsgraden bland

och matchning REMISSVERSION

utrikes födda är betydligt lägre än för inrikes födda. Här finns både högt utbildade som skulle kunna vara med och bidra till länets kompetensförsörjning men som saknar vägar in i det svenska samhället och personer som saknar gymnasieutbildning och därmed ingår i riskgrupperna för långtidsarbetslöshet. Det är viktigt för länets kompetensförsörjning att unga kvinnor och män går vidare till sysselsättning eller studier efter avslutad gymnasieutbildning. En utmaning är att fånga upp de unga i åldern 16-29 som varken arbetar eller studerar, en annan att inestegsbranscher som är viktiga för framförallt ungas och utrikesföddas etablering på arbetsmarknaden har påverkats av pandemin. Ytterligare en utmaning är att många branscher är könssegregerade och att kvinnor är överrepresenterade i lågavlönade sektorer.

Arbetskraftsförsörjningen i hela länet är en utmaning

Bristande kompetensförsörjning i hela länet är ett hinder för utvecklingen i näringsliv och offentlig sektor. Utmaningarna ser olika ut i olika delar av länet och skiljer sig även åt när det gäller stad och landsbygder. Andelen äldre i länets befolkning ökar i relation till andelen i arbetsför ålder. Det gör att det är färre personer som måste försörja fler. Detta kan bli ett problem, både när det gäller arbetskraftsförsörjningen och att utbudet av vård och omsorg måste svara mot de demografiska behoven.

Önskvärt läge 2030

Infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Vi har en väl fungerande kompetensförsörjning och kompetensutveckling som ökar möjligheterna att på ett effektivt sätt möta våra samhällsutmaningar och omställningar i näringslivet och på arbetsmarknaden. Vi tar till vara möjligheter och hittar lösningar som följer av de demografiska förändringarna, den tekniska utvecklingen, digitalisering, globalisering, klimat- och miljöömställning samt förändringar inom socioekonomi och sammanhållning. Det finns en väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning inom näringsliv och offentlig sektor, vilket bidrar till ett livslångt lärande för länets invånare.

Utbildning och efterfrågan matchar varandra

År 2030 matchar utbildningarnas relevans och tillgänglighet arbetsgivarnas behov och är så attraktiva att fler utbildar sig inom de områden som efterfrågas. Matchningen fokuseras på länets bristyrken och på regionala styrkeområden enligt smart specialisering, i dialog med Örebro universitet och andra utbildningsanordnare. Digitalisering har gett ökade möjligheter till distansarbete och distansstudier, vilket har lett till en ökad rekryteringsbas även i länets landsbygder. Detta underlättar utveckling, innovationsförmåga och diversifiering i arbetslivet.

Kompetensutveckling attraherar arbetskraft

Arbetsgivarna arbetar strategiskt med rekrytering och attraktivitet. En viktig framgångsfaktor är att erbjuda kompetensutveckling under arbetslivet. Utbildningsanordnare och arbetsgivare har skaffat sig ökad kunskap och samverkar om jämställdhet, likabehandling och mångfald, vilket har gett en effektivare kompetensförsörjning. Örebro universitet och utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan, gymnasiala utbildningar för unga och vuxna och folkhögskolan är viktiga aktörer för att stärka näringslivets och offentliga organisationers kompetensförsörjning. Arbetsgivare efterfrågar såväl formell utbildning som erfarenhet och social kompetens.

Vi har nått social sammanhållning och ekonomisk konkurrenskraft

Ett arbete ger förutsättningar för såväl egen försörjning som hälsa och ett gott liv. Vi tar tillvara hela befolkningens kompetens, kreativitet och erfarenheter. Därför har vi nått både social sammanhållning och ekonomisk konkurrenskraft. Utbildning och kompetens hos kvinnor och män som förut hade svårt att etablera sig på arbetsmarknaden tas nu tillvara av arbetsgivare. Arbetsgivarna har skaffat sig större kompetens för att kunna möta de särskilt utsatta gruppernas behov och förenkla för dem, vilket motverkar diskriminering. Dessutom har antalet sociala företag ökat.

Strategiska inriktningar

- Möt arbetskraftsefterfrågan i bristyrken och regionala styrkeområden enligt smart specialisering.
- Utveckla stödstrukturer för arbetslivets strategiska kompetensförsörjningsarbete.
- Riv hinder för utsatta grupper på arbetsmarknaden.

Viktigaste ändringarna i 5.5

- Större tydlighet kring socialt företagande, social innovation och kultur.
- Området bidrar till fler effektmål än tidigare.
- Den första strategiska utmaningen har fått ett tillägg om sociala företag och den sista inriktningen är ny.

5.5 Social sammanhållning

Övergripande mål

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad kompetensförsörjning • Ökad kunskapsintensitet • Ökad innovationskraft • Ökad entreprenöriell aktivitet • Ökad nationell attraktionskraft • Ökad global konkurrenskraft • Ökad tillväxt i näringslivet • Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> • Goda uppväxtvillkor • Goda försörjningsmöjligheter • Ökad grad av delaktighet och inflytande • Attraktiv boende- och närmiljö • God och jämlik hälso- och sjukvård • God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad klimatpåverkan • Giftfri miljö • Ökad biologisk mångfald • God vattenförsörjning • Mer bioekonomi och cirkulära flöden • Ökad andel förnybar energi

Nuläge och utmaningar

Civilsamhället och det offentliga skapar demokrati och sammanhållning

Den sociala sammanhållningen i samhället gynnas av att välfärden kommer alla till del, men också av att alla ges möjlighet att delta i samhällslivet, att påverka sin livsmiljö och forma sina liv. Delaktighet, tillgänglighet, tillit och trygghet är viktiga ledord. I länet finns ett starkt civilsamhälle med idrottsrörelse, studieförbund och andra organisationer samt folkhögskolor och folkbibliotek som bidrar till den demokratiska utvecklingen. Här finns också möjlighet till ett rikt utbud av fritidsaktiviteter. De är krafter som tillsammans skapar sammanhållning och fungerar som demokratiskola. Det är därför viktigt att värna civilsamhällets oberoende. Den sociala ekonomin består av organiserade verksamheter som är fristående från den offentliga sektorn, bygger på demokratiska värderingar och bidrar till samhälls- eller medlemsnytta. Ett exempel är civilsamhällets organisationer som arbetar med människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. En utmaning är de ökade digitala klyftor vi ser till följd av coronapandemin, och som bidrar till ett utanförskap.

Kultur ska vara till för alla

Ett rikt utbud av kultur och ett fritt kulturliv är en central del i ett demokratiskt samhälle som också bidrar till en attrak-

tiv livsmiljö och en hållbar samhällsutveckling. Kultur ger människan möjligheter att utvecklas och främjar hälsa och lärande. Framförallt ger kulturen utrymme för reflektion om det gemensamma och insikt i andra människors liv och villkor, vilket är särskilt viktigt nu i en tid av växande klyftor och färre gemensamma referensramar. Det ökade regionala ansvaret för kultur genom den nationella kultursamverkansmodellen gör att kulturen i högre grad kan samspela och vara en del i det regionala utvecklingsarbetet. Ett rikare utbud av kultur såväl som av fritidsaktiviteter kan bidra till en attraktivare livsmiljö och till social sammanhållning.

Vi behöver en fungerande kulturell infrastruktur i hela länet

Det finns ett rikt kulturliv i länet som rymmer både spets och bredd, men här finns också stora utmaningar. Ett jämlikt, jämställt, inkluderande och tillgängligt kulturliv är utmaningar som Örebro läns kulturplan lyfter fram. Ytterligare en utmaning är att förbättra förutsättningarna för kulturell kreativitet, utveckling och tillgänglighet och att skapa en fungerande kulturell infrastruktur i hela länet. Detta är särskilt viktigt i spåren av coronapandemin som drabbat Örebro läns professionella kulturliv hårt. Strukturen innefattar offentligt finansierad kultur som tillsammans med privata och ideella kulturaktörer är tätt sammankopplade och beroende av varandra. Viktiga aktörer är institutioner, arrangörer, professionella kulturskapare, offentliga aktörer, studieförbunden, folkbildningen och olika utbildning-

och demokrati REMISSVERSION

ar. I spåren av pandemin ser vi en stark digital utveckling som väcker nya frågor, till exempel om att ta betalt för digital kultur. Vi ser också ett behov av ökad internationell samverkan.

Önskvärt läge 2030

Alla har möjlighet att forma sina liv

År 2030 har flickor och pojkar, kvinnor och män i länet möjlighet att påverka sin livsmiljö och forma sina liv. Jämlikhet och jämställdhet är vägledande principer i frågor som rör boende, utbildning, arbetsliv och fördelning av resurser. Civilsamhället, kulturen och den sociala ekonomins aktörer är viktiga i samhällsutvecklingen för att identifiera och främja innovativa lösningar på olika samhällsutmaningar, såväl sociala som miljömässiga.

Ökad delaktighet i samhället

Delaktigheten i samhället har ökat tack vare kulturen, folkbildningen, biblioteken, det civila samhället och den sociala ekonomin. Den digitala utvecklingen i länet har bidragit till ökad delaktighet och inkludering nu när det digitala utanförskapet har minskat. Vi lägger särskild vikt vid att skapa trygghet och platser där människor kan mötas när vi utformar den fysiska miljön. Vi ger barn och unga större inflytande och bidrar till inkludering av nyinflyttade, något som stimulerar de demokratiska strukturerna.

Socialt företagande och innovation möter samhällsutmaningar

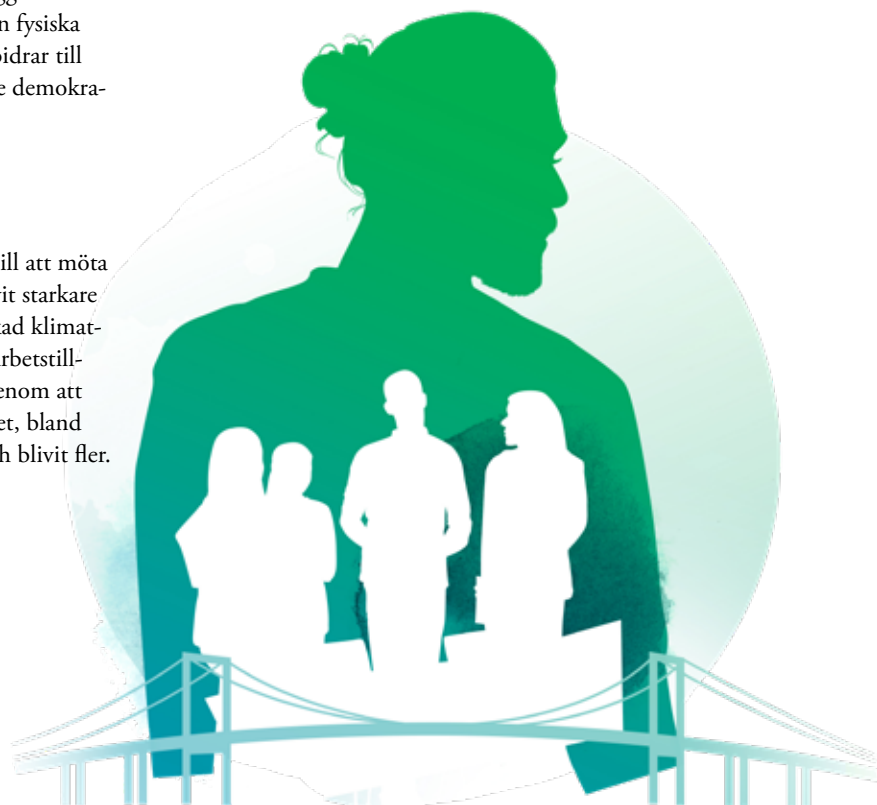
Sociala innovationer och socialt företagande bidrar till att möta samhällets utmaningar. De sociala företagen har blivit starkare och fler. De gör en stor insats för att bidra till minskad klimatpåverkan, ökad inkludering i samhället samt skapa arbetstillfällen för personer som har varit arbetslösa länge. Genom att vi skapat goda förutsättningar för dessa företag i länet, bland annat genom offentlig upphandling, har de vuxit och blivit fler.

Blomstrande kulturliv i hela länet

Den kulturella kreativiteten blomstrar tack vare att vi har en väl fungerande kulturell infrastruktur i hela länet. Det finns ett rikt, varierat och fritt kulturliv med hög tillgänglighet. Här ryms både spets och bredd och kulturen upplevs betydelsefull. Den digitala kulturutveckling som skett gör det möjligt för fler att ta del av kultur och öppnar upp för ökad internationell verksamhet och samverkan.

Strategiska inriktningar

- Skapa goda förutsättningar för ett starkt civilsamhälle, en stark folkbildning och sociala företag.
- Stärk länets kulturella infrastruktur med tonvikt på ett jämlikt, jämställt och tillgängligt kulturliv med barn och unga i fokus.
- Stärk insatser som bidrar till en inkluderande digitalisering och ökad internationell samverkan.

Viktigaste ändringarna i 5.6

- Starkare betoning på människors livsvillkor och utsatthet istället för att fokusera på individens eget ansvar.
- Starkare betoning på främjande och förebyggande arbete.
- Omställning till nära vård.
- Starkare koppling till ekologisk hållbarhet så området bidrar till fler effektmål än tidigare.
- Den första strategiska inriktningen står kvar, den andra är ny och den tredje är delvis omskriven.

5.6 Hälsufrämjande arbete

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad kompetensförsörjning • Ökad kunskapsintensitet • Ökad innovationskraft • Ökad entreprenöriell aktivitet • Ökad nationell attraktionskraft • Ökad global konkurrenskraft • Ökad tillväxt i näringslivet • Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> • Goda uppväxtvillkor • Goda försörjningsmöjligheter • Ökad grad av delaktighet och inflytande • Attraktiv boende- och närmiljö • God och jämlik hälso- och sjukvård • God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsad klimatpåverkan • Giftfri miljö • Ökad biologisk mångfald • God vattenförsörjning • Mer bioekonomi och cirkulära flöden • Ökad andel förnybar energi

Nuläge och utmaningar

Klyftorna mellan olika grupper i befolkningen ökar

Människors livsvillkor är viktiga förutsättningar för goda levnadsvanor och för en god, jämlik och jämställd hälsa. Den fysiska och psykiska hälsan är generellt god i länet, men klyftorna ökar. Vi ser stora skillnader i hälsa mellan olika geografiska områden och olika socioekonomiska grupper. Äldre personer mår sämre än yngre. Flickor och kvinnor mår sämre än pojkar och män. När det gäller psykiskt välbefinnande mår unga flickor och äldre kvinnor sämst. De som löper störst risk för ohälsa är personer med låg utbildningsnivå, sämre ekonomi och de utan arbete. Personer med funktionsnedsättning, hbtq-personer, migranter och de som tillhör nationella minoriteter är också riskgrupper.

Coronapandemin riskerar att få långsiktiga effekter på människors livsvillkor och hälsa. Det drabbar de med sämst förutsättningar hårdast och riskerar att ytterligare öka klyftorna i samhället. Klimatförändringarna påverkar människors hälsa. Barn, äldre och sjuka är extra känsliga grupper för dessa förändringar. Andra miljöfaktorer som påverkar hälsan är buller, luftföroreningar, kemikalier samt kvaliteten på dricksvattnet.

Förändrad demografi

Andelen invånare i yrkesverksam ålder minskar i länet samtidigt som andelen äldre över 80 år ökar kraftigt. För att undvika en ökad belastning på vårt välfärdssystem behöver de ojämlika hälsoskillnaderna i befolkningen minska och det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet stärkas. Den förändrade demografin leder till stora utmaningar med kompetensförsörjning inom framför allt vård och omsorg.

Helhetssyn saknas

Vården och omsorgen är i dag fragmenterad och uppdelad på olika vårdgivare och specialiteter. Den enskilde behöver få mer inflytande och i högre grad sättas i centrum för sin egen vård. Det finns behov av ett omfattande förändringsarbete för att skapa helhetssyn kring den enskilde. En mycket liten andel av de totala hälsoinvesteringarna läggs i dag på främjande och förebyggande insatser. För att minska samhällskostnaderna behöver vi satsa mer på hälsa och samtidiga insatser.

och hälso- och sjukvård REMISSVERSION

Önskvärt läge 2030

Goda livsvillkor för alla och särskilda insatser för utsatta grupper

Goda livsvillkor och levnadsvanor, tilltro till egen förmåga, tillit till andra, delaktighet och inflytande samt goda boende- och närmiljöer påverkar folkhälsan. Genom att alla länsbor nu har dessa förutsättningar har vi uppnått en god, jämlik och jämställd hälsa i hela länet.

Utöver breda folkhälsoinsatser gör vi även särskilda insatser för människor i utsatta livssituationer och för dem som är i behov av omsorg och hälso- och sjukvård.

En jämlik, jämställd och tillgänglig hälso- och sjukvård

År 2030 har vi en jämlik och jämställd hälso- och sjukvård som erbjuds på lika villkor för alla i hela länet oavsett vårdgivare. Omställningen till en god och nära vård innebär bland annat att hälso- och sjukvården har gått från reaktiva till proaktiva och hälsofrämjande arbetsätt. Sjukvården har minskat sin miljöpåverkan. Intresset för att arbeta inom vård och omsorg är stort och kompetensförsörjningen fungerar bra.

Tillgänglighet är en mycket viktig kvalitetsfråga. Digitalisering och e-hälsa har ökat individens delaktighet. Hela kedjan – från första kontakt till rätt vård i rätt tid – fungerar väl och alla patienter har lätt att nå vården utifrån sina personliga förutsättningar.

Effektiv samverkan ger vård av hög kvalitet

Omställning till en nära vård har lett till ett än mer personcentrerat arbetssätt som utgår från individens behov och förutsättningar. **Primärvården** har utvecklats i samverkan mellan länets kommuner och regionen och i nära samspel med den specialiserade vården. Universitetssjukvården genomsyrar stora delar av hälso- och sjukvården vid såväl länets tre sjukhus som i övriga delar av verksamheten. Den högspecialiserade vården är en självklar tillgång för både länets befolkning och övriga landet. Detta bidrar till en effektiv och jämnt fördelad hälso- och sjukvård med hög kvalitet.

Strategiska inriktningar

- Möt utmaningar inom folkhälsoområdet genom lokal, regional och interregional samverkan.
- Skapa förutsättningar för goda livsvillkor genom tidiga, främjande, förebyggande och individinriktade insatser.
- Utveckla en tillgänglig och framtidsinriktad hälso- och sjukvård och omsorg genom samverkan utifrån en helhetssyn kring den enskilde, där digitaliseringens och den tekniska utvecklingens möjligheter nyttjas.

Viktigaste ändringarna i 5.7

- Klimatutmaningen har fått en tydligare roll och livsmedel och vatten har blivit en del av ett större sammanhang.
- Det är ökat fokus på cirkulär ekonomi, konsumtion och beteendeförändringar.
- Den första strategiska inriktningen är kvar från nuvarande RUS, de andra två är nya.

5.7 Klimat, miljö och energi

Övergripande mål

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad kompetensförsörjning • Ökad kunskapsintensitet • Ökad innovationskraft • Ökad entreprenöriell aktivitet • Ökad nationell attraktionskraft • Ökad global konkurrenskraft • Ökad tillväxt i näringslivet • Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> • Goda uppväxtvillkor • Goda försörjningsmöjligheter • Ökad grad av delaktighet och inflytande • Attraktiv boende- och närmiljö • God och jämlik hälso- och sjukvård • God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad klimatpåverkan • Giftfri miljö • Ökad biologisk mångfald • God vattenförsörjning • Mer bioekonomi och cirkulära flöden • Ökad andel förnybar energi

Nuläge och utmaningar

Vi behöver möta klimatutmaningen

Omställningen till en cirkulär, klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi är viktig för den regionala utvecklingen. Klimatförändringar är en av vår tids största utmaningar. Den biologiska mångfalden hotas och utsläppen av växthusgaser minskar alldeles för långsamt. För att nå klimatmålen krävs en omställning av hela samhällsområden, sektorer och näringar. Innovation, digitalisering och förändrade beteenden behövs för att hitta nya hållbara lösningar. Omställningen behövs också för att företagen ska behålla sin konkurrenskraft och för att stärka människors hälsa samt barn och ungas framtidstro. Klimatutmaningen är en global fråga och för att kunna möta den krävs både lokalt, nationellt och internationellt samarbete.

Vi behöver säkra länets hållbara försörjning och förändra vår konsumtion

Vi behöver säkra länets hållbara försörjning av energi, livsmedel och andra livsnödvändiga produkter och tjänster. Klimatförändringarna kommer bland annat att påverka matproduktionen, tillgången och kvaliteten på dricksvattnet samt skogsbruket. Våra konsumtionsvanor orsakar stor klimat- och miljöpåverkan och är inte hållbara. Vi behöver tänka om och göra annorlunda. För en hållbar konsumtion krävs tillgång till hållbara produkter, men det behövs också ändrade normer och beteenden. Vi vet att kvinnor är mer benägna att göra val som gynnar miljö

och klimat än män. För barn och unga i länet är klimatet och miljön den viktigaste framtidsfrågan. Dessa perspektiv måste tas tillvara för att få till en samhällsförändring.

Goda möjligheter för en hållbar cirkulär och biobaserad samhällsekonomi

De gröna näringarna inom bland annat jordbruk och skogsbruk är betydelsefulla i stora delar av länet. Jordbruket bidrar med såväl lokalt odlade ekologiska produkter som med att stärka besöksnäringen. Skogsnäringen har en nyckelroll i utvecklingen av en mer biobaserad samhällsekonomi – en bioekonomi – där både traditionella och nya varor och tjänster produceras av en hållbar skogsråvara som ersätter fossila och ändliga råvaror. Det finns också goda möjligheter att öka länets försörjning av produkter och tjänster från de gröna näringarna. Samtidigt måste uttaget av jungfruligt material minska. Därför måste samhällssekonomi bygga på cirkulära modeller inom ramen för ekosystemens gränser.

Vi behöver öka andelen förnybar energi

Vi måste bli mer energieffektiva och ställa om till förnybara energikällor för att säkra energiförsörjningen. För det krävs snabbare omställning av befintlig teknik, beteendeförändringar men också innovation och digitalisering. Elektrifiering av transportsektorn och industrin är viktiga delar i omställningen till ett minskat fossilberoende. Samtidigt kan det ökade elbehovet leda till kapacitetsbrist. Länet har potential för ökad produktion

I REMISSVERSION

av solenergi, vindkraft och biogas. Det leder till – utöver minskat fossilberoende – ökad lokal försörjning och en rad andra positiva samhällseffekter.

Önskvärt läge 2030

Minskad klimatpåverkan genom omställning

År 2030 har vi lyckats ställa om till en konkurrenskraftig, cirkulär samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi. Näringslivets omställningskraft och förmåga till innovation har tagits tillvara och främjat en klimat- och miljödriven näringslivsutveckling i alla branscher.

Produktionen av livsmedel är hållbar och stark, de gröna näringarna växer och länets sårbarhet minskar. Andelen skyddad skog har ökat och därmed ökar även upptaget av koldioxid och den biologiska mångfalden. Kompetensen om jord- och skogsbruk och de gröna näringarnas samhällsvärde har ökat. Nu gör vi medvetna överväganden vid planering och etablering av nya verksamheter på bördig jord- och skogsbruksmark.

Utvecklad bioekonomi

Omställningskraften i livsmedelskedjan, skogsnäringen och övriga gröna näringar är stark. Vi utvecklar och stimulerar bioekonomin inom skogs- och jordbruket utan att försumma andra intressen och värden, till exempel friluftsliv, naturturism och biologisk mångfald. När vi bygger bostäder och lokaler använder vi träråvara i större utsträckning. Den regionala bioekonomin bidrar även med såväl lokalt odlade ekologiska produkter som med att stärka besöksnäringen.

Effektivt användande av jordens resurser och energi

Jordens resurser används mer effektivt tack vare fler cirkulära system. Fler varor är fria från farliga ämnen och de baseras i hög utsträckning på förnyelsebara råvaror. Den offentliga upphandlingen har varit ett viktigt verktyg för att uppnå en ansvarsfull och hållbar produktion, konsumtion och säker försörjning. Vi har även säkrat energiförsörjningen genom nya hållbara lösningar och genom energieffektivitet där vi tagit tillvara den tekniska och digitala utvecklingen. Den lokala produktionen av förnybar energi har ökat genom vindkraft, solenergi och biogas. Vi har ändrat beteenden, vilket gör att vi konsumerar mindre.

Strategiska inriktningar

- Uppnå hållbar energiförsörjning genom att öka energieffektiviteten och andelen förnybar energi.
- Skapa förutsättningar för en strukturell omställning till en cirkulär ekonomi och bioekonomi där vi producerar och konsumerar på nya hållbara sätt.
- Stärk länets hållbara försörjning av livsnödvändiga produkter och tjänster.

Viktigaste ändringarna i 5.8

- Nya skrivningar om digital infrastruktur och arbetsplatsens placering.
- Fler kommuner med ökad efterfrågan på bostäder.
- Den första strategiska inriktningen är kvar från nuvarande RUS, de andra två är nya.
- Förändringar i strukturbilden: cykelbana Hällefors–Grythyttan och Glanshammar–Örebro som gör att fler klarar vardagsresandet med cykel och dessa stråk blir gula.

5.8 Bostadsförsörjning och

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad kompetensförsörjning • Ökad kunskapsintensitet • Ökad innovationskraft • Ökad entreprenöriell aktivitet • Ökad nationell attraktionskraft • Ökad global konkurrenskraft • Ökad tillväxt i näringslivet • Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> • Goda uppväxtvillkor • Goda försörjningsmöjligheter • Ökad grad av delaktighet och inflytande • Attraktiv boende- och närmiljö • God och jämlik hälso- och sjukvård • God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad klimatpåverkan • Giftfri miljö • Ökad biologisk mångfald • God vattenförsörjning • Mer bioekonomi och cirkulära flöden • Ökad andel förnybar energi

Nuläge och utmaningar

Fortsatt byggande – men inte i hela länet

En väl fungerande bostadsmarknad är en förutsättning för ett attraktivt och växande län. Drygt hälften av länets kommuner bedömer att det finns en bostadsbrist i kommunen som helhet och bristen på bostäder gör att länet inte kan växa till sin fulla potential. De långsiktiga förutsättningarna för bostadsförsörjning skiljer sig åt mellan länets olika delar. I Örebro kommun har det under flera år varit svårt att hinna bygga tillräckligt för att kunna tillmötesgå efterfrågan. I många av de mindre kommunerna har förutsättningarna för bostadsbyggande länge varit svåra.

Vi behöver skapa flyttkedjor för att frigöra efterfrågade bostäder

Många kommuner upplever att de har brist på bostäder anpassade för äldre, vilket hämmar rörligheten på bostadsmarknaden. Bra digital infrastruktur kan skapa flyttkedjor genom att rörligheten ökar för de grupper på arbetsmarknaden som har möjlighet att jobba på distans. Det gör att efterfrågan på bostäder ökar utanför centralorterna och ger även bättre förutsättningar för företagande där. Brist på billiga bostäder gör det svårt för unga och nyanlända att etablera sig på bostadsmarknaden.

Vi behöver minska segregation och trångboddhet

Den långsiktiga samhällsplaneringen måste utformas så att bostadsbyggandet minskar segregation och trångboddhet. Digitaliseringen och distansarbete har potential att minska den socioekonomiska segregationen mellan landsbygderna och tätorterna. Den sociala servicen behöver utökas på flera orter. Här finns en potential i att utveckla den digitala infrastrukturen och använda digitala tjänster i högre utsträckning.

Önskvärt läge 2030

En bostadsmarknad i balans

År 2030 är bostadsmarknaden i balans i hela länet. Vi kan erbjuda olika typer av goda boendemiljöer, bostäder och livsmiljöer och det är lätt för arbetsgivare att attrahera arbetskraft med rätt kompetens. Vi har skapat förutsättningar för boende där befolkningen ökar och förutsättningar för befolkningsutveckling där befolkningen åldras och minskar. De nya bostäderna är byggda på ett miljömässigt hållbart sätt, är energieffektiva och bidrar till attraktiva miljöer.

Attraktiva boendemiljöer skapar social hållbarhet

Tryggheten, tilliten och den goda, jämställda och jämlika hälsan har ökat eftersom fler bor i områden med förutsättningar för

attraktiva miljöer REMISSVERSION

social hållbarhet. Vi har motverkat segregation och exponering för skadliga miljöfaktorer genom god samhällsplanering. Fler boende har nära till grönområden, förskolor och skolor samt kulturella och sociala mötesplatser. Tillgänglighet till kommersiell service, välfärdstjänster och kommunikationer har skapat en långsiktigt hållbar bostadsförsörjning i attraktiva boendemiljöer.

Vi har tillgodosett civilsamhällets behov av ytor, lokaler och mötesplatser. Tillgången till snabb och driftssäker digital infrastruktur på landsbygderna är säkrad, vilket har gjort att fler kan bo, arbeta och bedriva verksamhet där.

Bra samordning mellan byggnad och hållbara pendlingsmöjligheter

Möjligheterna till hållbar pendling är goda och bidrar till fungerande arbetskraftsförsörjning. Marknadsandelen för kollektivtrafiken har ökat. Det har även arbetsresor med cykel eller till fots och möjligheten till självständiga resor för barn och unga, framförallt i de gula områdena i strukturbilden. Samtidigt har utvecklingen av den digitala infrastrukturen bidragit till ett minskat behov av dagligt resande. Det gör att klimatutsläppen, den sociala belastningen och hälsoriskerna har minskat. Många människor kan i stor utsträckning klara sitt vardagsresande utan att vara beroende av bilen eftersom trafik- och bebyggelseplaneringen har samordnats. I områden utanför de större stråken erbjuds alternativa mobilitetslösningar som komplement till bilen.

Minskad segregation tack vare god samhällsplanering

Vi har lyckats minska boendesegregationen genom bland annat god samhällsplanering. Tillgången till social service har utökats på flera orter och vi har säkrat bostadsförsörjningen, skapat flyttkedjor och minskat trångboddheten. Tillgängligheten till bostäder, utbildning, arbete, välfärd och service har ökat i hela länet. Samhällsplaneringen har skapat förutsättningar för fler digitala tjänster och delningsekonomi som exempelvis bilpooler och kontorshubbar.

Strategiska inriktningar

- Förbättra förutsättningarna för bostadsbyggande vid en växande befolkning och som en utvecklingsfaktor vid en minskande befolkning.
- Etablera regional samverkan kring fysisk planering som bidrar till att nå ett hållbart Örebro län.
- Förbättra förutsättningarna för levande landsbygder genom utbyggnad av digital infrastruktur, platsutveckling samt stöd till initiativ som möjliggör ökat distansarbete, delningsekonomi och minskat bilberoende.

Förutsättningar för framtida bebyggelse

- Större tätort
- Nod med stor betydelse för den regionala utvecklingen
- Utvecklingsområde där tillgänglighet till arbetsmarknad, service och kulturutbud stödjer sig på digital infrastruktur, noder och gula utvecklingsområden. Stor del av vardagsresandet sker med bil men kan till viss utsträckning ske med kombinerad mobilitet.
- Utvecklingsområde längs regionalt prioriterat transportsamband eller utmed kollektivtrafikens regionala stamnät. En kombination av digital och fysisk infrastruktur skapar tillgänglighet till arbetsmarknad och service. Stor del av resandet sker till regionala noder och gula utvecklingsområden.
- Utvecklingsområde med god tillgänglighet till arbetsmarknad och service i närområdet. Merparten av vardagsresandet kan klaras till fots, med cykel eller kollektivtrafik. God tillgänglighet till regionala noder via kollektivtrafikstråken.
- Nodsammanbindande kollektivtrafikstråk. Trafikeras med regionaltåg, expressbuss eller regionbuss med hög tätthet.

Figur 6: Den framtida bebyggelsen av bostäder och arbetsplatser har stor betydelse för den regionala tillgången till arbetskraft och jobb-möjligheter, hur vi kan ta del av vardaglig service samt hur vi reser till arbete, skola och fritidssysselsättning. Tillgång till digital infrastruktur i hela länet skapar tillgänglighet till arbete, utbildning, välfärd och service samt förutsättningar för en platsberoende arbetsmarknad.

Viktigaste ändringarna i 5.9

- Här har hållbarhetsaspekterna lyfts upp.
- Skrivningarna om bredband – ändrat fokus till de systemförändrande effekterna av digital infrastruktur.
- Området bidrar till fler effektmål än tidigare.

5.9 Transporter och infrastruktur

Övergripande mål

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad kompetensförsörjning • Ökad kunskapsintensitet • Ökad innovationskraft • Ökad entreprenöriell aktivitet • Ökad nationell attraktionskraft • Ökad global konkurrenskraft • Ökad tillväxt i näringslivet • Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> • Goda uppväxtvillkor • Goda försörjningsmöjligheter • Ökad grad av delaktighet och inflytande • Attraktiv boende- och närmiljö • God och jämlik hälso- och sjukvård • God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad klimatpåverkan • Giftfri miljö • Ökad biologisk mångfald • God vattenförsörjning • Mer bioekonomi och cirkulära flöden • Ökad andel förnybar energi

Nuläge och utmaningar

Transportsystemet behöver bli mer hållbart

För att nå de nationella klimatmålen behöver vårt transportsystem förändras. I dag sker de allra flesta av de motoriserade pendlingsresorna med bil och transportererna står för drygt en tredjedel av alla utsläpp av växthusgaser. Att gå, cykla och åka mer kollektivt blir allt viktigare för ett hållbart resande och en ökad andel fordon behöver drivas med förnybara drivmedel. Digitaliseringen gör dels att vårt behov av resor minskar, dels skapar det möjlighet för ett effektivt transportsystem där det blir allt vanligare med en kombination av olika färdssätt. Det är framför allt unga människor – 20 år och yngre – som reser på ett hållbart sätt. Därefter ökar bilanvändandet kraftigt med stigande ålder. Kvinnors och mäns resande skiljer sig åt, främst genom att kvinnor väljer andra transportalternativ än bilen. Infrastruktur och transporter påverkar vår miljö och den biologiska mångfalden. I tätbebyggda områden innebär vägtrafiken även lokala miljöproblem där normer för buller och luftkvalitet överskrids. Därför är regional planering av hållbar transportinfrastruktur ett viktigt verktyg för ett hållbart, jämlikt och jämställt samhälle.

Tillgänglighet behövs för hållbar utveckling

Specialiserad arbetskraft efterfrågas allt mer och är viktig för att bibehålla länets konkurrenskraft. För att lösa kompetensförsörjningen behöver Örebro län ingå i en större arbetsmarknadsregion. Det är därför nödvändigt med en fortsatt utveckling av

fysisk och digital infrastruktur. För det fysiska resandet bidrar en väl utbyggd kollektivtrafik till hållbara pendlingsmöjligheter och är bästa sättet att skapa kapacitet för många resenärer på liten yta. Mer arbete på distans håller på att förändra strukturen på arbetsmarknaden, så att betydelsen av arbetsplatsens geografiska lokalisering minskar och det kan leda till ett förändrat behov av pendlingsresor.

Vi har ett strategiskt läge i Norden men svag internationell tillgänglighet

Örebro län har ett strategiskt läge mellan de tre storstadsregionerna Stockholm, Oslo och Göteborg. Framförallt är närheten till Stockholm mycket betydelsefull för länets utveckling. Länet har blivit en alltmer integrerad del av Stockholm-Mälardalen tack vare omfattande infrastrukturinvesteringar och satsningar på regional tågtrafik. Trots stora satsningar har vi långa restider till storstäderna och vi behöver bygga vidare på våra egna styrkor och specifika förutsättningar för att klara den framtida utvecklingen. Flyget har en fortsatt viktig roll för den internationella tillgängligheten. Örebro Airport är strategiskt viktigt för länets internationella tillgänglighet men även tillgängligheten till Arlanda har stor betydelse.

Bilen behövs i första hand på landsbygderna

Bilen ska i första hand vara ett alternativ för dem som bor på landsbygderna där kollektivtrafiken är gles och avstånden är för långa för cykelpendling. För korta resor på landsbygderna kan cykeln vara ett bra alternativ och även bidra till bättre folkhälsa

struktur REMISSVERSION

samt ökad självständighet för barn och unga. Utbyggd närtrafik är ett alternativ för de lite längre resorna. Bilens negativa miljö- och klimatbelastning kommer att begränsas av förnybara drivmedel. En fortsatt hög andel bilresor från landsbygderna bedöms därför inte stå i kontrast till målet om minskad klimatpåverkan från länets transporter.

Örebro län attraherar logistikföretag

Örebro län genomkorsas av Sveriges största transportleder för gods, både på väg och järnväg, och binder samman både norra och mellersta Sverige med Europa och södra Sverige samt Stockholm med Göteborg och Oslo.

Hallsberg är landets viktigaste godsnod med stor betydelse även ur ett internationellt perspektiv. Vår flygplats är Sveriges fjärde största fraktflygplats som även används för samhällsviktiga funktioner. Kombinationen med vårt geografiska läge, gott samarbete och logistikutbildning på civilingenjörnivå vid Örebro universitet har skapat goda förutsättningar för logistikföretag att etablera sig i länet.

Önskvärt läge 2030

Ett hållbart transportsystem

År 2030 har vägtrafiken och transportsystemet minskat sin miljö- och klimatpåverkan samt blivit mer jämlikt och jämställt. Andelen gång, cykel och kollektivtrafik har ökat vilket både har förbättrat livskvaliteten och bidragit till attraktiva boendemiljöer. Allt fler fordon drivs med förnybara drivmedel och infrastrukturen för laddning och tankning för dessa är väl utbyggd i hela länet. Lösningar för kombinerad mobilitet och delningstjänster finns både i tätorter och på landsbygderna. Fler av dem som pendlar till och från Örebro väljer kollektivtrafiken vilket har gjort att pendlingskapaciteten ökat. Behovet av resor och transporter har också minskat tack vare ny teknik, transporteffektivitet och utbyggnad av digital infrastruktur.

En attraktiv kollektivtrafik och integrerade arbetsmarknadsregioner

De äldre i hela länet har god tillgång till samhällsservice och kollektivtrafiken har förbättrat möjligheterna för unga på landsbygderna att pendla till och från skola samt fritidsaktiviteter. Utanför de större stråken erbjuds alternativa mobilitetslösningar som komplement till bilen. Vi har också lyckats korta restiderna med kollektivtrafik mellan Örebro och kommunhuvudorterna samt till Stockholm-Mälardalenregionen och Oslo. Vi har arbetat för att korta restiderna med kollektivtrafik till Göteborg. Tack vare korta restider och hög turtäthet har kollektivtrafiken nått

en hög marknadsandel i dessa stråk och det har underlättat kompetensförsörjning och näringslivets affärsresor. Fler åker tåg istället för flyg samtidigt som flygets klimatpåverkan minskat vilket bidrar till ett hållbart samhälle. Utbyggnad av Nobelbanan kommer att stärka den regionala pendlingen i stråket Oslo-Stockholm och gör att vi drar nytta av huvudstäderna som motor i utvecklingen samt utvecklar våra goda relationer med omkringliggande län.

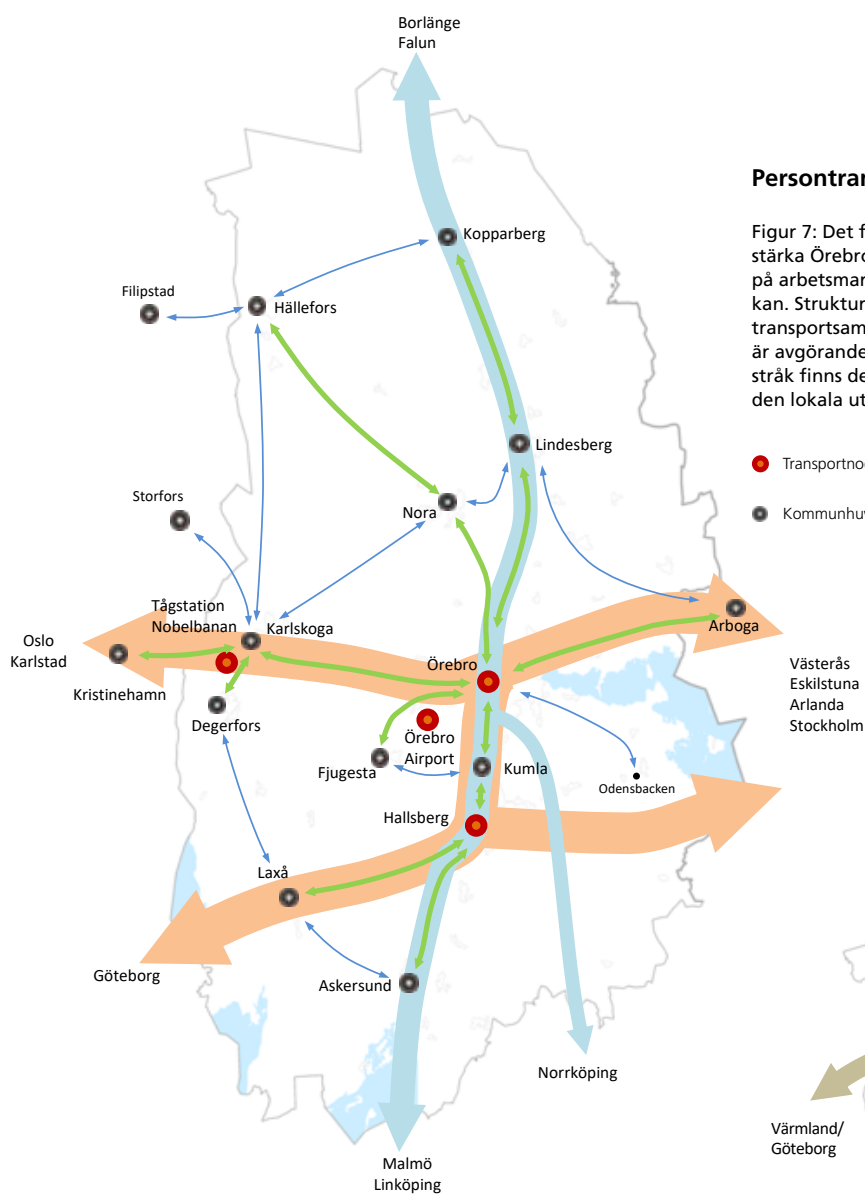
Ett attraktivt läge som lockar etableringar och investeringar

Vårt län är attraktivt och lockar både internationella och nationella hållbara företagsetableringar och investeringar. Sysselsättningen inom logistikbranschen har ökat ytterligare och Örebro län har befast sin position som ett av Sveriges bästa logistiklägen. I kombination med en utvecklad digital infrastruktur gör det länets företag konkurrenskraftiga.

Strategiska inriktningar

- Skapa förutsättningar för hållbara resor och transporter enligt strukturbilderna.
- Utveckla Örebro län som nod längs nationella och internationella transportstråk.
- Säkra en robust tillgång till digital infrastruktur i hela länet.

Persontransporter 2030

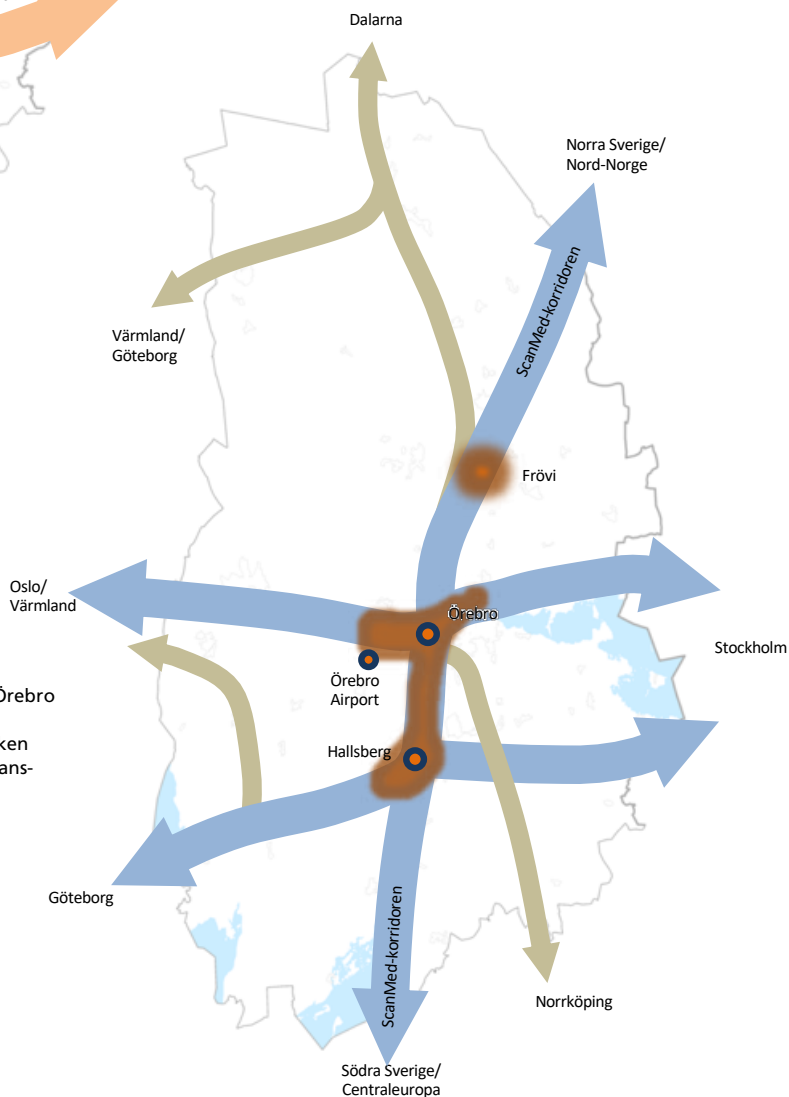
Figur 7: Det finns goda förutsättningar att med transportsystemet stärka Örebro läns relationer till omvärlden, stärka tillgängligheten på arbetsmarknaden samt att begränsa transporternas klimatpåverkan. Strukturbilden visar de viktigaste regionala och interregionala transportsambanden. Korta restider, hög kapacitet och god standard är avgörande för länet utveckling till 2030 och därefter. Utöver dessa stråk finns det också många andra stråk som är av stor betydelse för den lokala utvecklingen.

- Transportnod
- Regionalt transportsamband
- Delregionalt transportsamband
- Kommunhuvudort
- Sekundärt interregionalt transportsamband
- Primärt interregionalt transportsamband

Godstransporter och logistik 2030

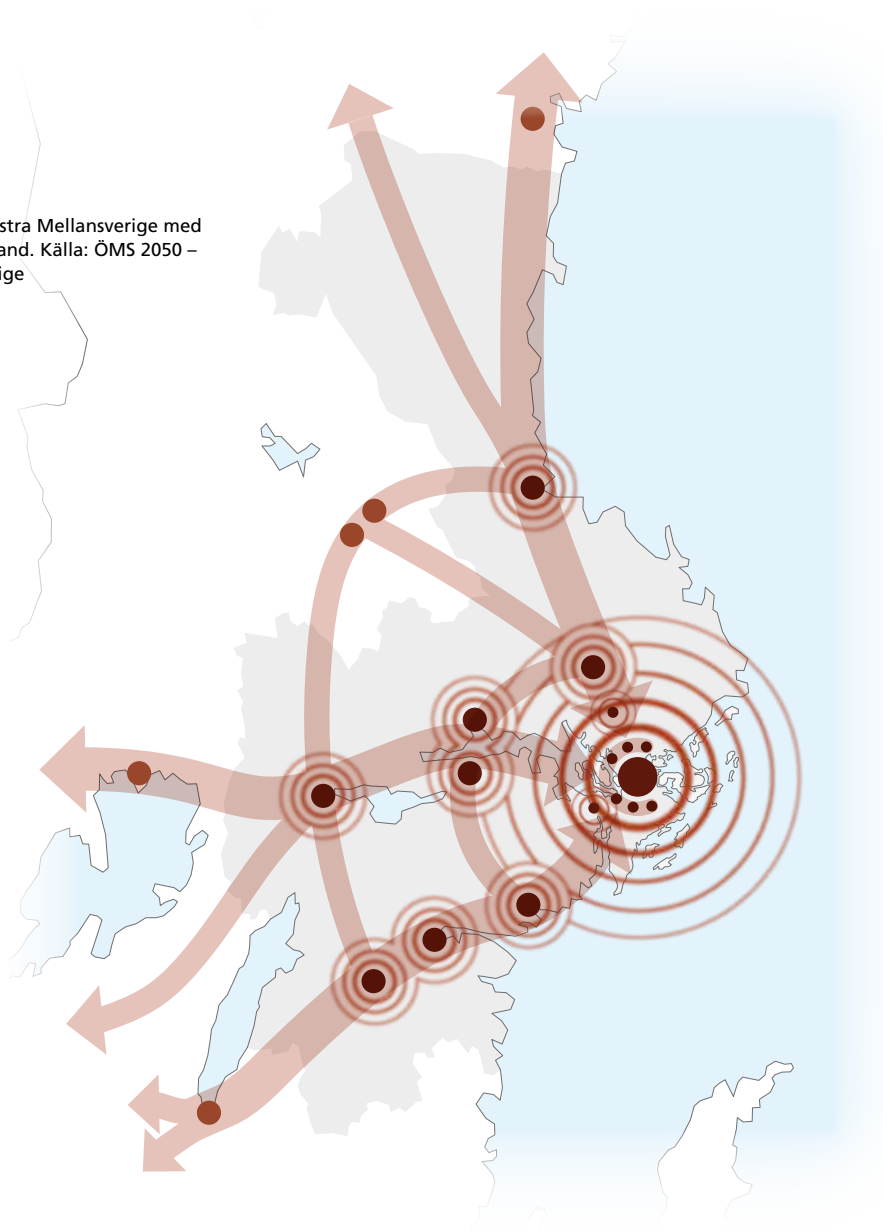
Figur 8: Strukturbilden visar de stråk som har högst prioritet för Örebro läns näringsliv. Kartan visar också viktiga noder för godstransporterna samt kopplingar till noder utanför vår region. Stråken och noderna är också avgörande för att åstadkomma effektiva transportkedjor såväl nationellt som internationellt.

- Transportnod
- Sekundärt godsstråk
- Utvecklingsområde för logistikverksamhet
- Primärt godsstråk

Storregional strukturbild 2050

Figur 9: Storregional rumslig principbild för östra Mellansverige med fokus på ortsstrukturer och storregionala samband. Källa: ÖMS 2050 – samverkan kring planering i östra Mellansverige

Viktigaste ändringarna i 5.10

- Här har pandemin påverkat nuläget: hemestertrenden åt det positiva hållet, färre tillresta gäster åt det negativa.
- Branscherna står inför stor omställning
 - digitalisering var tydlig redan i förra RUS, men är än viktigare nu.
 - besökarnas krav på hållbarhet har slagit igenom.
- Fokus på natur, kultur och måltid, något som vi ser även i de strategiska inriktningarna.
- Den första strategiska inriktningen är omskriven och de andra två är nya.

5.10 Upplevelser och evenemang

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad kompetensförsörjning • Ökad kunskapsintensitet • Ökad innovationskraft • Ökad entreprenöriell aktivitet • Ökad nationell attraktionskraft • Ökad global konkurrenskraft • Ökad tillväxt i näringslivet • Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> • Goda uppväxtvillkor • Goda försörjningsmöjligheter • Ökad grad av delaktighet och inflytande • Attraktiv boende- och närmiljö • God och jämlik hälso- och sjukvård • God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad klimatpåverkan • Giftfri miljö • Ökad biologisk mångfald • God vattenförsörjning • Mer bioekonomi och cirkulära flöden • Ökad andel förnybar energi

Nuläge och utmaningar

Attraktiva miljöer och stora evenemang

Örebro län har ett stort utbud av attraktiva miljöer som bidrar till ett ökat välbefinnande, förbättrad folkhälsa och livskvalitet. Ett attraktivt och diversifierat utbud av kultur, natur, idrott och upplevelser av olika slag är viktigt för att stärka attraktionskraften för länet och livskvaliteten för länsborna.

Länet har en stark position när det gäller stora möten och evenemang. Vi har tagit vara på digitaliseringens möjligheter för att fler ska få tillgång till länets utbud. Upplevelser och evenemang, allt ifrån initiativ från amatörer till professionella evenemang av högsta kvalitet, tar vara på digitaliseringen och gör Örebro län attraktivt för dem som bor, verkar i eller besöker länet. Vi ser att samverkan kring upplevelser och besöksanledningar inom natur, kultur och måltid är starkare i dag men en utmaning är att vi inte har en gemensam plattform som synliggör länet och länets utbud.

Naturen är en viktig förutsättning

Länet har två nationalparker och många natur- och kulturresevat som ger goda förutsättningar till rekreativsmöjligheter och fungerar som reseanledningar för besökare. Naturen är en viktig förutsättning för många verksamheter, eftersom de använder den i sin produktpaketering. Detta ger också många arbetstillfällen på landsbygderna.

I dag är andelen produktionsskog stor medan andelen rekreativsskog är liten. För att skogen ska kunna användas som en hållbar råvara, för att bidra till biologisk mångfald och dessutom vara en attraktiv plats för friluftsliv och naturupplevelser, behöver dialogen stärkas mellan ägare för produktionsskog, intressenter för rekreativsskog och upplevelseindustrin.

Besöksnäringen viktig för länets attraktivitet

Besöksnäringen har haft en stark tillväxt i Örebro län i flera år och en orsak är alla de utländska besökare som kommer under sommarmånaderna. Besöksnäringen är viktig för hela länet och är betydelsefull även för andra näringsgrenar. Branscherna har haft det tufft under coronapandemin, men inom flera geografiska delar av länet har de stärkts när hemestertrenden bidragit till ökad efterfrågan på natur, kultur och matupplevelser. Två goda exempel är Bergslagsleden och Bergslagen Cycling som utvecklat både sin produkt och kommunikation och är nu starkare reseanledningar än vad de har varit tidigare år.

Ett attraktivt län lockar besökare och nya invånare, vilket gynnar länets företag. Ett starkt attraktionsvärde skapar också en stolthet bland länets invånare och företagare och kan ge arbetsgivare stärkta förutsättningar till att rekrytera ny kompetens. Det finns alltså ett samband där attraktion för invånare även bygger attraktionskraft för företaget.

mang REMISSVERSION

Önskvärt läge 2030

Ett län som är attraktivt att besöka, bo och bedriva verksamhet i

Turismutvecklingens förutsättningar har stärkts i takt med att länets hållbarhetsarbete och digitala infrastruktur förbättrats. Vi erbjuder en god tillgänglighet och digital synlighet av länets upplevelser och besöksmål. Vi har samlade stråk med kultur, måltid och naturvärden. Inom dessa kluster samverkar entreprenörer, aktörer och det offentliga i linje med länets gemensamma strategier kring paketering och produktutveckling med starkt fokus på hållbarhetsperspektiven. Vi samverkar även över kommun- och länsgränser.

Detta har skapat ett län som är konkurrenskraftigt och attraktivt att leva i och besöka under alla säsonger, med fler entreprenörer och fler arbetstillfällen i hela länet. Örebro är nu den största mötesstaden utanför de tre storstadsregionerna. Vi arbetar hela tiden med att utveckla en mer hållbar och konkurrenskraftig turism inom ekonomiska, kulturella, sociala och miljömässiga värden.

Förbättrad livsmiljö för länets invånare

År 2030 har kvinnor och män, flickor och pojkar i länet tillgång till stimulerande fritidsaktiviteter och kultur, oberoende av bakgrund och intresse. Aktiviteter, friluftsliv, upplevelser och evenemang är tillgängliga för alla. En ökad digital utveck-

ling har gett likvärdiga möjligheter för alla i länet att bedriva verksamhet. Vi har utvecklat hållbara metoder för att uppleva natur- och kulturmiljöer utan att värdena förstörs och på samma gång uppnått större social inkludering. Det finns goda förutsättningar för de aktörer som tillsammans står för utbudet, såväl för näringslivet och professionella aktörer som för civilsamhället. Det breda utbudet i hela länet attraherar barn och unga, även från socioekonomiskt svaga grupper. Tillgången till lokaler och andra ytor för idrott, fritid, lek och rekreation har ökat.

Strategiska inriktningar

- Öka tillgängligheten till, utbudet av och samverkan kring paketering av natur, kultur och måltidsupplevelser.
- Stärk förutsättningarna för att fler företag ska kunna arbeta med hållbar turism.
- Utveckla digitala förutsättningar och infrastruktur för företag och andra organisationer så att upplevelser och evenemang kan nå fler.

6. Från ord till

Nu har vi beskrivit vad vi vill. Så här går vi från ord till handling: vi – alla aktörer i Örebro län – arbetar tillsammans för att bli en attraktiv och pulserande region för alla. Vi gör gränsöverskridande insatser mellan privata, offentliga och civila aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Vi hittar och provar nya lösningar tillsammans och lär oss av våra resultat.

Komplexa samhällsutmaningar kräver andra arbetssätt

De globala och regionala samhällsutmaningarna som vi står inför är stora och komplexa. Samhällssystem behöver ställas om och förändras. Komplexiteten gör att vi måste skapa nya, integrerande arbetssätt där olika kompetenser, perspektiv och aktörer tillsammans över organisationsgränser utforskar nya innovativa lösningar på våra samhällsutmaningar. Vi kan inte längre dela upp utmaningar i bitar och försöka hitta lösningar var och en för sig.

Uppföljning för ett utmaningsdrivet genomförande

Uppföljning som stärker hållbarhetsarbetet

Den regionala utvecklingsstrategins tre övergripande mål – som speglar de tre hållbarhetsdimensionerna – är beroende av varandra. Det krävs tvärssektoriell samverkan, samhandling och en konsekvent integration av de tre hållbarhetsdimensionerna i allt utvecklingsarbete för att nå målet om ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Arbetssättet behöver vara utmaningsdrivet där utvecklingsstrategins mål eller prioriterade områden sätts i centrum. När vi kraftsamlar kring insatser behöver vi tänka utanför områdes- och organisationsgränser.

Uppföljning som en del av genomförandet

Kontinuerlig uppföljning av den regionala utvecklingsstrategin är en viktig del i själva genomförandet. En del av uppföljningen är kvantitativ där effektmålen följs upp med hjälp av indikatorer. För att kunna tolka och förstå indikatorernas utfall behöver vi komplettera med kvalitativ information som samlas in genom uppföljning av de prioriterade områdena, handlingsplaner, dialoger med länets aktörer och andra analyser. Varje prioriterat område påverkar samtliga övergripande mål och flera effektmål. Därför identifierar vi vilka insatser som binder ihop de prioriterade områdena och skapar en gemensam förståelse om hur allt hänger ihop. Genom att aktörer samlas kring gemensamma insatser blir det större kraft i genomförandet då

Viktigaste ändringarna i kapitel 6/3

Skrivningarna är uppdaterade utifrån RUS analys- och uppföljningsplan, som inte fanns när nuvarande RUS togs fram.

Det som står under Uppföljning i nuvarande RUS är omskrivet.

Texten beskriver ett utmaningsdrivet genomförande, det vill säga att vi sätter frågan i centrum och undersöker varför vi har problem och utmaningar för att sedan kunna utföra insatser över områdes- och organisationsgränser. Här binder vi alltså ihop de frågor som finns i flera av RUS tio prioriterade områden och som flera olika kompetenser och organisationer kan vara med att lösa.

fler jobbar tillsammans. Då kan också målkonflikter identifieras och hanteras.

Uppföljning som grund för agerande

Uppföljning av den regionala utvecklingsstrategin kommer att visa vilka insatser som är mest angelägna att arbeta med framöver. Det sätt utvecklingsarbetet bedrivs på kan skilja sig åt utifrån utmaningens art. Det skulle kunna leda till att en ny handlingsplan tas fram, att en utforskande expedition startas, att ett nätverk initieras eller förändras, eller att projekt startas. När partnerskapet för regional utveckling resonerat om hur länet behöver mobilisera kring insatser kan även andra aktörer bjudas in till att jobba med samma utmaning. När vi sedan genomför insatser använder vi innovativa arbetssätt som främjar nytänkande och bidrar till att öka omställningstakten. Då behöver vi ha ett förändringsorienterat ledarskap och medarbetarskap samt ett uthålligt engagemang. Vi behöver ha tillit till andra och varandra, ha mod att ifrågasätta det invanda och beredskap att hantera det oväntade.

Likvärdiga förutsättningar i hela länet

Insatser som främjar hållbar regional utveckling behöver ha ett territoriellt perspektiv och ta hänsyn till länets strukturella skillnader, till exempel olikheter i tätortsstruktur, demografi, socioekonomi och näringsliv. Insatserna ska också sträva efter att skapa likvärdiga förutsättningar i länet. Det innebär att vi inte kan göra på samma sätt överallt, utan vi behöver anpassa insatser utifrån länets olika förutsättningar. För att kunna göra det behöver vi i uppföljningen spegla perspektiven jämlikhet och jämställdhet, kön, ålder, socioekonomi, integration, geografi samt barn och unga.

Handlingsplaner som stöd i genomförandet

Handlingsplaner är ett stöd i genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin. En handlingsplan kan initieras utifrån att uppföljningen visar behov av att mobilisera kring gemensamma prioriteringar. I handlingsplanerna kommer olika aktörer att kunna precisera sina insatser och åtaganden. En handlingsplan kan komma att beröra flera prioriterade områden och ska spegla de mål och indikatorer som finns i denna strategi. Samtliga handlingsplaner ska vara jämställdhetsintegrerade.

handling REMISSVERSION

Finansiering av gemensamma kraftsamlingar

Att länet kraftsamlar tillsammans innebär att vi alla bidrar till genomförandet av strategin med såväl kompetenser som resursättning. Alla aktörer uppmanas att lyfta in de frågor man planerar att bidra med i sina respektive verksamhetsplaner och budgetar. Ett framgångsrikt genomförande kännetecknas av nya samverkansformer med breda finansieringslösningar, där många känner ansvar och är med och bidrar. Vi ska också dra nytta av den erfarenhet och kunskap länet har för att konkurrera om kompletterande regionala, nationella och internationella finansieringsmöjligheter.

Samarbetsformer och roller

Nya samarbetsformer

Redan i dag samarbetar vi, både inom och utanför länet, för en hållbar utveckling av vårt län och vi behöver alla bidra med vår kunskap och kompetens för att nå framgång. Det är viktigt att alla aktörer känner ett ägarskap och därmed ett ansvar för genomförandet. Därför behöver vi hitta nya samverkansformer där vi samlas kring gemensamma insatser och får möjlighet till sektorsövergripande utvecklingsarbete.

Region Örebro län har en samordnande roll

Region Örebro län har ett särskilt uppdrag att leda och samordna genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin. Region Örebro län kommer därför att bjuda in till samtal om vem som gör vad och hur vi tillsammans gör konkreta insatser och åtaganden.

Eftersom regionfullmäktige är det högsta beslutande organet i Region Örebro län är fullmäktige ytterst ansvarig för genomförandeprocessen av den regionala utvecklingsstrategin. Men det bör understrykas att alla aktörer är ansvariga att bidra i de områden de väljer att engagera sig i. Politisk samverkan kan bland annat bedrivas genom den regionala samverkansstruktur där kommunerna och Region Örebro län träffas löpande.

Partnerskap för regional utveckling

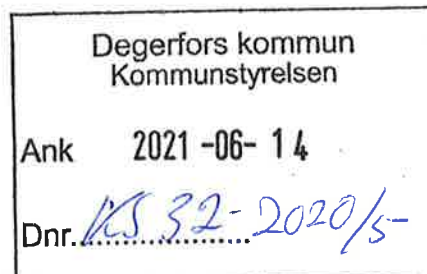
Aktörerna i partnerskapet för regional utveckling har ett särskilt ansvar för strategins genomförande både genom sina ordinarie uppdrag och i sin roll i partnerskapet.

Region Örebro län
Telefonnummer: 019-602 10 00
Besöksadress: Eklundavägen 2, Örebro
Postadress: Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se
www.regionorebrolan.se/rus

Region Örebro län

§ 82

Dnr 00045-2020

Motion: Aktivitetsvärd på Letälvsgrården och Västergården

Socialnämndens beslut

En samordnartjänst för aktiviteter för äldre är nu tillsatt. Ingår i en befintlig tjänst där 50 % avsatts för samordningstjänsten.

I budget 2020 ligger 30 000 kr för arbetet med aktiviteter.

Tjänsten finansieras med projektmedel.

Socialnämnden kompletterar sitt tidigare svar (SN § 18, 2021-02-10) med gällande uppdragsbeskrivning för aktivitetssamordnare. (Se bilaga).

Nämndens svar skickas till Kommunfullmäktige

Sammanfattning av ärendet

Anita Bohlin Neuman (V) inkom 2020-01-30 med en motion att en aktivitetsvärd införs med ansvar för samordning och planering av befintliga och nya aktiviteter på såväl Letälvsgrården som Västergården.

Motionen lämnades till socialnämnden för yttrande.

Socialnämnden behandlade motionen 2021-02-10, § 18.

Socialnämnden hänvisade i sitt svar till att det i budget 2020 ligger 30 000 kr för arbetet med aktiviteter. Syftet var att inrätta en aktivitetssamordnare i förvaltningen med en egen budget för att kunna möjliggöra aktivitetet. Uppdraget skulle ingå i en redan befintlig tjänst.

Med hänvisning till ovanstående föreslog socialnämnden att motionen skulle anses besvarad.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har efter att ha tagit del av nämndens svar, beslutat att återremittera motionen (KS AU § 32, 2021-04-20) för att kompletteras med en uppdragsbeskrivning för samordnaren.

Uppdragsbeskrivning (bifogas)

Det primära uppdraget som aktivitetssamordnare är att skapa entusiasm och motivera det civila samhället och verksamheter till att vara delaktiga i att driva aktiviteter för seniorer inom kommunen som är senioranpassade och efter

önskemål. Fokus bör ligga på förebyggande aktiviteter som stimulerar sociala sammanhang.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2021-05-25 Aktiviteter för äldre/Uppdragsbeskrivning

Motion 202-01-30

Socialnämnd § 28, 2021-05-19

Kommunstyrelsens arbetsutskott § 32, 2021-04-20

Skickas till

Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige + Bilaga "Information aktiviteter för äldre"

Datum
2021-05-27

Ny tjänsteskrivelse

Sofie Martin, 0586-48202
Sofie.martin@degerfors.se

SN 45-2020

Bilaga § 82

Degerfors kommun Kommunstyrelsen	
Ank	2021-06-14
Dnr.	<i>KS 32-2020/6</i>

Svar på motion om aktivitetsvärd

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens information att aktivitetsamordnare är infört.

Sammanfattning av ärendet

Den 1 april anställdes en aktivitetsamordnare inom socialförvaltningen på 50 %.

Det primära uppdraget som aktivitetsamordnare är att skapa entusiasm och motivera det civila samhället och verksamheter till att vara delaktiga i att driva aktiviteter för seniorer inom kommunen som är senioranpassade och efter önskemål. Fokus bör ligga på förebyggande aktiviteter som stimulerar sociala sammanhang.

I budget 2020 ligger 30 000 kr för arbetet med aktiviteter.

Tjänsten finansieras med projektmedel.

Ärendet

Den 1 april anställdes en aktivitetsamordnare inom socialförvaltningen på 50 %.

Det primära uppdraget som aktivitetsamordnare är att skapa entusiasm och motivera det civila samhället och verksamheter till att vara delaktiga i att driva aktiviteter för seniorer inom kommunen som är senioranpassade och efter önskemål. Fokus bör ligga på förebyggande aktiviteter som stimulerar sociala sammanhang.

Uppgifter som kommer åligga en aktivitetsamordnare.

- Funktion - ”Spindeln i nätet”
Uppdaterar fortlöpande kommunens information angående aktiviteter. (extern och intern hemsida, affischer, lokal tidningen, sociala medier?).
Bokar externa aktörer, ansiktet utåt.
- Område - Samordna aktiviteter i centrala Degerfors, likaväl som i Svartå och Åtorp. Samordna aktiviteter riktat till särskilt boende Västergården, Letälvsgården och Grindstugan.
- Miljö och material – inventera kommunens möjligheter till lokaler och yttre miljöer. Investera i aktivitetsmaterial.
- Samarbete – i rollen som Aktivitetssamordnare ser vi att samarbeten är önskvärt med flera professioner samt interna och externa aktörer. Förslagsvis; demensteam, anhörigsamordnare, hemvården, särskilt boende, volontärer, PRO, Lions, idrottsföreningar, Korpen, kulturskolan, ABF (studieförbund), AME, musiker, kyrkan, konstnärer, förskolor m.fl.
- Förslag på aktiviteter: sittgymnastik, tipspromenad, herr & damcafé, bokklubb, kubb, kriket, boule, cirkelträffar, sällskapsspel, dans, musik, teater, skapande (färg och form), föreläsningar, temadagar, trädgård, baka/matlagning, karaoke/ allsång, bio, sportevenemang, ute gym, par cyklar, pubkvällar, slöjd, ”rullande kiosk”, sinnesrum, sinnesträdgård, djur, generationsmöten (äldre och barn samverkar i aktiviteter), utflykter och resor.
- Aktivitetssamordnaren bör inventera kommunens tidigare arbete med aktiviteter, samt komplettera med DMO (delaktighetsmodellen) för att få igång ett levande samtal kring kommuninvånarnas önskemål och behov angående aktiviteter.

Finansiering

I budget 2020 ligger 30 000 kr för arbetet med aktiviteter.

Tjänsten finansieras med projektmedel.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 27 maj 2021

Marjo Koivumaa
Förvaltningschef

Sofie Martin
Ekonom

Beslut ska skickas till
Socialchef
Aktivitetssamordnare
Enhetschefer

§ 32

Dnr 00032-2020

Motion Aktivitetsvärd införs med ansvar för samordning och planering av aktiviteter på Letälvsgården och Västergården

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Ärendet återremitteras för ytterligare utredning.

Sammanfattning av ärendet

Anita Bohlin Neuman (V) inkom 2020-01-30 med en motion att en aktivitetsvärd införs med ansvar för samordning och planering av befintliga och nya aktiviteter på såväl Letälvsgården som Västergården.

Under 2020 hade avsatt en summa i budget på dryga 30 tkr. Syftet var att inrätta en aktivitetssamordnare i förvaltningen med en egen budget för att kunna möjliggöra aktiviteter. Uppdraget ska ingå i en redan befintlig tjänst, vilket innebär att det inte medför någon utökning av personal.

Med hänvisning till ovanstående föreslår socialnämnden att motionen ska anses besvarad.

Socialnämndens förslag till beslut

Motionen anser besvarad med hänvisning till nedanstående svar.

Yrkanden

Anna Nordqvist (M) yrkar bifall till motionen.

Peter Pedersen (V) yrkar att ärendet återremitteras för ytterligare utredning.

Beslutsordning

Ordförande frågar kommunstyrelsens arbetsutskott om ärendet ska återremitteras eller beslutas om idag och finner bifall för att ärendet återremitteras.

Reservation

Anna Nordqvist (M) reserverar sig mot beslutet.

Beslutsunderlag

Socialnämnden § 18/2021-02-10

Motion från Anita Bohlin-Neuman (V), 2020-01-30

Skickas till

Socialnämnden

Degerfors kommun
Kommunstyrelsen

Ank 2021 -02- 26

Dnr. KS 32-2020/3

§ 18

Dnr 00045-2020

Motion: aktivitetsvärd på Letälvsgården och Västergården

Socialnämndens beslut

Tackar Anita Bohlin Neuman för motionen. Motionen anser besvarad med hänvisning till nedanstående svar.

Sammanfattning av ärendet

Anita Bohlin Neuman (V) inkom 2020-01-30 med en motion att en aktivitetsvärd införs med ansvar för samordning och planering av befintliga och nya aktiviteter på såväl Letälvsgården som Västergården.

Motionen har lämnats till socialnämnden för beredning.

Socialnämndens svar

Under 2020 hade avsatt en summa i budget på dryga 30 tkr. Syftet var att inrätta en aktivitetssamordnare i förvaltningen med en egen budget för att kunna möjliggöra aktiviteter. Uppdraget ska ingå i en redan befintlig tjänst, vilket innebär att det inte medför någon utökning av personal.

Uppdraget

Det primära uppdraget som aktivitetssamordnare är att skapa entusiasm och motivera det civila samhället och verksamheter till att vara delaktiga i att driva aktiviteter för våra seniorer inom kommunen som är senioranpassade och efter önskemål. Fokus bör ligga på förebyggande aktiviteter som stimulerar sociala sammanhang.

Aktivitetssamordnaren ska samordna, samverka, bygga nätverk och leda aktiviteterna samt vara spindel i nätet gentemot enheterna och andra aktörer. Samordningen kan innefatta verksamheter som äldreomsorg, dagverksamhet, anhörigstöd, infocenter. Man ska ansvara för att planera, initiera och genomföra aktiviteterna med målet om att bibehålla välbefinnande och god hälsa. Arbetet innebär även nödvändiga kontakter med föreningar och verksamheter som kan vara aktuella.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Förväntningar

Man ska tycka att det är ett spännande och utvecklande uppdrag. Eftersom uppdraget bygger mycket på samarbeten och att skapa kontaktnät så bör man vara utåtriktad och initiativrik. Uppdraget innebär till stor del att man ska kunna jobba självständigt och förhålla sig till den tilldelade budgeten. Man måste ha förmågan att samarbeta med olika samarbetspartners och vara professionell där man är flexibel och serviceinriktad. Man ser inga hinder utan bara lösningar och med ett nytänk.

Beslutsunderlag

Motion från Anita Bohlin-Neuman (V), 2020-01-30

KF § 26, 2020-02-24

Skickas till

Kommunstyrelsen

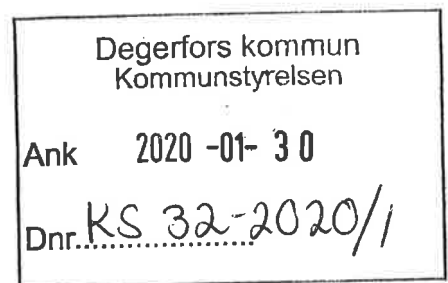
Motion

Aktiviteter och social samvaro är viktigt för ett hälsosamt åldrande. Numera är det gruppaktiviteter som t.ex. sittgympa, allsång, pizzakvällar och skrattyoga som blivit populärt. För detta krävs en person med ansvar för samordning och planering av befintliga och nya aktiviteter.

Jag yrkar:

- Att en aktivitetsvärd införs med ansvar för samordning och planering av befintliga och nya aktiviteter på såväl Letälvsgården som Västergården
- Att en enkätundersökning görs med frågor till vårdtagarna om önskade aktiviteter

Anita Bohlin-Neuman
Vänsterpartiet 20-01-20

Joakim Månsson, 0586-481 93
Joakim.mansson@degerfors.se

Motion: Fasaskogen till nationalpark

Förslag till beslut

Motionen avslås. Framtagandet av handlingsplan är inte kommunens uppdrag utan sköts helt av Länsstyrelsen i Örebro.

Sammanfattning av ärendet

Kent Gustavsson (S) har inkommit med en motion där han föreslår att kommunen ska upprätta en handlingsplan för framtagandet av en nationalpark i Fasaskogen.

Arbetet med att Fasaskogen ska bli en nationalpark befinner sig idag i en förstudie. Degerfors kommun, Länsstyrelsen i Örebro och Naturvårdsverket kommer hålla dialog om möjligheterna till att Fasaskogen kan bli en nationalpark. Naturvårdsverket är den myndighet som fattar beslut i frågan. Om Naturvårdsverket beviljar nationalparken kommer länsstyrelsen ta fram en handlingsplan och stå för skötseln av nationalparken. Degerfors kommun inkommer endast med sina synpunkter och har redan ställt sig positiva till förslaget om bildandet av en nationalpark i Fasaskogen.

Som svar till motionen så är det inte kommunens uppgift att ta fram en handlingsplan utan arbetet sköts helt av länsstyrelsen.

Beslutsunderlag

Motion, daterad 2021-06-09

Joakim Månsson
Kanslichef

Ank 2021 -06- 09

Dnr. KS 209-2021/1

Motion- Fasaskogen till nationalpark

Svenskt friluftsliv med stöd av Naturvårdsverket leder i år tillsammans – Friluftslivet. I och med det så genomförs Landshövdingstaffetten under året 2021 som går ut på att genomföra aktiviteter för att uppmärksamma friluftslivets betydelse för folkhälsa och de friluftspolitiska målen.

Måndagen den 22 Mars fick Degerfors äran att ta emot vår landshövding Maria Larsson tillsammans med Länsstyrelsen. Besöket ägde rum i vår vackra Fasaskog.

Landshövdingen uttryckte sin förtjusning över Fasaskogen och pratade om att Fasa har potential till att bli en nationalpark vilket vi socialdemokrater verkligen ser fram emot. I Örebro län finns 2 nationalparker idag och 280 reservat, varav 15 finns i Degerfors kommun. Fasaskogen är tillgänglig och har höga naturvärden, samt har en koppling med Tiveden. Besöksiffrorna är idag högre än åren innan, vilket säkerligen är en effekt av pandemin och ett större intresse för både folkhälsa och friluftsliv.

För att nå visionen om nationalpark behöver kommunen bereda möjligheterna för större besökstryck med god framförhållning och planering med långsiktighet.

Därför yrkar jag följande:

-ATT kommunen ska ta fram en handlingsplan för att möjliggöra Fasaskogen till en nationalpark

Kent Gustavsson- Socialdemokraterna